

4.15.1

Y

802 x 162 to 120 (162)

DUKE
UNIVERSITY
LIBRARY

Treasure Room

Scaffale 6

Palchetto 7

Numero 846

Bartolomeo

Trilenzoni

Cento nomi
Cento nomi
Cento regni e variazioni
mi nelle virtù di S.
ogni regno; note l'op
libris al verso nel
ritorno

T.P.R.
761
B.7.83

EMINENTISSIMO PRINCIPI
ANTONIO
BARBERINO

S. R. E. CARDINALI CAMERARIO

Carolus Bovius felicitatem.

V I confcium, ideoque timentem,
foetum hunc mentis meae perte-
nuem (CERVAM dicerem, si vi-
uacem crederem) vt securum, ac-
tutum à prælo in Vrbem, Orbem-
que dimittā, illud, EMINENTISS.^{ME} PRIN-
CEPS, à Tua humanitate nunc impetrem, vt hæc
illū torques ornet simul, & muniat, ANTONIE
SVM: & si animum spectare Tuum velim, nihil à
prisco immutans, adscribam & CÆSARIS. Of-
fensum scilicet qui Te nolint, nã illi parcent
& Tuis. Te verò quis hominum habere velit of-
fensum, quem nec possit? Magna profectò Ti-

†

3

bi

bi securitas, amor omnium : munimentum par,
admiratio . Et, quod amplius est, gradu , ad hæc
verumque reciproco, ideò Te miratur, quòd amat,
ideò te amant homines, quòd mirantur. Igi-
tur, Tui causâ à mortalibus polliceri mihi quid
possim, hoc in oculis est: quid etiam ab illo Cæ-
litum, qui à me Tibi inscriptus prodit, IGNA-
TIO, hoc in argumentis . Si grati sunt Superi,
meminit profectò ille , semperque meminerit
primum Societatis ab ipso fundatæ sæculum, in-
sæcula omnia à Te cum tanta celebritatis gloria
vindictatum . Vt vincere Te nolit, nisi à Te me-
ritis vinci velit IGNATIVS, reddet profectò Tibi
sæcula omnia in Tui nominis celebritate peren-
nia . Superi verò quàm mortales vincere bene-
ficijs & possunt, & solent; tam à mortalibus gra-
tiâ nec solent vinci, nec possunt . Iam mihi si
adversus IGNATIVM toto in hoc opere nihil
ipso dignum à mente fluxit in calamum ; hæc
certè cogitatio , Parentis (vt arbitror) optimi ,
sanctissimique nutu, filio ipsius, vtinam non de-
generi, à Cælo fluxit in mentem: vt Tuum ,
ANTONI, nomen inscriberem, atque ità aliquid
hic tellus , aliquid et Cælum aspicerent , quod
pro-

probarent. Nihil de **IGNATIO** excelsus iste
Tuus animus, nisi cum maiore ipsius gloria
meditatur. Ipsi Ordinem nulla foveas animo
huic tuo significatione non par. Ut ab **IGNA-**
TIO, qui nihil nisi dignum maiore Dei gloria
cogitavit, hoc est caelesti ab illo **IGNE** accepisse
visus sis, unde in ijs omnibus, quæ cogitas, &
moliris, Tuus sit **VIGOR OMNIS IN AL-**
TVM: & à gentili rursus **APE**, quemadmo-
dum illa suæ confecturâ ceræ **ALIMENTA DAT**
IGNI; sic Tuâ Tu beneficiâ, Ordinem ames
fouere semper **IGNATII**. Iam verò, à Te tam
benè qui cœperim, ne operi huic meo ex omni
parte desperem, dimidium certè facti iam habeo.
Quòd si benè initium, nisi à Cælo, non ducitur,
an non qui à Te, etiam à Cælo sum orsus? De-
bitum Heroibus Cælum est: Heros Tu magnæ,
magnanimæque virtutis insignis, quot Cælum
nominibus promereris! Hinc porrò insigni-
bus hisce meis Heroicis, operique toti in ipsa
fronte Cælo dignum Te, Tuumque nomen ex-
pressi: Quod idem, si vivam, annuatque Deus,
non exiguam mihi alicuius aliquando operis
ibit in partem, Tu interim libello in hoc tan-

tulo tantum Te aspici, prælegique nunc patere.
Arque tùm, quòd tantulum opus hoc dixerim,
hoc imputa mihi, Mundo Tibi assentiente, men-
dacium. Similium enim Tui Principum est,
quæ ad ipsos parua mittuntur, ea statim magna
efficere, dum admittunt. Viue diù, & Vale.

EXiguarum est, cum corporata sunt, rerum, paruitate vindicante, patere minus in vulnera. In corporeos inter fœtus ingenij, vulnera illi, & plura patiuntur, & plurimum, qui breuissimi. Insignibus, Epigrammatis, Elogijs in omni scriptionum genere, mole quid breuius? Quid tam multa censura-rum adeò patet in vulnera? Vni se statim obtutui dum ostendunt, quàm cernuntur facile, tam et prone censentur. Hæc verò si noui simul, et memet, qua tandem fiducia, cum terreri possem à singulis tergeminum hunc, qui cum me ipsum experirer, hostem lacesseui in me pariter, et coniunxi? Nimirum, ut qui cessissent et singulis, puderet me minus, cum viderer sub tergeminis cecidisse. Dicam, ut habet. Conceperam hæc primùm animo, vnius dumtaxat Rhetoricæ, in qua Præceptor inclusus sum, palestræ visura lucem in partu. Sed dum illuc prodeunt, et spectantur, arbitri nimirum aliqui, ceteros erga me eodem fore iudicio, qua ipsi erant beneuolentia, expressum à me triplici hoc genere scriptionum Ignatium, à priuata panegyri publicum in aspectum suis denique suasionibus extraxere. Neque verò me fugit, quemadmodum, quæ uiuidos habent spiritus, et subtiles, illa patentem in aërem cum primùm expirant, vim, efficacitatemque deperdunt; ita finite, ac finitimæ coronæ animos posse nonnullis à scriptionibus aliquando feriri, quæ ad infinitos, remotosque cum transuolant, sine ullo plerunque & vulnere cadunt, & sensu. Verùm, ut non sum de laude sollicitus, sic apud æquos æstimatores veniam

non despero: qui cum huic meae Insignium centuriae
non liberam è quouis argumento materiam sed ex Unius
IGNATIi uita selectiora gesta decerpta à me uide-
rint: et mox argumenta eadem legerint Epigrammate
simul, Elogioque tractata, si minus in omnia feliciter
aequè fluxit ingenium, non ità me fortasse damnatum
uolent, ut aliqua saltem in parte, si uoluerint excusare,
non possint. Et ego quidem, ne me tanto Parenti filium
approbarem ex aequò degenerem, et ingratum, hac eadem,
quae de ipso conceperam, uigilare diutius, constantiusque
posueram, nisi dum hac scribo, diu me obstinata torsis-
set insomnia. Sumat et hinc tamen suae incrementum
laudis IGNATIIVS, quando illaudato scriptore, supra
scribentis ingenium multò ornari potuisse melius Lector
intelliget, quae scribuntur. Profana nimirum militiae
armis (quod expressum in fronte operis est) ad Virgi-
neam Montis Serrati aram exutis, Spiritus gladium,
et armaturam accepit Zelus IGNATIi. Hisce
tiam armis ab ipso, ipsiusque Ordine fusi, profligatique
exercitus Superstitionum, et Heresum. Ac ueluti Ignis
uepres, et aurum, alterutrum, uel utrumque cum
corripit, AVT CONSUMIT, AVT CONSUM-
MAT, Sic uitiorum spinas absumere, sic uirtutum
et Sanctitatis aurum excoquere, inextincti fuit ardor
IGNATIi. Tanta ille gessit, scribi de ipso quae
possent. Iam mihi à mei operis tenuitate non metuo.
Nemo scribet hac tantulus, qui aliquid ex hac tanta
argumenti basi non crescat.

I N D E X

I N S I G N I V M.

Quorum numeris Epigrammata, & Elo-
gia in idem argumentum adie-
cta respondent:

- I**llustribus ortus Parentibus sa-
milix suæ splendorem addit & gesta diuersis notata coloribus
Ignatius. Aqua in phiala, & ad imitandum sibi proponit Ignatius. Pleni serico, auroque ad Phry-
adiectum à tergo lumen. *Quod* tius. Pleni serico, auroque ad Phry-
accipit auget. *Insigne.* 1 guium opus globuli. *Parantur.* 11
Aulicæ vitæ species allicit, & ad *unum.* 9
se trahit Ignatium. Trigonum. Dùm se Deo ardentè offert, co-
vitrum. *Decipit, & placet.* 2 cussa domo fenestra dissiliunt. In-
Inanium voluptatum amore cendiaria glans. *Ardendo concussit.* 10
consumitur. Vrna in fonte. *Mer-* E domo, & cognatione sua exi-
gitur, dum impletur. 3 ens, relictis omnibus famulos etiã
Studio maxime ambitionis in- dimittit. Militis exuuiæ cum indi-
cenditur. Turbo igneus. *Concre-* cato circo. *Ipsè in aranam.* 11
môr, ut spectet. 4 Deiparæ Virginitatem. à partu
Nominis, & gloriæ cupidus mili- aduersus Mahomedicum Maurum
tareni vitam aggreditur. Bom- defendit. Ferrea crates cum exacu-
barda. *Cum fulgore sonus.* 5 tis mucronibus. *Tutor, & ulciscor.* 12
Ex infracta Pampelone tibia ad Deiparæ amore succensus Casti-
animi sanitatem reuocatur. Tessel- tatis, quam vouet, donum accipit.
latum pauimentum, *Fracturis in-* Cera Solis obiecta radijs. *A calore*
regitas. 6 *cauor.* 13
Mortui proximus ab apparente. Vestes suas pretiosas exiit, easq;
sibi Di. Petro cogitare incipiens me- pannoso pauperi donat. Margarita
lorâ sanatur. Cereus in inuerso extra concham. *Nuda capie pretiũ.* 14
candelabro deficiens. *Vertatur, &* Ante Virginis aram in primo spi-
riuel. 7 ritus feruore noctenr vnam excu-
Pij lectio libri, profanis alijs, bat. Lucernâ accensa. *Non sopitur*
quos poposcerat, non inuentis, no- *ardendo.* 15
uam affert lucem Ignatio. Sol. Ab Conscientiam spiritali Institu-
no des. 8 tori integerrimè aperit. Scriptum.

- In sacra Lypfanorum caeca sub Quia mollia liquit. 26
 cryſtallo deſcriptum nomen appa- Morbo laborantem extremo ina-
 reus. Et clauſa leguntur. 16 ni aſſare gloriola tentat Dæmon.
- Moleſtiſſimi ſcrupuli in primo Ignatium. Aqua cum ſpuma deſi-
 vitæ melioris exortu ab Ignatio liens. Habeat cadendo tumorem. 27
 vincuntur. Nebula à Sole oriente Dei contentus fiducia pecuniam
 diſſecta. Ad primos viſta calores. 17 abiicit emendicatam. Deſonſa ra-
 Longa inter ieiunia mira rerum muſculis viſens arbor. Spe diuite
 ſpiritualium voluptate perfunditur pauper. 28
 tur. Muſicum organum. Per inania Varia inter pericula anxius ab
 ſpiritus. 18 apparente Ieſu recreatur. Ros in
 Dæmon in varia ſpectra ſe in flores illabens. Tollerata præmia
 duens ab Ignatio contemnitur. noctis. 29
 Horridioris imago perſonæ. Cogni- Sub porticu iacens ab admonito
 ta ridetur. 19 diuinitus Senatore in hoſpitiū
 Spiritus bonos, malosque ſuo di- Venetijs excipitur. Sol intra nu-
 ſcit experimento diſcernere. Am- bes. Sentitur & latens. 30
 phora mathematica varietati tem- Inuitis nauitis nauigat, quò de-
 porum indicandæ accommoda ſtinarat, in Cyprum. Flamma inter
 Scit frigus, & æſtum. 20 aduerſos ventos in altum euolans.
- In Minoreſſæ ſpelunca latens ſe Viſ nulla retardat. 31
 ſe ad perfectionem excolit. Statua Inter diuinæ cadis monumenta
 ſub ſipario. Celatur, donec caletur. 21 diuinis illecebris in Paleſtina per-
 Libellum ſcribit ſpiritualiū exer- funditur. Oliuæ arbor in tellure
 citorum perimouendis animis pō- ſaxoſa. Inter dura dulceſcit. 32
 dere, & ordine meditationū aptiſſi Ab Oliueti cuſtode acerbè accep-
 mum. Mechanicum Horo.ogium tus Ieſum ſibi præeuntem videt.
 Pontus, & ordo mouens. 22 Directus ad ſidera tubus opticus.
- In aliſſimo mētis raptu ſeptē dies Viſa per anguſtum. 33
 perfeuerat. Auicula tenui alligata ſi- Emendicatam pecuniam in pau-
 lo ad caueam. Cupia diſſolui. 23 peres diſtribuit. Medius inter arce-
 In Noſocomijs corpora curans las plenus aqua puteolus. Congre-
 animos ſanar. Ignatius. Ornatus gar, ut diſperdat. 34
 laceræ veſti ſarciendæ ſuffectus. Ignominia appetens fatui mores
 Dum roſcit ornat. 24 imitatur Ignatius. Papyraceus pul-
 Minoreſſæ prauī æſtimatores I. ueris ſulphurati tubus. Furit, quia
 gnatum hypocritam dicunt. Con- feruet. 35
 cauū ſpeculū. Recta diſtorquet. 25 Triginta tres natus annos ad fru-
 Ibidem cognita ipſius nobilitate gem animarum diſcit inter pueros
 in famam ſanctitatis attollitur. elementa Grammaticæ. Arbor
 Bombyx extra ergaſtulum aiaus. cum inſito ramuſculo inter arbu-
 ſci.

- sculas . Non ad umbram . 36
- Importunas inter studia illustrationes repellit . Impositum libro cum accenso lumine candelabrum . Non expedit , dum impedit . 37
- Ob restitutam Virginum cœnobio disciplinam vapulat . Incus . Favendo , non feriendo . 38
- Suspendiosum hominem ad crimen expiandum à morte reuocat . Obeliscus in basi stans . Eruius , & erectus . 39
- Ardentissimas inter preces exclamare passim auditur . Cicadula ad Solem . Cantus ab astu . 40
- Inensus Ignatio qua die ignem sibi imprecatus erat , conflagrauit . Nauis fatiscens ad scopulum . Verbere fracta suo . 41
- Furi suo ægrotanti adest ; atque inseruit Ignatius . Balsami arbor ex aperto cortice balsanium fundens . Nudata medetur . 42
- Iuuenem ludi , quem ille amabat , occasione , ad seria , virtutemq ; trahit . Inter viridia visco hærens aucula . Suis capta dilicis . 43
- Gelido de stagno impurum Iuuenem ardens increpat , & à meretricis absterret . Fulmen inter nubes . Inter frigida seruet . 44
- Seuerioris vitæ formam suis efficit alumnis amabilem . Musica , duro notarum nexu contexta . Per auriora dulcior : 45
- Aliquot è Socijs Petri Fabri opera ad se trahit . Vitrea vasa cum fistula ad fornacem . Non sine fabri spiritum . 46
- Decem Patribus primò Societas coalescit . Numerus arithmeticus ,
- 10 En coniunctione perfectio . 47
- Ignatius cum Socijs voto se ad procurandam aliorum salutem . obstringit . Speculum vstorium . Cogit ut cremet . 48
- Reuertens in patriam Cleri , & Militiæ occursum excipitur . Aurora cum aueculis , floribusque depictis . Vna excitat omnes . 49
- Concionantis in campo vox ad 300. passus auditur . Bombarda cum explosa glande . Igne procul mittite . 50
- Malos sæpe spiritus fugat Ignatius . Nocturnæ aues Solis in exortu fugientes . Assulget , & fugat . 51
- Ignatij vita , etsi non aspera , salutis proximorum accomoda laudatur à Iesu . Gladius nudus . Dat aciem lauer . 52
- Socium morti proximum laborans ipse febri sanat amplexu . Tractorium organum pertenui funiculo lapidem grandiozem attollens . In tenui vis . 53
- Bailans Crucem Iesus Romæ se Ignatio propitium fore pollicetur . Vestigium Templi Crucis forma descriptum . Fastigia signat honorum . 54
- Summo Pontifici se se cum Socijs ad omne Religionis vouet obsequium . Parata picturæ tabula . Que forma placebit . 55
- Paulus Tertius lecto Societatis Instituto , Digitus , inquit . Dei est hic . Mundi globus . Indicat auctorem . 56
- S. Franciscum Xauerium in Indias ab Vrbe mittit . Papyraceus tubus ex conflagrante globo ad globum alterum incendendum . fer .

ferreo filo decurrens . *Vnus* non repelluntur . Lauri vineam opafufficit . 57 cantes . *Ornant , sed impediunt .* 68

Societatis Iesu Præpositus Gene . Ignatij , & Sociorum tessera-
ralis eligitur . Stillatoria in mach . A. M. D. G. Planetarum orbes, fixo-
na vitra multa cum igne, *Satis om-* rumque Cælum astrorum . *Rapi-*
nibus vnus . 58 *maior* . 69

Religiosa vitæ votis se se cum , Societati characterem facit Igna
Socijs obstringit . Arbor ligneis re- tiis, Obedientiam . Nomen IHS. in-
tenta circulis . *Vincta fecundior* 59 textû ex floribus . *A flexu forma .* 70

Præpositus Generalis humiliora Catechismi pueris tradendi mo-
se demittit ad munera . *Celsum re-* ram instituit . Auicula pullis ali-
spicit ima . 60 neta deferens . *Mollita dat teneris .* 71

S. Franciscus Xauerus flexis ge- Iuuenturi formandæ Scholas in-
nibus ad Ignatium scribit ex India. stituit . Malum citrium modulo
Sidera Solis in ortu cadentia . In- inclusum . *Donec formetur .* 72
clinata colunt . 61

Sacramentorum frequentia me- differminat . Signiferi orbis, & Vrsæ
hiores inducit mores Ignatius . Vux sidera . *Fernidiora latius .* 73
racemus, manipulusque frumenti . Sociorum vocationis esse vult di-
Discreuere feris homines . 62 uersa loca peragrarè . Sidera in-
Cælo *Vertigine profunt .* 74

Rabulæ Lutheriani errores dete- Cælo *Vertigine profunt .* 74
git, & repellit . Lucerna scopulos Socijs passim ingeminat, Itote, &
de turri prodens . *Dat vitæ , dum* omnia incendite &c . Ager vepretis
dat videri . 63 horridus . *Incendere proderit .* 75

Falsis è criminibus obiectis san- Institutis Ignatij, Socijs omnes in
ctitas apparet Ignatij . Microscopio Lusitania Apostoli nuncupantur .
pium . *Veritas ex meridatio .* 64 Grana mali punici coronata . *Ho-*
nor omnibus idem . 75

Ignatius cum Socijs ab inuidiæ Varios gradus in Societate distin-
probris cum plausu tandem erum- guit . Varia columnæ segmenta .
pit . Flores è viminea theca erum- *Ordo dabit formam .* 77

Collegium Romæ Germanicæ, Muneribus omnibus animarum
& Hungaricæ iuuentutis instituit . causa Societas aptatur . Varijs è sy-
vestigium surgentis arcis . *A forma* phunculis aqua in fonte proflit .
munimen . 66 *Formam se fingit in omnem .* 78

Constitutiones, Deo , ac Deipara Ignatius loquitur tanquam po-
apparentibus , approbantibusque testatem habens . Incisi caracte-
scribit . Sol & Luna cum patente res in marmore, & scalprum cum
per iugum via . *Alterno munere* malleo . *Imprimis quod exprimit .* 79
visa . 67

Tribus verbis Iudæum ad Chri-
Honores in Societate ab Ignatio sti fidem trahit . *Remora sub naui.*
Non

Non mole, sed vi.

In nulla rerum volubilium acquiescit Ignatius. Accipiter in baculo versatili. *Adimit vertigo quietem.*

In ardore precum vberrimè lachrymatur. Aqua in amphora thematica &c. *Dum calet exilit.*

In lacrymarum donum imperiū accipit à Deo Ignatius. Aqua in fonte clavis obice retenta. *Da veniam, & veniam.*

Supra sacrificantis caput ingens flamina conspicitur. Solis lux à speculo reuerberata. *Incidit in purum.*

Litteras inter orandum redditas cremat. Flagrans in ara victima. *Procul este profani.*

Conscientiam horis singulis fedulo examine recognoscit. Aus ex opere topiario cum forfice. *Servat solertia formam.*

Vnius in salutem animæ diu laborat. Graue saxum ad organum tractorium. *Non uno attollitur orbe.*

Præsentem salutem animarum lucro postponit. Frumenti faccus in agro. *Spem crede labori.*

Idem in secundis, aduersisque fibi semper constat Ignatius. Adamas inter aquæ craterem, & malleum. *Nec mollior, nec frangor.*

Affectiones animi rationis imperio habet obsequentes. Clavis in

throclea mechanici horologii. *Accipiunt violenta modum.*

Ad ardua quæque animum semper paratissimum habet. Aqua emicans è syphone. *Spiritus intus agit.*

Paupertatem amari iubet, ut matrem. Vna innudata frondibus uite radijs obiecta solaribus. *In nuda melior.*

Castitatis donum modestia oculorum seuerissima tueretur. Lumen intra laternam. *Tutum quia rectum.*

Animum facillimè ab humanis euehit ad diuina. Versa in Cælum ballista. *Est retigisse satis.*

Prophetiæ Spiritu futura, & arcana videt. Pineæ nux. *Patet ad flammam.*

S. Philippus Neri, & alij vultum Ignatii radiantem vident. Lunæ discus inferiore parte obscurus, superiore clarus, et supra hunc sidera. *Clara videntur claram.*

Mortis meditatione mira voluntate perfunditur. Apis in thymo. *Dulcescit amaror.*

Romæ sanctissimè moritur. Flamma extincto è cereo in altum euolans. *Deseruisse iuuat.*

In Ignatii loculo sidera apparēt. Apes alueari circumfusæ. *Ad funduntur.*

Inter Sanctos aris admouetur Ignatius. Ignis in altari flagrans. *Sacrat, & sacrat,*

INSIGNE I.

ILLVSTTRIBVS ORTVS PARENTIBVS FAMILIAE SVAE
SPLENDOREM ADDIT IGNATIVS.

Aqua in rotūda phiala lumē, QVOD ACCIPIT,
AVGET: Et ab Ignatij sanctitate quantum
incrementi Loyolæ nobilitatis
fulgor accipit!

EPIGRAMMA I.

IN IGNATII NATALES ILLUSTRES.

*Nobilis Infantem quid ceræ fumus , & altum
 A longo Veniens stemma coronat Auo ?
 Effluet Ignatii iam iam cera omnis ad Ignem ,
 Qui meliore suos stemmate tollet Auos .
 Fumosum iubar ergo domus remouete ; nec inter
 Clara Ignis tanti nomina fumus eat .
 Ambiat à Veteri fulgere superbia fumo ;
 Splendorem , fumo qui caret ignis , habet .*

ELOGIVM I.

Ut minores appareant ,
 Veniant in Ignatij stemma Maiores .
 Maiores etiam apparituri tunc se se ,
 Cum minores quidem Ignatio ,
 Sed Maiores Ignatij apparebunt .
 Mortalis certè à Parentibus genitus
 Posteræ immortalitatem famæ
 Filius refudit in Patres .
 Quicum ut Aui, Proauique perēnent in nomine
 Nepotis iam sui facti sunt posterī .
 Vsq̃ adeò clarâ Patrum serie longa nobilitas
 Vno tamen est Ignatij fulgore contractior .
 Suos

Suos inter Germanos natu minimus
 Naturam sic virtute præuertit ,

Vt maximus moreretur .

Alias ab alijs augendæ nobilitatis vias

Occupatas vt vidit ,

Nouam ipse , felicioremque ingressus est ,

Contemptum nempe splendoris, & famæ.

Quàm verò antiquâ suorum relictâ semitâ

Minimè Ignatium via hæc noua fefellerit,

Ex tam felici , quod fecit in illa, compendio

Mundus iam omnis intelligit :

Nunquam enim Loyolæum nomen

Tanti omnibus esset ,

Nisi illud nihil fuisset Ignatio :

Qui magnis ardens , lucensque virtutibus,

Quod ab Igne accepit ,

Ne suo quidem otium admisit in nomine,

Audite iam è sepulcralibus umbris

Loyolæi manes illustres :

Antiquæ vestræ domus ceræ

Ignatij debent Igni,

Quòd non fluxerint :

I N S I G N E I I :

AVLICAE VITAE SPECIES ALLICIT, ET AD SE
TRAHIT IGNATIVUM .

Falsis coloribus trigonum vitrum DECIPIT, ET
PLACET: Et cum rerum ferè omnium fal-
sa sit species in Aula, adhuc tamen
illa tam multos oblectat,
& capit.

EPIGRAMMA II.

IN AVLICAM IGNATII VITAM:

*Speſtat adorati Loyola inſignia faſtus ,
Inque Aula , blandè quo crucietur , amat .
Et vitrea vacua deceptus imagine bullæ ,
Ludibrij inſpectro querit inane iubar .
Ingenium hinc Aulæ felix agnoſce , malumque :
Qua potius debet fraude fugare , trahit .
Res , ſi non fallax , foret Aulæ curta ; capaci
Arte ſed hac , omnes decipit , inde capit .*

ELOGIUM II.

Sapis , Ignati :

Ne grauitè vitam ſeras ;

Vitam tolerare meditaris in Aula :

In qua quid leue non fit ,

Cuius elementum eſt vanitas ?

Diſce tamen prius Aulæ portenta :

Hac leuitate nil grauius ,

Quæ viris vires adimens

Maſculam omnem in ijs virtutem effœminat.

Diſce iterum Aulæ portenta :

Cum tot inter vanitates

Totus fit labor in Vacuo ,

Adhuc in illo, vel inuitis Philosophis,
 Dari posse motum,

Tot Aulicorum ruinis, & cladibus
 Magna iam euicit congeries proiectorum.

Et, tam multis in ima cadentibus,
 Nemo tamen motum non sperat sursum:
 Voto fortasse vndecumque non irritò,
 Quando animis

Spes inter vanas pendentibus,
 Hoc vno veluti suspendio
 Aulici efferuntur.

O' curas hominum verè leuissimas:

Quid enim illæ ponderis habent,

Quæ tam facilè possunt

Fortunæ flatu circumagi?

Et Aulicos suos

Cum alumna lactet Aula, ceu pueros,
 Ij, Dentati ceu Curiij, nati cum dentibus,
 Dura semper, & rodunt, & vorant.

Ità suo ludorum omnium dentatissimo
 Aulicos omnes folles præparat Fortuna luforios:
 Quos dum tundit, vt efferat,
 Effert, vt tundat.

INSIGNE III.

INANIVM AMORE VOLVPTATIVM, ET CAETERA
SAECVLI VANITATE CONSVMITVR.

Fontis in cratere urna MERGITVR DVM IM-
PLETVR; & sordibus tantumdem obruitur,
quantum quis hauserit profanorum.

EPIGRAMMA III.

IN IGNATIVM VANIS AMORIBVS IRRETITVM.

*Et balanum fronti , & fœdas Loyola capillis
 Spargit odorato puluere munditias .
 Inde Cupidineas avido bibit ore fauillas ,
 Quæque ignem sitiât , potat in igne sitim .
 Quin per fata sequi vel dira paratus Amorem ,
 Imbelli miles pro Duce robur habet .
 Robur habet ? molli quæ Virtus constet Amori ?
 Posse , ut ames , vitam spernere , mollitia est .*

ELOGIVM III.

Inter Aulæ vanitates ,
 Infrugifero in solo ,
 Quid mirum , si , quod solum potuit ,
 Esse non frugi cæpit Ignatius ?
 Miror tamen , quòd palea factus ,
 Adhuc se ludibrium venti circumferens ,
 Vanos inter amores ignem quærit .
 Et facilis ardendo materies
 Quàm adhuc tota sit fumus ,
 Ex oculis agnosces amantium .
 Quos pœnâ , vel alterutrâ , vel utrâque
 Nunquam ad fumum hunc videas ,
Nisi

Nisi , aut cum lacrymis , aut sinē luce .

Et adhuc

Illarum vbertate fomitem parant ,
Huius orbitate quærunt pericula .

Felicitate miserrima ,

Quòd nunquam, quid plorent, non habeant ;
Qui ardorem semper habent , vt plorent :
Nunquam , vbi pereant , non inueniant ,
Qui nunquam non pereunt , vbi amant :

An verò illi non pereunt ,

Qui se ipsos amittunt ?

Quid porro perditè magis amittitur ,
Quàm quòd sic mutatur in alia , & distrahitur ,
Vt tam sibi nunquam constet ,

Quàm nunquam inueniatur in se se ?

Iam non gratis mentiuntur Pœtæ :

Quorum nempe leuiora mendacia

Magno venalia sunt pretio veritatis .

Vnam ijs Circem figmenta quid impurent ?

Quæcumque Solis filias vultu se probant ,

Suos hospites

Rarò non mutant in belluas :

I N S I G N E I V.

STVDIO MAXIME AMBITIONIS INCENDITVR.

Turbo igneus tam multis papyraceis tubis, totidem veluti linguis ait, **CONCREMOR VT SPECTER**: Ambitiosum vides: Totus arcano igne, non nisi, vt spectetur, absumitur.

EPI.

EPIGRAMMA IV.

11

IN STUDIVM AMBITIONIS IGNATII.

*Caucasæa sub rupe nefas illustre Prometheus
 Dum luit, æternam viscere pascit auem.
 Crimen erat, modicæ furtum, Loyola, favilla,
 Et pœnæ tantum tantula culpa tulit.
 Tu titulis inhians, non flammam à Sole, sed omnem
 Furari famam prædo superbus amas.
 Mirarisque, iecur tibi restro vultur edaci
 Tundere si nunquam desinit Ambitio?
 Vnde potest tamen esse fames tam longa voranti?
 Esuriem cibus hic prouocat, inde potest.*

ELOGIVM IV.

*Longum, Ignati, iter ingrederis:
 Magno tibi opus erit viatico,
 Patientiâ.
 Iturum se recta non speret,
 Ambire cui placuit.
 Quàm verò longa via est,
 Quæ tota sit ambitu?
 Tantum porrò corruptissimæ viæ
 Num sine sorde confeceris?
 Efferri semel vt possis,*

Fe-

Ferenda sæpè illa sunt , quæ nec possis .

Sed ambitionis hæc toga est :

Nemo ambit, nisi in sordibus candidatus.

Et hic , si vsquam alius

Verè vitiosus est circulus .

Obstinatè quippe

Per fortunæ insolentiam vel reflantis

Vt in Principem efferaris ambire ,

Hoc est , ea , quæ fuerint negata , repetere ,

Non hoc est petere principium ?

Iam, Ignati, ad portenta te compara:

Meditanti Cælum via est calcanda per Tartarū :

In quo quæ patieris turpiter ,

Cum ferre vltro libuerit ,

Patientia ipsa execrabili portento fiet vitium.

Sed aliquando tandem euaseris ,

Euectus, illic denique sistendus es ,

Vbi omnia , vel de te

Vel circum te fieri senties meteora .

Arseris hîc simul , & alseris ,

Clarum sperare quod poteris, fulmen fies,

Non aliàs daturum clades, nisi cum cades.

I N S I G N E V.

NOMINIS, ET GLORIAE CVPIDVS MILITAREM VI-
TAM AGGREDITVR.

Murale cum tormentum exploditur, CVM
FVLGORE SONVS excluditur. Eò mi-
litiae se dedit Ignatius, vt ex illa ip-
sius nomen clarè cum gloria
personaret :

EPIGRAMMA V.

IN MILITARIS GLORIAE CVPIDITATEM IGNATII.

*Post Aulæ ludum , tuus est amor alea Martis ,
 Et tibi post mollem gloria dura placet .
 Falleris , Ignati ; in molli nisi vota quiescunt ,
 Dura inter votis accidet Unde quies ?
 Omnia sed tentas , ut tantùm errore magistro ,
 Quod citò iam posses , discere serò velis .
 Martis laude tumens pacem tibi fingis in armis ?
 Frustra alios vincit , qui sibi bella mouet .*

ELOGIUM V.

Ades huc animæ largus , Ignati ;
 Bellonæ in campo , nundinante Morte
 Venalis est Gloria.
 Classicum audis ? Præconis ea vox est :
 Quisquis huc emptor accedis ,
 Anima hîc tantùm
 Licitari licet , & sanguine .
 Magnum porrò pretium , anima magna est ,
 Magnitudinem vis probare ? contemne .
 O' homines , durum genus !
 Tunica tectum adamantina
 Nequicquam in castra corpus infertur ,
 Nisi

Nisi animus comes subeat catafractus.

Qui nempe in ictum timoris ne pateat,
Audacia ferus, & ferreus,

Terribilium omnium maximum

Nihil necesse est mortem exhorreat.

Et adhuc quod deberet esse metus, est votum:

Tantique stat clarum nomen,

Vt, illud apud alios lucrari qui cupiat,

Se inter alios amittere non recuset.

An verò secūdo cursu immortalitas nō appetitur,

Nisi in oppetenda morte

Nemini se miles patiatur cursu secundum?

Qui in albo Gloriæ

Vna tantū atratæ illius manu scribendus,

Nobilis argumento ambitionis,

Adhuc candidatus exposcitur,

Suo nimirum sanguine purpuratus:

O' iterum homines, durum genus!

Quorum pectora, vt sibi aut parcāt, aut metuant,

Nec tot ferientium ictus infringunt,

Nec tantus pereunt ium sanguis emollit.

I N S I G N E V I.

EX INFRACTA PAMPELONE TIBIA AD AMIMI
SANITATEM REVOCATUR IGNATIVS.

Musiuo in opere FRACTVRIS INTEGRITAS
surgit imaginis :

Integritatem Deus animo facturus Ignatij,
ipsius tibiam muralis tormenti vulnere in fru-
sta propemodum Pampelone
comminuit .

EPI.

EPIGRAMMA VI.
 IN IGNATIVM EX TIBIAE VVLNERE ANIMO
 SANATVM.

*Quantus ab obsessa Loyola interritus Arce
 Insesta immoto sustinet arma gradu,
 Dissiluit postquam iaculato tibia plumbo,
 Vt meliora iterum surgat in arma, cadit.
 Ac velut icta silex, quo tangitur, ardet ab ictu,
 Protinus accepti Numinis igne flagrat.
 Flagrat, & ipse sui de victo Victor, ab hoste,
 Quem vix rara petit pugna, trophæa refert.
 Euge, licet, Galle, & victa super arce superbi:
 Plusquam tu Victor Pampelo victa acit.*

ELOGIUM VI.

Magnum aliquid molitur in Ignatio Deus,
 Circa quem tantum iam lapidem mouet.
 Profana Arx vetus euertitur,
 Nouo sternitur area ædificio sanctitatis.
 An vetus homo
 In Duce profano deiicitur,
 Vt homo nouus sacro in milite erigatur?
 Ne quisquam Deum possit effugere,
 Vide quàm aliæ sint viæ hominum, atque Dei.
 Dirigitur in corpus ictus,
 Dum vulneri scopus est animus.

Tibiamque Deus tunc frangit Ignatio ,
Cum parat capiti sanitatem .

Cum elatus ille superbiâ

Altiùs sēper motu grauiũ ad humana descēderet,
Pondere lapidis grauiore deiectus
Ferri ad diuina sursum incepit .

Ferale aliquid

Videri poterat cecinisse tormentum ;
Sed Gallus boni fuit ominis , vel Hispano .

Ità Petrum

Imitatus deinceps , & propugnatus ,
Vt vitam anteaſtam ſleret ,
Vberes lacrymas Ignatio Gallus elicuit .

Qui cum veræ virtuti

Vel ſtreptentia inter arma dormiret ,

Cum affixus eſt lecto

Sibi vigilare cæpit , & Deo.

Ita rursus , quòd excitatus à ſomno eſt ,

Gallo debet Ignatius .

Et tibi , tormentum murale , non plaudam ?
Quantum cum vi capis , explodiſque globum ,
Quo percuſum tanti ponderis Heroem
Ad ipſum uſque Cælum impellis Ignatium !

MORTI PROXIMVS AB APPARENTE SIBI D. PETRO
COGITARE INICIPIENS MELIORA SANATVR.

Candelabro cereus inuerso in luminis interitū
iam iam diffluens, sedula manus dexteritate
VERTATVR, ET VIVET . Ignatio Petrus
hoc contulit : Illum, vt benè deinceps viue-
ret, alia in morbo vel extremo cogitantem ad
meliora conuertit, & sanauit.

EPIGRAMMA VII.

IN IGNATIUM AB APPARENTE ILLI D. PETRO
SANATVM.

*Dum vitæ Loyola subit fata ultima , Petrus
Labitur è Cælo prima repente salus .
Crure laborabat fracto Loyola ; Petrique
Consimili huic Luther transfuga vulnus erat .
Ergo ut conualuit , Lutheri in vulnera cunctis
Loyola exertis viribus inualuit .
Iam mentem , Loyola , manus cognosce medentis :
Te medicum Petri hæc cura medendo facit .*

ELOGIUM VII.

Masculas nunc sume vires , Ignati :
Deiectus petra , erectus Petro ,
Veteri relictâ militiâ ,
Ad noua bella te compara :
Stipendia si quæris ,
Cum clauibus Quæstor adest è Cælo :
Insolentiam iam suadelæ ne respue :
A vulnere conualuisti , morboque ,
Vingueta nimirû , & pharmaca supplète prodigio ,
Viribus nunc abutere licet acceptis .
Cæli ærario
Nunquã certè opportunius inferre vim poteris ,
Quam

Quā cū illius tā prope ad manus tibi sūt clauēs .

Ne non sis vel in Superos animosus ,

Ipsū habeo thesauri dominum ,

Quem tuę cedam securitati sponsores .

Vim patitur Cælum ,

Et violenti rapiunt illud :

Quid hīc opus est asterisco , vel nota ?

Beneficia , quæ conferre non vult inuitis ,

Hæc Cælum auferri sibi expetit , vel inuito .

Iam verò Dauid futurus alter

Fundibularius Vaticani ,

In Inferni Goliathi frontem

Petram hanc fumes Erebo capitalem .

Timeant monstrosæ gigantes doctrinæ :

Scientiæ ipsorum gladium , vel profanæ ,

Suo attactu pietas consecrabit Ignatii .

Eoque mox quæ sua , quæ suorum manu

Dauid hic amputabit Fidei corruptores ,

Hostes Cæli propterea contumaces ,

Quia Romæ rebelles .

Hunc interim apud homines , Diuosque ,

Cæli Ianitor Petrus Ignatio

Mortis in forib⁹ ad immortalitatē aditū reserauit ;

I N S I G N E V I I I.

PRII LECTIO LIBRI, PROFANIS ALIIS, QUOS POSCERAT, NON INVENTIS, NOVAM AFFERT LUCEM
IGNATIO .

Cæterorum siderum aspectu sublato, Sole AB VNO DIES exoritur. Et profanis, quos maluisset, non suppetentibus libris, pio sibi ad legendum oblato, melioris suæ vitæ diem debet Ignatius.

EPIGRAMMA VIII.

IN PII LECTIONEM LIBRI MELIORIS VITAE LVCEM,
AMOREMQUE IGNATIO AFFERENTEM.

*Parue, sed ingenti, liberò, virtute, nec astris,
(Tantus es afflatis ignibus) inuideas.
Te quicumque videt Loyolam ignescere lecto,
Ille librum Cælum dicat, & astra, notas.
Astra diù multi sed contemplantur, & argent:
Vix Loyola breui te videt, atque flagrat.
Frigida nam spectant noctu illi sidera: præfers
Ipse Deum: ardentem Sol parit iste diem.*

ELOGIVM VIII.

Tàm alto veterno dormit Ignatius,
Vt nec murali potuerit excitari tormento.
Qui in mortem properans,
Rebusque adhuc mortalibus hærens,
Minimè se euigilasse ad vitam ostendit,
Quando in mortis germani sinu
Animum cœcis habet affectibus sic sopitum
Lecto nimirum æger affixus,
Adhuc ægriore laborat cura,
Vt tempus fallat.
Sed Ignatium falli verat æternitas:
Quem, ne non benè laboreat,

Lectioni totum affigit :

Vt verò melior melius inueniret vita cōpendiū,

Compendiariâ venit viâ ,

Quando breui volumine

Ignatio se tota Cæli euoluit immensitas :

Ille nimirum ,

Cum vano , quod maluerat, in volumine

Leuium nugarum folia ventosa deposceret ,

Qui totam expleret sanctitatis libram,

Librum , alijs non inuentis , oblatum

Et ponderis , & momenti sumpsit æterni.

Gesta erant , & vita

Dei hominis , hominum Diuinorum .

Ignarus sui qui vixerat ,

Quia præter se nihil prius aspexerat ;

Alios à se dum hìc Ignatius aspicit ,

Ipsum se denique discit agnoscere.

Vnam eternorum veritatē restatus Ignatio Deus,

Falsū omne rerum labentiū illū docuit detestari.

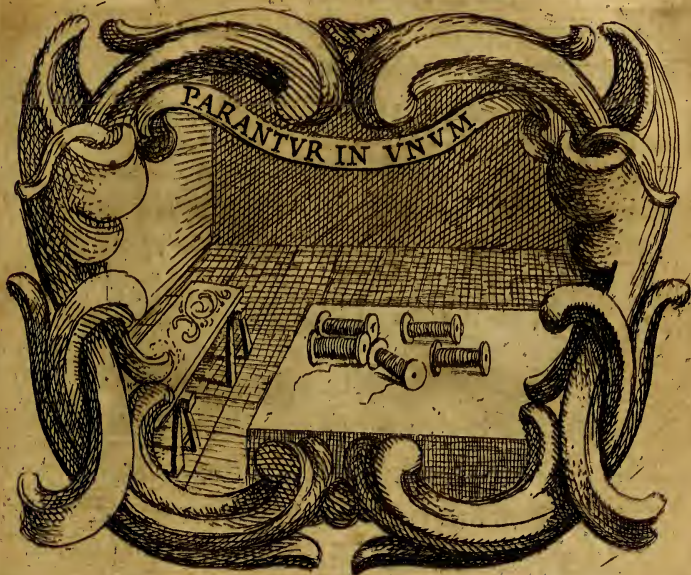
Quo tandem euentu ?

Diuino statim illo se scripsit in libro ,

Humanis se se omnibus dum proscripsit .

I N S I G N E I X.

CHRISTI, SANCTORVMQVE VIRTUTES, ET GESTA
 DIVERSIS NOTATA COLORIBVS, AD IMITAN-
 DVM SIBI PROPONIT IGNATIVS.

Multiplices radij, globulique, vel serico pleni,
 vel auro, ab arte ingeniosa opus PARANTVR
 IN VNVM: Ingenium agnosce nauum Ignatij:
 Vt sanctitatis suæ mirificum planè textū efficiat,
 Christi, Sanctorumq; quas imitetur, virtutes, co-
 lore multiplici seorsim accuratè describit.

EPIGRAMMA IX.

IN VARIOS COLORES, QVIBVS VARIAS SANCTO-
RVM VIRTUTES NOTABAT IGNATIVS.

*Quæ tibi tam miros Iris, Loyola, colores,
Se quibus ambitis arcuet ipsa, dedit?
Pingere tam tenui ductu quo doctus Apelle
Picturam in tabula, prodigiumque facis?
Sed res multicolor, res est tenuissima Virtus:
Inde notans munus præstat utrumque manus.
Haud ultra vanum Virtus est sæpè colorem?
Intra virtutem nunc venit ipse color.*

ELOGIUM IX.

Totus in coloribus Ignatius est:
A præstigiatore Virtutis ingenuo
Fucum sibi timeat
Vitiorum sycophanta Tartareus.
An non illi feliciter illudit Ignatius?
Molitor magnorum animus,
Coloribus, hoc est, cémentis tenuissimis
Virtutis extruit solidæ colossæum.
Et tu, quisquis ad hanc tabulam
Spectator accedis,
Hic etiam, Nimum ne crede colori.
Res quippe oculorum Virtus non est,

Quæ , cum tota sit ingenua ;
 Adhuc colores , & pigmenta non renuens
 Ducere suum potest

E' colore quouis , vel nigro candorem .

Iam verò, Ignati,
 Tam bonum Christi odorem
 Tua isthæc membrana dum halat ,

 Florum ne colores ,
 An Virtutum flores hos dicam ,
 Quos tu in animi tui horto conferis ,
 Verè pensili , quia cælesti ?

 Sed flores
 Paucis nascuntur , aut diebus , aut horis :

Tu perpetuum , Ignati , ver facis :

 Et , quod prodigiosius est ,
 Quicquid tibi vernat in floribus ,
 Hoc tibi simul autumnat in fructus :

Iam quas intimè celas in corde ,
 Coloribus extimis virtutes obline in membrana .

Manum etiam de tabula nunquam aufer ;
 Inficiari non poteris æternitati te pingere ,
 Qui pingas diù :

I N S I G N E X:

DVM SE DEO ARDENTER OFFERT IGNATIVS,
CONCVSSA DOMO FENESTRAE DISSILIUNT.

Quanto cum fragore , ac vi dissilientem incen-
diariã glandẽ ignis ARDENDO CONCVS-
SIT! Vt Ignatium diuina flamma corripuit,
illo , quo se Deo deuouit , ardore , im-
petum vel in fenestras , & parietes
fecit :

EPI-

EPIGRAMMA X.

IN IGNATII DOMVM INTER VOTA OFFERENTIS
SE DEO CONCVSSAM.

*Tecta labant ; trepidas diducit rima fenestras :
Nec tamen hic terræ motus , at ætheris est .
Scilicet Ignatii dum Cælum in vota calefcit ,
Cæli igne haud potuit stare mouente domus .
An celer approperans Loyolæ in pectora , rectam
Numen hiantes sibi pandit in ade viam ?
Quidlibet hoc fuerit , caue Pluto : manibus hostia
Quid faciet , propriam qui quatit ante domum .*

ELOGIVM X.

Postquam de Virtute fundanda
Statuere cæpit Ignatius ,
Domus omnis
A fundamento concussa vix stetit .
Vsq. adeò , nisi per terrestria diruta
Cælestia non conduntur .
Iam ex quo terris ille vim intulit ,
Vim ab illo sic pati Cælum incepit ,
Vt deditiōnem apertè iam cogitet ,
Quando intimè se totum indit Ignatio .
Porro tunc se totum Cælum homini dedit
Cum,

Cū humanis exhaustis totū sibi vindicat hominē.

An quia vacuum

Nec Natura patitur dari, nec Gratia?

Vt iam (quicquid disceptent contra Philosophi)

Et intra naturam

Repugnans illud esse demonstretur, & supra.

Iam verò, arcanum ne ignis cuniculum

Motus hic indicat, qui videtur?

Adeste iam, Superi, spectatum è Cælo:

Diuinæ Gratiæ partu,

Cælesti edito terris Infante,

Loyolæa in domo ignes accenduntur in plausū.

Porrò, quantus hic olim futurus sit,

Parietes ipsi nunc docent:

Quem quia non capiunt,

Magnis hiatibus miras laxantur in rimas.

An qui diū ludus Mundi fuerat Philistæi,

Perire terris certus nouus hic Sampson,

Fortioris consilij cæsarie iam adultâ,

Profanam domū in interitū cōcutit profanorū?

Age iam: angustiarum impatiens

Exspira hinc Ignatij feruor in Cælum.

Et te vereri Tartarus iam incipiat:

Tua in illū firmat Deus, domo vel nutare, cōsilia.

IN-

E DOMO, ET COGNATIONE SVA EXIT, RELICTISQ;
OMNIBVS, FAMVLOS ETIAM DIMITTIT IGNATIVS.

Venturus in certamen, depositis vestibis nudus
IPSE IN ARENAM luctator ingreditur.
In Christi arena luctaturus, opes, famulos, & sua
omnia, tamquam vestium impedimenta, do-
mum exiens à se reiecit Ignatius.

EPIGRAMMA XI.

IN IGNATIVM E DOMO EXEVNTEM ET FAMVLOS
CVMSVIS OMNIBVS DIMITTENTEM.

Maſte Gigas : laribus , Loyola , excedis auitis ;

Maſte , giganteo pergis in aſtra gradu .

Commoda , delicias , famam , ſpes , nomen , opesque ,

Atque tua , atque tuos præterit iſte gradus .

Quin tibi , poſt tua , te dempto , non cerneris Ultra :

Tàm procul ex oculis te tulit iſte gradus .

Magna ſolum dirimant licet interualla , polumque ,

Terram ut quis primùm liquerit , aſtra tenet .

ELOGIVM XI.

Verum meditâs Philoſophum agere ,
Ne non bona ſua omnia ſecum portet ,
Nihil è domo ſuum exportat Ignatius .

An quia verebatur , & iure ,
Ne de ſe aliquid in illa relinqueret ,

Si de ſuis aliquid

Ex illa ſecum efferret ?

Porrò intutus è domo abit ,

E domo qui non abit totus .

Totus verò non abit ,

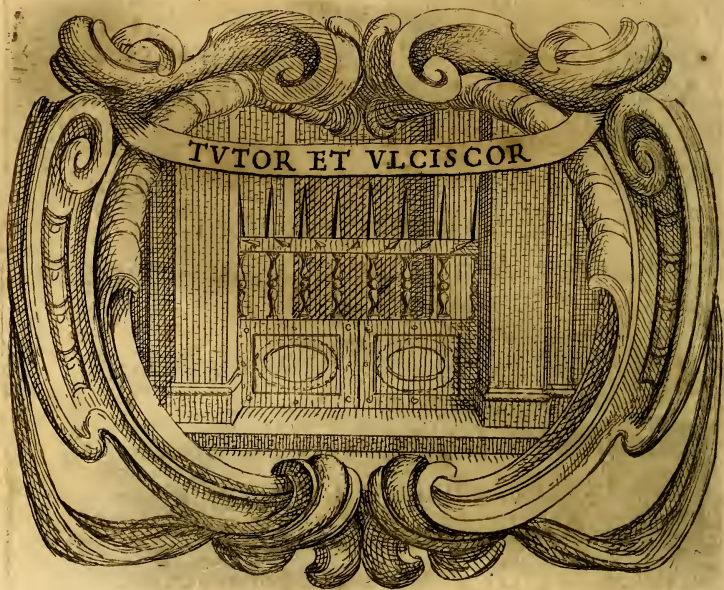
Qui conuectis ſarcinis leuium regularum ,
Gradu incedit pluſquam teſtudineo domi porta

Iam

Iam ille frustra se diuinis addixerit ,
 Qui se humanis antea non abdicauerit .
 Interim, arctum vt meminit esse iter ad Cælum ,
 Ne illius Ignatius augeret angustias ,
 Famulos etiam ,
 Quos admiserat discedendo, dimittens,
 Viæ abstulit impedimenta circumpedes .
 Denique itinere sic expedito ,
 Ad Montis Serrati Virginem vt aduenit ,
 Vectario se etiam iumento ,
 In quo scilicet non erat intellectus , exonerans
 Planè nudus
 Plenè se Christi Philosophiam
 Intelligere persuasit .
 Cui nimirum capiendæ nil expedit magis,
 Quàm , ne res vlla nos capiat ,
 Rebus esse omnibus expeditos .
 Alia terrarum onera
 Ne baiulantes excrucient ,
 Culcitâ subiectâ gestantur :
 Christi Crux , leue vt sit onus ,
 Nudis tantùm humeris non incommodat .

I N S I G N E XII.

DEIPARAE VIRGINITATEM ADVERSVS MAHOME-
TICVM MAVRVN, QVAM ILLE NEGABAT ILLIBA-
TAM A PARTV, DEFENDIT IGNATIVS.

Aediculae sacrae ostium ferrea dum crates munit,
rectis, transuersisque mucronibus, illud in sacri-
legos loquitur inuasores, TVTOR, ET VLCIS-
COR. Nec suum minus exacuit ardorem Igna-
tius, vt sacrilegā Mahometici Mauri audaciā re-
primeret Deiparae Virginitatē à partu linguâ im-
piâ pernegantem.

EPI-

EPIGRAMMA XII.

IGNATIO DEIPARAE VIRGINITATEM ADVERSVS
MAVRVM DEFENDENTI.

*Vile caput, Cælum sic est tibi vile, profano
Vt Violes magnæ Virginis ore niues ?
Non, inquit Loyola, feres impune, sequar te,
Te licet alatis auferat Eurvs equis.
Sumeret ergo nigro pœnas à sanguine ; sed qua
Fortè vehebatur, non mala mula negat.
Scilicet in diuersa abiit, docuitque pudorem
Non benè Virgineum cæde ; pudore tegi.
Castâ uouens igitur vitæ tunc munera, Maurum
In proprio extinxit pectore : pœna data est.*

ELOGIVM XII.

De Virgineo post partum candore
Foetus à partu, & ante partum nigerrimus
Atrum calculum
Cum ferre Maurus auderet,
Vocem impiam expiaturus Ignatius,
Vbi rationum fonte
Lauari frustra vidit Aethiopem,
Intimè nigrum
Intimo ratus est lauacro esse tergendum :
Proinde vt Veritas emergeret,

Conuiciatorem impurum
 Mergere sanguine destinavit,
 Sed boni feruor amoris
 Malum excanduerat in furorem :
 Impotem proinde rationis affectum
 Animâs, qua vehebatur, cōmisit brutæ iudicio
 Quæ ad biuium cum venisset,
 Habentæ libertate acceptâ
 Furentis animo frœnum iniecit,
 Quando aliâ à Mauro viâ discedens
 Redire ad cor, & se se dedit Ignatio :
 Qui sequacem virtutis
 Herculem imitari aggressus à biuio,
 Deiparæ succensus amore castitatem vouens,
 In nouæ vitæ cunis
 Hercule maior, & melior
 Lubricorum affectuum virosos angues elisit ;
 A quibus post Hydram, & Cerberum
 Ita illusum Herculi est,
 Vt virum se vltrà non patiens,
 Agens proinde mulierem,
 Masculam omnem virtutem
 Præcipitarit in lubrico scœminarum .

I N S I G N E X I I I .

DEIPARAE AMORE SVCCENSVS CASTITATIS, QVAM
VOVET, DONVM DIVINITVS ACCIPIT IGNATIVS.

Solis obiectæ radijs ceræ A CALORE CAN-
DOR accedit : Et Ignatius vt primùm a-
more ad Deiparæ Solem incaluit, Ca-
stitatis simul illi vouit, simul
accepit ab illo cando-
rem .

EPIGRAMMA XIII.

IN CASTITATEM AB IGNATIO DEIPARAE VIRGINIS
AMORE DEVOTAM.

*Virginis ut niueos Ignatius arsit amores ,
Ignes in niuibus sensit in igne niues .
Flammea nix ergo flammatum , & flamma niualem
Huic niuea , ut uouit , protinus esse dedit .
Pro casta castum se Virgine uouit amator ,
Virgo dato castum munere fecit amans .
Quid magni magnum vis nescit amoris ? amâtes
Consimiles si non inuenit , ipse facit .*

ELOGIUM XIII.

Nulla maior Cælo litatur Hecatombe ,
Quàm Castitas .
Vna in hac Victima
Numerosâ sui victoriâ
Centum vitia iugulantur .
Quæ grauissimo cum sint odore , cum viuunt ,
Extincta cum fuerint ,
Diuinæ fundunt fragrantiam suauitatis .
Bonus Christi odor
Sacerdos igneus initiatus Ignatius ,
Corde flagrans , ut fragret & corpore .
Deuotæ litat thiamiamate Castitatis .

Odoratus nempe Virginem
 Quid aliud nisi Integritatem
 Adoleret hic Ignis?

Odorem verò tam bonum
 Vbi sensit è Cælo Deus ,
 Suam hanc Victimam

Vt Cælesti flamma statim incenderet ,
 Collato Castitatis dono ,
 Impuri flammæ ardoris
 In Ignatio prorsus extinxit .
 Integritatis igitur

Et voto , & munere accepto deuinctus ,
 A corporis seruitute solutus ,

Vna eademq; manu transcriptus in numerū est
 Seruorum pariter , & liberorum Dei .

Iam verò

Qui brutarum omnium repudio voluptatum
 Corpus planè totum grande soluit in pretium ,
 An non à Cælo ille magnū mercatus est spiritū ?

Disce Lector :

Totum Deus illi se debet ,
 Qui , vt castè viuat , nihil debere vult sibi .

I N S I G N E XIV.

VESTES SVAS PRETIOSAS EXVIT, EASQVE PANNOSO PAVPERI DONAT IGNATIVS.

Quamdiù intra concham latet , margaritam iustè non æstimes: proinde suas extra exuuias, NVDA CAPIT PRETIVM. Quanti habenda sit virtus Ignatij, pari iudicio, postquam pretiosas exuit, pauperique largitus est vestes , in ipso sic nudo iam æstima .

EPI-

EPIGRAMMA XIV.

IN IGNATIVM VESTES SVAS PRETIOSAS PAUPERI
LARGIENTEM.

*Quem lacerò in cultu spectas, Ignatius hic est ;
Hic est ille, decens non erat ille chlamys .
Est idem, est alius : censu modò diues inani ;
Veras in cultu paupere sumpsit opes .
Scilicet ipse palam se publicus ante ferebat ,
Quando nihil damni , quod pateretur , erat .
Pauperiem ut sumpsit , metuit Loyola latrones ,
Cur etenim non vult publicus ire ? timet .*

ELOGIVM VIII.

Ad Virginem postquam autumnauit Ignatius,
Et præcoci foetu
Castitas deuota maturuit ,
Decerptis iam fructibus ,
Grauem pretiosæ vestis ornatum ,
Inania veluti folia ,
Virtus ramosa cæpit excutere .
Et Castitas Puellæ imitata modestiam ,
Cum solam incedere crederet indecorum
Fidissimam comitem ,
Grauem voluit matronam adiungere sibi ,
Pauperiem .

An verò nouam Ignatius ,
 Diuersamque viuere vitam incipiens ,
 Iustitiæ Solem
 Suo habet in Cælo retrogradum ?
 Quo nimirum regrediente
 A Virgine ad Leonem ,
 Vbi satis amore virtutis incaluit ,
 Vt æstum temperet , nudat se se .
 Et cum Castitate sit candidus ,
 Nudatus Pauperie
 Colorari in Sole incipit Caritatis .
 Sed suarum munditias vestium
 Pauperi elargitus ,
 Sordes ipse induendas à paupere mutuatur .
 Constanti veritate
 Virtutis mundissimæ modestiam ,
 Quæ in sordibus putere tunc incipit ,
 In munditijs patere cum appetit ,
 Nitere tunc melius , & latere ,
 Cum se se amat ,
 Vel laceram spectari , vel nudam .

I N S I G N E X V .

ANTE VIRGINIS DEIPARAE ARAM AD MONTEM
SERRATVM IN PRIMO SPIRITVS FERVORE
NOCTEM VNAM IGNATIVS EXCVBAT .

In lucerna lumen NON SOPITVR ARDEN-
DO. Noui feruore Spiritus, & amore
Virginis cum arderet Ignatius, no-
ctem totam vigil excubans,
suis ab oculis soporem
omnem excludit .

IN-

EPIGRAMMA XV.

IN IGNATII ANTE VIRGINIS ARAM EXCVBIAS.

*Pleuus amor vitæ non gaudet imagine mortis :
 Nec coeunt gelidus , feruidus , humor , amor .
 Propina ut radijs nictantibus astra soporem :
 Loyo^{la} at somni nil tamen inde bibit .
 Virginæ ad mensam discumbit , et excubat ara :
 Sobria sunt frontis lumina ? corde bibit .
 Hinc Mariam corde eructat : potatur amoris
 Impotis somno lucibus ebrietas .*

ELOGIUM XV.

*Quàm citò Ignatius Iustitiæ libram inueniet ,
 Qui quærere illam incepit à Virgine ?
 Primo itinere fertur sursum .
 An humile aliquid de virtute ille cogitat ,
 Qui eius fundamenta ponit in monte ?
 Porro casum hæc structura ne timeat ;
 Quàm enim solidè illa innititur ,
 Quæ terra fundatur in Virgine ?
 In hanc verò frustra vndarum torrentes ,
 Frustra ventorum flamina dimicabitis ,
 In sinu posita est , manuque Deiparæ :
 Tempestates , & metecora omnia*

Infra intumescunt, & detument :

Olympus hic est .

Tu verò quid iam in insomnem hūc lucis filiū

Propinator veterni , ages ,

Princeps nigerrime tenebrarum ?

Tuis desperare militibus , & armis potes ,

Quando Ignatius

Dauidicæ illi se turri iam credidit :

Ex qua mille clypei pendent,

Omnis fortium armatura .

Et cum vigilare militia sit ,

Vigilia militare ,

Senties aduersum te quàm strenuè ille militet ,

Qui in hoc sui ardore spiritus

Tam vigilat inconniuens .

An ex hoc monte propior Cælo ,

Astiorum eruditus exemplo ,

Sacræ Tyro militiæ

In veteranorum inuidiā tantū profecit Ignatius?

Militare Deo incipit à vigilia ?

Suis in stationibus excubans

Vetus siderum exercitus

Cæli exercet militiam vigilando .

I N S I G N E X V I :

SPIRITALI SVO INSTITVTORI CONSCIENTIAM
 INTEGERRIME APERIT IGNATIVS.

In Sacrorum theca lypsanorum descripta nomi-
 na sub ambiente crystallo ET CLAVSA LE-
 GVNTVR: Suæ arcana Conscientiæ non
 claré minus, quám translucido in vitro
 spiritali suo Institutori patefecit
 Ignatius.

EPI-

47

EPIGRAMMA XVI.

IN IGNATIVM CONSCIEMTIAM SPIRITALI SVO
INSTITVTORI PANDENTEM.

*Quas ferrum ex alta rapuit tellure, latebris
Rursus opes alta condit auarus humi.
Nam satis haud tutum, nisi cum tectum, aestimat aurum
Quod si ulli patuit, vix putat esse suum.
Seruat opes aliter Virtus: sua cuncta Magistro
Ut lateant furem cuncta, patere iubet.
Sic potitur, nec furta timet. Tua solus habere
Vis tutus? tectus ne tua solus habe.*

ELOGIVM XVI.

Dies pariter cogitantem antiquos,
Et annos in mente habentem æternos,
Hoc est, retró simul, & ante
Quilquis te spectantem videt, Ignati,
An non ille iure te sanctiorem quidem,
Sed bifrontem Ianum appellet?
Qui tamen
Cū bellū Tartareo indixeris hosti perpetuum,
Tui Templo cordis
Spiritali Institutori semper aperto,
Magnæ opis, & victoriæ omine
Nunquam Clusius,

Sem-

Semper debeas salutare Patulcius :

Et humani arcem cordis

Cingere quidem potest , & quater ,

Sed expugnare illam , & capere

Tamdiù non potest acies Tartarorum ,

Quamdiù spiritalis militiæ Præfectus

Sit in illa conscius arcanorum .

Ità præsidium hanc in arcem Deus

E Cælo quidem semper ,

Sed via ferè semper infert securiore per terras .

Iam quisquis singulari instat triùphare victoria ,

Bicipiti cum hoste

Certamine dimicare fugiat singulari .

Nimirum hic etiam excitus ab Inferis ,

Nec Hercules contra duos .

Qui solus cum solo si dimicet ,

Cum plusquam forma tricorporis vmbraë ,

Plusquam Giges sit , Briareusque centimanus ,

Vbi committenda est pugna cum geminis ,

Nec vnum , quo fidere , corpus ,

Nec vnam , qua possit fodere , manum habet .

Quid ? arcanos hostis , subterraneosque cuniculos

Vt exitu in auras efflare possis inani ,

Apertâ magistro tuo Conscientiâ ,

Hoc animus tuto pateat spiramento .

I N S I G N E XVII.

MOLESTISSIMI CONSCIENTIAE SCRVPVLI AB I-
GNATIO IN PRIMO VITAE MELIORIS EXORTV
VINCVTVR.

AD PRIMOS VICTA CALORES Solis in-
exortu nebula evanescit. In primo spiritus
feruore quantam animi nebulam mo-
lestissimis excitam scrupulis diffi-
pauit Ignatius !

EPIGRAMMA XVII.

IN CONSCIENTIAE SCRVPVLOS AB IGNATIO
VICTOS.

*Tæuaream fundens ex ore tenebrio noctem ,
(Quis credat ?) nimium cernere dat tenebris.
Cernere dat nimium , nihil et dat cernere , ut idem
Inde premas dubium cæcus , & Argus iter .
Nil Loyola videt , timet et tam multa ; sibi que
Dum vana horrescit vulnera , vera facit .
Quid , Loyola , times , cum sit tam vincere prouum ?
Hostem hunc non prouum est vincere ? nosse sat est .*

ELOGIUM XVII.

*Hūc verò liguritorem scelerum voracissimum ,
Artificem propterea scrupulorum ,
Humanæ mentis ventosum sanè hostē , & vanū
Suis tamen præstigiarum , & fraudum
Tutum latebris , & dumis implicitum ,
Maior Ignatio labor fuit
Inuenire , quàm vincere .
An verò facilè illum
Dignoscere quisquam possit , aut cernere ,
Qui laruaticus totus est ,
Et filius tenebrarum ?
Quis verò capiat illum , & teneat ,* Qui

Qui fui corpus exercitus

Totum vanis conflatur ex umbris ?

Proinde cum viribus quatiendo non posset ,

Obsidione famis

Hunc ad deditionem cogere tentavit Ignatius :

Quando septem solidos dies nullo usus cibo ,

Certus aut illum inuentum conficere ,

Aut ipse quærendo deficere ,

Infractâ nunquam sepsit constantiâ persequendi :

Sed fugitius , & contumax ,

Vt teneretur , & cederet ,

Suis extrahendus è latebris ,

Eidemque ad spiritalem Institutorem tracto

Sua , qua se tegebat , persona fuerat detrahenda .

Tum verò , quem scrupulum , & inflexum

Tot afflicto se duris , & asperis

Mollire nequiuit , aut frangere :

Animo in obsequium molli ,

Suum Ignatius hostem comminuit , & contriuit .

Sui nempe Moderatoris imperio cibum sumpsit :

(Tanta Obedientiæ vis est)

Quicquid à scrupulis indigestum erat , absumpsit .

I N S I G N E X V I I I .

IEIUNIIS SE AD MVLTOS DIES PRODVCTIS
EXHAVRIENS, MIRA SPIRITALIVM RE-
RVM VOLVPTATE PERFVNDITVR:

Vt Musicum organum sonum edat in fistulis,
PER INANIA SPIRITVS necesse est conci-
piatur, & permeet. Vt se ieiunijs exhausit,
inanemque fecit Ignatius, suum ani-
mum diuino spiritu cum voluptate
sensit impleri.

EPI-

EPIGRAMMA XVIII.

IN PRODVCTA AD MVLTOS DIES AB IGNATIO
IEIVNIA.

*Exuerat Vestes, pretiosum pondus : euntem
Et procul, et properè nempe retardat onus.
Nunc etiam vires adimunt ieiunia : euntem
Num procul, et properè rohora fracta iuuant ?
Inualidus Loyola, exsuccus, anhelus, obire
Ille valet mortem, non valet ille viam.
Festinat tamen, et Cælo festinat : in auras
Contempta cursu præpete fertur humo.
Forte petat robur terræ via perbreuis; ingens
Cæli iter infracto robore conficitur.*

ELOGIUM XVIII.

Concentum virtutis, quo nihil suauius,
Non nisi asperam modulando vitam edideris,
Cuius canoris delicijs
Molliores tum cantes aperies,
Cum voluptatibus terrarum omnibus
Penitus in te guttur eliseris.
Vt igitur dulcissimè canat hic Cycnus
Morum senium in iuuentutem appropera.
Tunc instar victuri semper, carus Superis,
Videri poteris æternitati præcinere,

Cum mox morituro similis
 Vitæ epicædium canere tui osor institeris.
 Et cælestium orbium melos emodulatissimum
 Ideò terris efficitur inauditum,
 Quia (vt ille dixit) circum hominum aures
 Confragosa nimiū hæc humana nūc perstrepūt.
 An nō igitur Cælo auritos exhauriēdo nos facim⁹,
 Qui ideò benè Cælum non audimus,
 Quia oppleti humanis , & obruti
 Apud Cælites non audimus benè?
 Per voluntarias pœnas
 Humanis sibi omnibus interdicit Ignatius.
 Tùm linguâ , & auribus
 Huic terrarum exilio peregrinis
 Tàm percipi ab alijs ,
 Quàm alios non poterat ipse percipere:
 Miraculum nempe factus , & admirator
 Quòd nihil ipse, nisi Cælum diceret ,
 Omnia audire vellent alij, præter Cælum.
 Interea Ignatij vocem
 Benè Cælum , & audiit , & percepit ,
 Qui nempè cælesti lingua , operibus loquebatur.

DAEMON IN VARIA SPECTRA SE INDVENS AB
IGNATIO BACVLO ABACTVS SAEPE
CONTEMNITVR.

Fœda licet, horridaque sit personā, vel larua, CO-
GNITA RIDETVR. Infernum anguem va-
rias, horridasque imagines induentem,
quia laruaticum nouerat, per cōtem-
ptum, vel baculo abigebat Ignatius.

EPIGRAMMA XIX.

IN MALVM DAEMONEM AB IGNATIO ABACTVM
BACVLO, ET CONTEMPTVM.

*Horribiles dum Larua Erebi se vertit in angues ,
Loyelam orantem territat , an metuit ?
Sibilat illa diu , & sinuosa volumina torquet :
Mentem non hic ad spectra , nec ora mouet.
Aut aliquid si quando mouet , tremefacta rotatum
Aspiciens baculum larua repente fugit .
De Styge , de Lybie fœcunda erumpite monstra :
Hoc fatum est , semper Scipio monstra domat .*

ELOGIVM XIX.

Delicias ex pœna facturus
Vetus, & veterator anguis ,
Terram olim damnatus comedere ,
Morsus suos terræ vertit in filios .
Et fame irritatâ , vtinam irritâ ,
Gurges ipse ter reprobus ,
Cibum semper opsonatur electum .
Nimirum , ignem , qui nunquam dicit, sufficit,
Cum duro alat in stomacho
Adhuc delicatus , & mollis
Dapes quærit , inhiatque tenerrimas .
Itâ nouum induentes hominem ,

Hoc

Hoc est, quasi modò genitos infantes,
 Deterrimæ vt immolet morti,
 Vitæ melioris libare tentat exordia.
 Terrores proinde, aut errores immittens,
 Quà minitando, quà mentiendo
 Alterutrum moliri non desinit,
 Vel sanctitatem exurbare consiliorum,
 Vel perturbare consilia sanctitatis.
 Verùm Ignis iam cæperat Ignatius esse
 Ardens, & lucens:
 Laruaticum feruore suo anguem incendens,
 Ingesta sibi sua in illum terribilia regeffit:
 Sanctitatis radio, & Sole perculsum
 Suis cum erroribus erronem fugauit in tenebras.
 Quid? mastigiam versipellem
 Baculo Ignatius abigens per contemptum
 Vbi verè fecit in cute ficta liuentem,
 Parasitatum de alieno qui venerat,
 Proprio dedit liori pascendum.
 Sanctitatis ad farcinam
 Factus Deo erat Ignatius, vt iumentum:
 Factus est & Dæmon vt iumentum Ignatio,
 Sed ad verbera.

I N S I G N E X X.

SPIRITVS BONOS, MALOSQVE SVO EXPERIMEN.
TO DISCERNERE DISCIT IGNATIVS.

Amphora mathematica inclusam aquã seù densiorem, seù rariorem ostendens, SCIT FRIGVS, ET ÆSTVM. Expertus ipse quid virtuti calorem, quid frigus afferret, vtrumq; spiritũ gelidũ, feruidũq; bonũ, & malum discernebat Ignatius.

EPI-

EPIGRAMMA XX.

IN IGNATIVM BONOS, MALOSQUE SPIRITVS
DISCERNENTEM.

Tartaream, Pluto, iubaris tege syrmate noctem:

Et Stygia Zephyros effer ab Aeolia.

Arcanas Loyola tuas Sol discutit umbras,

Spiritus & sentit non bona flabra bonus.

Sed tu etiam, prodit mihi se se Ignatius, inquis:

Atque vides, illo in nomine quid lateat.

Credo tibi? mendax, & ceca es talpa: sed ipse,

Vror ab hoc, inquis, nomine: credo tibi.

ELOGIUM XX.

Chimicum agit Ignatius:

Eius in fornacula spiritus discernuntur.

Ars enim verò subtilis,

Quæ cum circa spiritus tota versetur,

Plusquàm mathematicé

Omni penitus abstrahit à materie!

Quam porrò empyricus ille est,

Qui spiritualis artis exercitatione tam intima,

Bonorum pariter spirituum, & malorum

Quintam scrutando novit naturam elicere?

Tu verò adulterini auri

Corruptissime trapezita,

In oculatum fanè menfarium incidifti :
 Proinde tuæ præftigias monetæ ,
 Perambulante in tenebris negotio
 Supponere illi frustra tentabis ,
 Quando ad lapidem Ignatij lydium exploratus,
 Tuâ corruptelâ deprensâ iam decoques.
 Tum verò alieno ære ,
 Hoc eft , tuo te grauem scelere
 Sic ille proſcribet ,
 Vt tua, quotquot ſunt, omnia planè bona
 Publicæ palam hæſtæ ſubijciat ,
 Cum tua omnia , quæ nouit intimè , mala ,
 Suæ vocis præconio
 In corona omnium publicabit .
 Quo interim exitu ?
 Eo nempe , cuius te ſic pudeat , vt rumparis :
 Quando ad hanc hæſtam
 Tàm multos accedere licitatum videris ,
 Fructuoſæ ſcilicet rei emptores ,
 Quia artis tuæ perditiffimæ contemptores .
 Quid ? prauum & inſcrutabile cor eſt hominis ?
 Dæmonis in illo deterrimi
 Præuora conſilia perſcrutatur Ignatius :

I N S I G N E X X I :

IN MINORESSAE SPELVNCA LATENS AD OMNEM
SE SE VIRTUTIS PERFECTIONEM IGNATIVS
EXCOLIT.

Sub sipario statua **CELATVR DONEC
CAELETVR**: In Minoressæ speluncæ
latebris omnium remotus ab ocu-
lis, perfectum virtutis suæ si-
mulacrum expressit Igna-
tius.

EPI.

EPIGRAMMA XXI.

IN VOLUNTARIAS POENAS QVIBVS SE IN MINO-
RESSAE SPELVNCA AFFLICTAVIT IGNATIVS.

*Cantaber hos Brontes iētus? hos Aetna tonantes
Hispana è terris mittis in astra globos?
Fulmina num Cælo cudit noua Mulciber, unde
Tartareus recidat fractus in antra Gigas?
Nempe Mimas Erebi tua cernens verbera, & ignes,
Te Fabrum, Ignati, & fulmen adesse timet.
Nomen ab Igne trahis, factusque es vulnere claudus;
Vulcanus veri iam potes esse Iouis.*

ELOGIVM XXI.

Tellurem sibi totam excussurus
Cuniculum Ignatius agit in specu.
Igniarium puluerem
Nitratum si quæris, & nigrum,
Mortem illuc intulit meditandam;
Cuius puluis cum à tumuli nocte sit niger,
Adhuc falem habet,
Quia resipiscere docet, & sapere.
Excusâ tellure Cælum in proximo est:
Hoc certè non olim gigantes,
Hoc nunc homines, terræ filij, non intelligunt:
Terrarum non aggestu, sed deiectu
Cælum

Cælum incendi.

Cui tunc scalas admouemus ,
Cum descendimus ad inferna viuentes :

An verò non incendit Ignatius ,
Qui Cælum vt iusto etiam nomine occuparet ,
Cum Dei Filio , hærede Patris nempe legitimo
Iniit Societatem ?

Grates nunc Minoreſſæ antro Societas litet :

Si gratus eſt , litet & Mundus :

Suos Ieſus habuit in antro natales ,

Suos Ieſu Societas

Huic antro refert exortus :

Pari vtrumque in partum horoſcopo ,

Vt & Ieſus , & Socij

Vitam pariter ſuam , & mörtem

In ſalutem omnium deuouerent :

Quid ? portentofa ferarum corpora

Nafcuntur in antris ?

In antris moriuntur

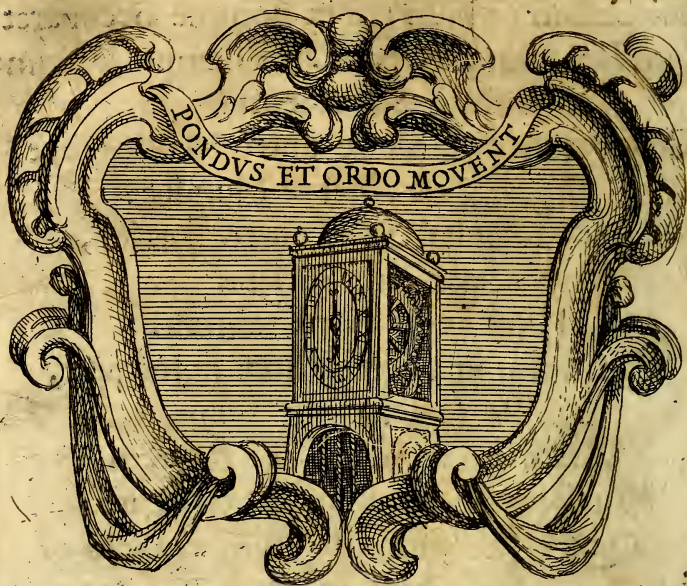
Portenta immania vitiorum .

in quibus cum affectuum feræ cicures fiant .

Homines ipſi mutantur in Deos .

I N S I G N E X X I I .

LIBELLVM SCRIBIT SPIRITALIVM EXERCITIORVM
PERMOVENDIS ANIMIS PONDERE, ET ORDINE
MEDITATIONVM APTISSIMVM.

Mechanici horologij rotas, vt horas æquè par-
tiantur, & indicent, PONDVS, ET ORDO
MOVENT. Spiritualia Ignatij exercitia vt
animos cum fructu permoueant, præ-
scripto meditationum pōdere simul,
& ordine sunt tractanda.

EPI-

EPIGRAMMA XXII.

IGNATIO LIBELLVM SCRIBENTI SPIRITALIVM
EXERCITIORVM.

*Pexa Stagiritam commendet barba: tumentis
Defluat in multam syrma Platonis humum.
Et macie, et lacero Loyola informis amictu
Dignius et barba, et syrmatæ scribit opus.
Nempe Deum nactus tacita sub rupe Magistrum,
Discere nil extra hunc, scribere nec potuit.
Cuncta alij discant alio à doctore; Magistrum
Hunc unum, ut discas omnia, scire sat est.*

ELOGIVM XXII.

Usque adeò Magiæ exercendæ, vel bonæ
Antra fuere semper accommoda.
Deos ex hominibus facturus Ignatius,
Metamorphosim tantam
Aliâ ne arte, quàm Magiâ efficeret? sed diuinâ.
Proinde non triformem ex Erebo Hecatē;
Sed Augustam è Cælo Triadem:
Non Virginem Lunam, sed Deiparam Virginem,
Potenti verè carmine
Minoressæ deduxit in antrum.
His nimirum Auctōribus
Spiritaliū exercitiōrū libellum scripsit Ignatius.

An verò arcanis refodiendis thesauris

Has ille paginas exarauit ?

Superstitiosas dicerem ,

Si Lemurum spectra inter , & verbera ,

Terrarum nos in sepulcra deducerent .

Sed Regnum Dei intra nos esse dum docent ,

Ad Sanctitatis thesaurum

Cum Lemurum cruciati inueniendum ,

In nobis tantum inquirendo iubent effodere .

Interea litterarum rudis

Libellum hunc scripsit Ignatius .

Tantum sapuit antè , quàm sciret ;

Qui difficillimam omnium

Discere potuit , & docere scientiam ,

Nosse se ipsum .

Et ad arcana clariùs peruidenda

Turbat plerumque mentem scientia multa ,

Dum inflat :

Hic , cognito quisque se se cum detumet ,

Quæ Dei sunt peruidet , quia sua non ignorat

Adi lector hoc antrum :

Tum ex illo tibi nouum vbi lumen affulserit ,

Veritatis diuinæ Solem

Solitarium sæpe inueniri noueris inter vmbas .

IN-

I N S I G N E XXIII.

IN ALTISSIMO MENTIS RAPTV SEPTEM DIES
PERSEVERAT IGNATIVS,

uiculam extra caueam volatu conantē, tenuiq.
ne auolet, filo retentā, an nō suo modulo dicētē
audis, CVPIO DISSOLVI? In eo septē dierum
raptu, modicā illā, quæ de vita supererat, circum
præcordiâ, palpitatione, cupere se dissolui ani-
mus loquebatur Ignatij:

EPIGRAMMA XXIII.

IN IGNATII SEPTEM DIERVM ECSTASIM.

*Carcere membrorum mens Loyola relicto,
Libera septenos iuit in astra dies.*

*Et potuit credi defuncta hoc lumine, obiret
Ni circum exiguus languida corda calor.*

*Quid procul à terris egit, si quæris? Iesum
Dum redit ingeminat: num satis explicuit?*

*Quid? redit à Iesu membrorum ad vincla? fruendo
Sed bona mens didicit, quid sit amare, pati.*

ELOGIUM XXIII.

Abalienato prorsus à sensibus
Septem, Ignati, dies potuere tibi præscribere,
Proinde aliena tamdiù in possessione qui fueris,
Nunquam te interim repetens,
Tuus iam vltra non eris:

Et verò, postquam decoctor splendidus
Amor pectus omne inflammabat Ignatij,
Bonis suis omnibus videri poterat planè cessisse,
Nisi cordis palpitatione pertenui,
Cum possessione retenta
Excessisse Dominum indicasset:

Qui nempe cum foris tunc maximè ageretur,

Ni-

Nihil planè habebat domi, quod ageret :
 Quin rerum omnium & summam, & maximam,
 Animam fortasse tunc egisset Ignatius,
 Nisi illū nō humana, sed diuina pati voluisset De⁹.
 Et adhuc, diuina vt post modum ageret,
 Diuina prius illi dedit hæc pati :
 Quando Ignatium in eo mentis raptu,
 Arcano Deus magisterio,
 Vulgandâ omnibus clā sciētīâ imbuit diuinorū:
 Disce, lector, otium sapientis :
 Viuere benè tunc discit,
 Cum videri potest planè non viuere.
 Et sensuum tam longa suspensio
 Labentis vitæ sic potuit obliuionem inducere,
 Vt mortuo simillimus
 Dies tantum deinde vixerit æternitatis Ignatius:
 Ab omni vacauit opere dies septem :
 Quales ferias suis ille habebat in fastis !
 Vnum adeò Verbum
 Cum Deum tunc loquentem audisset,
 Vnum hoc redditus sibi Verbū deinde reddidit,
 Iesu.
 Bonus sanè discipulus,
 Qui idem, & sentit, & loquitur, quod Magister.

I N S I G N E XXIV.

INNOSOCOMIO DVM AEGRIS INSERVIT, MVLTO-
RVM CORPORA CVRANS, ANIMOS SANAT IGNAT.

Laceram vestem artificis industria solers DVM
REFICIT ORNAT. Ægritudine fractos in
Nosocomijs Ignatius sic curâ reficiebat
corporum, vt illos cultu virtutum,
& pietatis ornaret.

EPIGRAMMA XXIV.

IN IGNATIVM NOSOCOMIO INSERVIENTEM!

*Viscera dum febris, sanies dum pascitur artus,
 Dumque animos scelerum putrida pestis edit,
 Omnibus approperat fortis Loyola mederi,
 Et cunctis unus fit panacea malis.
 Tabentesque animos per hiantia corpora curans,
 Se domat, & saniem, quam premit, ore bibit.
 Ore bibit saniem? scelerum nam vulnera sanans
 Præcipit haud virtus pharmaca, sed recipit.*

ELOGIVM XXIV.

*Purulenta fugentem vulnera
 Quisquis Ignatium vides,
 Auspicatò ille medetur inualidis;
 Qui tam fortis accedit ad curam,
 Quàm verò profundè hauriat, hinc agnosce:
 Ore cuti sitienter admoto,
 Per extima corporis vlcera
 Pestem exhaurit intimam animorum.
 Gnarus quantum securæ spei habeat
 A prærogatiuo victoria,
 In Deum ut erigat, stratos inuadit:
 Nimirum suis corporibus dum metuunt,*

E 4 Deus

Deum timendo , animis cauere docet ægrotos ;
 Calore febris scelerum frigus arcet ,
 Et inæquales inter commotæ pulsus arteriæ ,
 Turbatos sedat spiritus , dum explorat .

In omnium fastidio ciborum
 Manna illos , Angelorum panem esurire docet ,
 Qui grauiora in sceleribus esculenta cū quærerent ,
 Cibum hunc , ideò leuissimum ,
 Quia efferentem se supra cæteros , fastidiebant .
 An non hoc est , per proxima morti corpora ,
 Cadauerum anastasin facere animorum ?

Porro cum corpore vix vllus ægrotet ,
 Sanari qui nolit ,
 Quia nolunt , ideò tam multi animo non sanantur .
 Vnum hoc , idemque efficientissimum ,
 Vt sanari vellent ,
 Ægrotantibus animis pharmacum
 Præcipiebat Ignatius , & propinabat :
 Quantum in illo Deus esset hinc discite .

Curandis animis
 Vt se quisquam Galenū venditet , & Hyppocratē ,
 Huius elementa antidoti
 Vnus nouit , & componit Æsculapius , Deus .

MINORESSAE PRAVI AESTIMATORES IGNATIVM
APPELLANT HYPOCRITAM.

Concauo in specùlo nihil cum fide representatum aspicias : ita illud inuertit stantia, & RECTA, DISTORQVET. Aliter ne, quàm prauè, aestimatores de Ignatio prauì ipsi sentirent ?

EPIGRAMMA XXV.

IN PRAVOS AESTIMATORES IGNATII.

*Tota nefas, fomesque mali, sanctum omne profanans,
 Virtutem improbitas, qua caret ipsa, negat.
 Maiorem humanis Loyolam, aptumque Tonanti,
 Vita probat sanctum, liuor at usque negat.
 Scilicet an calcat gratis humana? Superbus
 Aras ille animus, dum petit antra, petit.
 Quid tu liuor edax? tamida nil mente superbis:
 Vnde probas? aras vertis in antra: probas.*

ELOGIUM XXV:

Malas habet aures improbitas;
 Apud quam malè audit, & virtus:
 Quæ cū tota sit vox, totā habet suauitatē in voce.
 Malis verò auribus nū habet illa oculos meliores?
 Sed ipsa iudice sanctimonix gesta,
 Hoc est lucis opera, tenebræ sunt,
 Cum suum castigans corpus
 Non quasi aërem verberans diū pugnet Ignatius,
 Adhuc leuioribus animis
 Auram captare videtur:
 Adhuc ab ignauix fucis
 Fucum, vel in sanguine suspicantibus
 Sycophanta creditus, appellatur hyppocrita.
 Qui

Qui pro solida ipsi virtute nil darent ,
Omnia ab Ignatio putant inani dari pro gloria.

Opes, aiunt, opinioni soluit:

Laborum oneribus allaborat honoribus:

Omniam fugit oculos, ut in ore sit omnium:

Cultu sordido, gloriæ paludamento lenocinatur:

Perennem laudem esurit longa fames:

Admirationem instant excitare vigilię:

Cōmune demū cū hominibus habere vult nihil,

Ut credatur esse in communione cum Diis.

Papæ! quàm probè argutatur improbitas!

Sed, usque adeò intimè improbi

Nunquam nouere, nisi in cute, Virtutem.

Et cum ipsi se nolint,

Alios putant erigi ad meliora non posse.

Verùm testimonium par utrinque Virtuti,

Et cum à laudatis laudatur,

Et cum improbatur ab improbis!

A quib⁹ nec probari, aut benè velit, aut tutò possit,

Quorum prauitas

Suspicionem possit facere Virtuti non bonam.

Quid iam in Ignatium liuor obgannis?

Audi hoc demum, & rumpere.

Ignatiū ignari tantū improbarūt, aut improbi

I N S I G N E X X V I :

MINORESSAE ITEM COGNITA IGNATII NOBILITATE, PRISTINAQVE INTER DELICIAS VITA, IPSIVS VIRTVS IN FAMAM SANCTITATIS ATTOLLITVR.

Confecto iam serico bombycem suo ex ergastulo erumpentem auctum alis an ideò in altum euehit natura volatē QVIA MOLLIA LIQVIT? In sanctitatis famā euect⁹ ab ijs meritò Ignatius est, qui illum Christi causâ domus suæ delicias omnes nouerant reliquisse.

EPI-

EPIGRAMMA XXVI.

IN FAMAM SANCTITATIS IGNATII.

*Has patria in cautes ? hæc in spelea penates ?
 In strata hæc lapidum culcita mollis ijt ?
 Pædor hic antiqui, maciesque vicaria cultus
 Horrentem infirmi sædat in ore comam ?
 Excubiæ, lacrymæ, ieiunia, verbera, sunt hæc,
 Sunt ea prisca, sopor, gaudia, mensa, quies ?
 Mollia fluxerunt : statuunt iam dura Colossus :
 Epigraphem inscribat gloria ; Sanctus hic est.*

ELOGIUM XXVI.

Quæsituri opes

E terris irrumpunt homines, vel ad Inferos :

Quàm grati sunt Inferi !

Quæsituri homines è Tartaro erūpunt in terras :

Porrò si Plutonis diuitiæ sunt, viri diuitiarum :

An non feruentium potiatur Pluto virorum,

Qui dominantium est dominus diuitiarum ?

Age iam, & euge Virtus :

Qui ad ipsa vsque Tartara

Opes contemnendo deijciunt,

Heroas hos in Cælum euehe, vel viuentes :

Nulla non ex parte caducæ illæ sint,

Auidè cum tenentur :

Magnum aliquid, cum dimittūtur, habet æternū,

Con-

Contemptus sui meritum pretiosum.

Postquam, & opes fugit,

Et illecebras à se fugauit Ignatius,

Nudisque paupertate iam artibus

Calcaria subdidit acutiora poenarum,

Peruagatâ sanctitatis famâ

Propositum fortibus

Visus est penè comprehendisse brauium;

Qui viribus, & corpore

Tâm sæpè inualidus, semianimisque cū caderet,

Erectus ahhuc, & animosus,

Ad virtutis metam

Tota animi pernitate currebat:

Diutiarum in molli

Rarus adhuc potuit pedem figere non infixus.

Duro calle dura virtus incedit,

In quo cum insistendo semel incalluit,

Nullam deinde habet in via moram,

Quando per cænosa, quæ declinat, mollia,

Via illi planè nulla fit inuia.

Porrò quid ni supra homines

Diuinorum famâ ille feratur,

Qui inter homines

Fame non graditur humanorum?

IN-

I N S I G N E XXVII.

MORBO LABORANTEM EXTREMO INANIS GLO-
RIÆ TENTATIONIBVS IGNATIVM DAEMON
AGGREDITVR.

Subiectum in craterem multiplici resiliens lap-
sū aqua deuoluitur, vt immurmurante cum spu-
ma HABEAT CADENDO TV MOREM Per
interactæ vitæ memoriam malus dæmon animū
deducit Ignatij, vt suarum virtutum gloria tu-
nentem inani, sic delusum extrema deuoluat in
tata..

EPI-

EPIGRAMMA XXVII.

IN INANIS GLORIAE TENTATIONES MALO A
DAEMONE IMMISSAS IGNATIO.

*Singultantem animam suprema Ignatius aura
Dum trahit, & mortis non procul ora videt
Demonis obiectu virtutes respicit, & quæ
Par Cælo attulerant sortia facta decus.*

*Antra, flagella, fames, macies, lacrymaque, precesq;
Cuncta ibi, quæ sumpsit, quæque reliquit, erant.*

Speſtantique, hostis blanda sic voce canebant:

Euge, io, quantus nomine, quantus eris!

Non potuit veris, tentavit inanibus hostis:

Ictus & hic vanus vulnera vera facit.

Quid Loyola? suæ solidum virtutis in hostis

Dum clypeum opponit vulnera; vana facit.

ELOGIUM XXVII.

Altissimo ex suæ celsitate naturæ Dei Filio
A suo tentator ortu superbus ausus semel dicere,

Mitte te deorsum:

Demissioribus ex Christiana humilitate

Hominum filijs

Idem ab initio homicida iterare non desinit,

Attolle te sursum.

Et ille quidem Deo

Cuius solius solidæ omnis potestas est gloriæ;

Inanem in præcipitio tentavit afflare gloriolam;

De=

Hominibus,
 Quorū solidum vnū est fundamētum, humilitas,
 Inani in gloria immane præcipitiū machinatur.

An Acherontis Zoilus,
 Solidam in virtutem liuore dum rumpitur,
 Rumpere tumore studet inani virtutem?
 Hinc porrò sanctiora passim capita,
 Vanogloriæ spiritu spiritus nequā afflat, vt inflet.
 Morbo laborans extremo,

Capitalem hunc planè ventum
 Afflari sibi Ignatius inferno sensit ab Æolo:
 Sed importunis afflatibus suū ipse caput eripuit,
 Quando, ne de se alta sapiens
 Vento quateretur superbiæ in sublimi,
 Infra se planè descendit in Tarrara.
 Igitur corruptæ sordes, & probra naturæ,
 Et se in pristina vita respiciens,
 Non suo se solū

Sed ipsius planè Luciferi pede calcavit.
 Superbi iam hostis, & tume:
 En tuos abiectum infra pedes
 Inuisum tibi vides Ignatium: quid est super?
 Sed quādo illū tibi nō successit efficere gloriosū,
 Et hīc, infecta re, tentator abis inglorius.

I N S I G N E XXVIII.

SOLA DEI FIDUCIA CONTENTVS EMENDICATAM
PECVNIAM IN LITTORE NAVIGATVRVS
ABIICIT IGNATIVS.

Amputatis detonsam ramusculis quis arborem
miseratur? illa quippe fructuum SPE DIVI-
TE PAVPER est frondibus: Deo fidens fru-
ctumque fiducia suæ diuinam opem expectans
pecuniæ frondes inanes Ignatius contemnit, &
abijcit:

EPI.

EPIGRAMMA XXVIII.

IN IGNATIVM PECVNIAM ABIICIENTEM IN
LITTORE.

*Prodige, pauperies tibi quam mendica parauit
Tâm modicam, effusam in littoŕe perdis opem?
Non satis infidum terret te fluctibus æquor,
Ad breuia allidi nudus ut appropères?
Sed tamen ipse Deo fretus, non decoquit, inquis,
Cui pro thesauro est uberiore Fides.
Vestito diues iter parat auro auroque relicto
Confidens portum à Numine pauper emit.*

ELOGIUM XXVIII.

Quâm plenus Ignatius est, & plenus Deo,
In quo locum, ne modicum quidem,
Mammona iniquitatis inuenit!
Age nunc: Ignatium qui vehis
Naulum huic tuo solue nauita viatori.
Qui pecuniam abiicit emendicatam in littoŕe,
Seclusis omnibus æris vel tantuli curis,
Auream certè secum inuehit securitatem,
Ut tuus caro stet naulus,
Carior hæc est tua nauigatione securitas.
Porò num cautes timeat ille prostâtes in mari,
Qui tâm solers in littoŕe
Tâm latente cauit à scopulo?

Abiecit in arena pecuniam ?

Naufragio communi hominum

Dedit Ignatius in tellure naufragium :

In nauium , nauigantiumque pericula

Rarò gratis intumescit Oceanus :

Vel mercem scelerum , vel scelera mercaturæ

Cum inuectis admittens ,

Hoc plerumque pretio naufragiorum artificem

Venalem consuevit habere perfidiam :

Iam verò Carybdim , & Scyllam

Spargat verè aliquis toto mari Neptunus :

Desinent illa protinus esse voracia ,

Cum vacuo in Ignatio viderint

Nihil esse , quod vorent .

Innatent vndis canora monstra , Syrenes :

Suas, licet , habeat sibi ceras Vlysses :

Poterit sanè ille

Crudelem cantus non haurire dulcedinem ,

Qui surdum se ad sonum probat esse ,

Vel auri .

Auro non fidit Ignatius ?

Nauticam abijce pyxidem gubernator :

Vacua in illi us crumena

Tui moderatricem auream inuenies cynosuram.

IN-

I N S I G N E XXIX.

VARIA INTER PERICVLA PROPE PATAVIVM
ANXIVS, AB APPARENTE SIBI CHRISTO
DOMINO RECREATUR IGNATIVS.

Subiectos in flores matutinus rōs depluēs, grātus
ijs, & largus suo rependit allapsu TOLERATÆ
PROEMIA NOCTIS. Varijs Ignatius periculis,
noctis, latronum, & viæ prope Patauium cū an-
geretur, illum apparens Iesus suauissimè recrea-
uit :

EPIGRAMMA XXIX.

IN IGNATIVM PERICVLIS ANXIVM AB APPAREN-
TE ILLI CHRISTO DOMINO RECREATVM.

*Aspicias , Ignati , quantus Sol noctis in umbras
Emicat , utque tibi fit Deus ipse dies ?
Esto via licet ignarus , propiusque latronum
Insano grassans turbine turba fremat .
Carpe tamen securus iter : non te via fallat ,
Obuia quando tibi fit via vera Deus .
Nocte times alta grassantum examina ? latro
Non venit ante Deum , si venit ante diem .*

ELOGIVM XXIX.

Age vel infortunio grates , Ignati ;
Securitatem emisti periculis .
Curis anxius cum parturires angorem ,
Abortum fecisti lætitiæ .
Intempesta quamquam nox est , meridiare :
Quando meræ tempestate lucis ,
E' medio umbrarum sinu ,
Serenissimam inocciduis
Parit tibi Sol Mundi meridiem :
Iam , ut omni prorsus aberraris à via ,
Iesu sic inuento ,
Minus sanè feceras , si non errasses :
Res agens Dei solers , ac perugil

Ani-

Animarum , hoc est, Cæli negotijs
 Nec diù potes indormire , nec noctu :
 Pares rerulit tibi grates Deus ,
 Cuius Sol tanta cum luce
 Tuis oculis antelucanus exoritur :
 An verò Venalis & Deus est ?
 Sed felicitas in illo summa æumnis venit :
 Rerum pretiosissima quàm vili stat pretio!
 Et tamen quæ tàm facilè fit parabilis
 Quæsitæ semper , tàm rarò beatitas inuenitur :
 Omnis permanat in homines
 Ex vna Dei miseratione felicitas :
 Hominum è miserijs
 Nascitur miseratio omnis in Deo ?
 Pro Deo igitur miser esse qui fugit ,
 Sui Deum miserentem ille non quærit .
 Tu verò viator , Ignati , vacuus ,
 Vel coram latrone iam cane .
 Lætitiâ certè animo non debes exuere ,
 Qui paupertate tàm nudus spoliari ultra nō potes .
 Tuus est in Cælo thesaurus :
 Tu in manibus Iesu es : euasisti .
 In tàm editum & ærarium , & asylum
 Manus appropinquare nequeunt grassatorum .

I N S I G N E X X X .

VENETIUS NOCTV SVB PORTICV IACENS, AB AD-
MONITO DIVINITVS SENATORE IN HOSPITIVM
EXCIPITVR IGNATIVS.

Quamvis in nube Sol lateat, ab ijs tamen, quæ
sub illo sunt SENTITVR ET LATENS. Pau-
peris habitu, vultuque latebat Ignatius :
eius tamen virtus, vel sic celata, Deo il-
lam monstrante, se prodidit :

EPIGRAMMA XXX.

INIGNATIVM SVB PORTICV VENETIIS DORMIEN-
TEM IN HOSPITIVM A VIRO CLARISSIMO.
EXCEPTVM.

*Dum latet, & lucet Loyola, & fulgor ab Umbra,
Quam patitur, noctis, degener exoritur.
Sanguine ter clarum intempesta nocte cubantem
Excijt Hadriaca Numen in Vrbe Virum.
Culcita & in molli te nunc sopor imbuat, inquit,
Ille meus gelido sub Ioue membra locat.
Eripit euigilans se protinus ille cubili,
Loyolamque suum querit in hospitium.
Sic lucet, Loyola, latens: somno excitus ille est?
Attuleras vigilem Sol nouus ipse diem.*

ELOGIVM XXX.

Sapientiam nunc, & umbratilem, & clamoriam
In circulis Philosophi, & ambulatione sectamini:
Et in umbra, sed noctis: & in porticu, sed tacente,
Christi Auditor Ignacius
Sub dio iacens diuinæ Stoæ philosophiam
Discit, an docet?
Sui apud homines Interpretis
Deus ipse factus Interpres,
Clarissimum ex nobilitate Veneta Senatorem
Deduxit ad illum, vel atra in nocte discipulum:
Qui & in porticu, & in lapide

Sen:

Sensu tam nullo dormientem vt vidit Ignatium,
 Stoicum illum suspicari potuisset,

Nisi quòd non Zenonem aliquem

Suspexit in patientia tanta, sed Christum.

Quantus enim Deus Ignatij exhibat in vultum,

Cuius in cor tantum intrauerat, & tantus Deus!

Num verò miserari debuit Senator Ignatium?

Sed virtute, quam vnicè volebat, plenus,

Nihil propterea mali volens

Omnia tunc apparuit habere, quæ vellet!

Non hoc est esse beatum?

O', & pauperem, & inuidendum!

Iam hìc barbatus dicat ex Lyceo nonnemo,

Lapis super lapidem.

At solidè aliter ædificari non potest.

Hoc proinde lapide super lapidem

Christiana humilitate Virtus

Structuræ suæ posuit in Ignatio fundamentum.

Et hoc Senator demisso suspexit in hospite:

Quando illum supra firmam sanè petram

Tam benè fundatum, aspexit,

Quem suas vt in ædes cum honore deduceret,

Molaris instar lapidis

Ægrè tandem mouere loco vix potuit.

INSIGNE XXXI.

91

INVITIS NAVTIS IN CYPRVM NAVIGAT, QVO
DESTINARAT IGNATIVS.

Vt contraria ventorum flamina concertent in
flammam, quò minus in Cælum euolet, illam
VIS NVLLA RETARDAT. Vt impia nau-
tarum consilia contra Ignatium niterentur, eius
tamen Sanctissimis aduersari votis minime
potuere.

EPI-

EPIGRAMMA XXXI.

IN IGNATIVM INVITIS NAVTIS NAVIGANTEM
IN CYPRVM.

*In Cyprias Loyola ratem dum dirigit oras,
Et Cyprio interea deflagrat igne ratis,
Igne ignes casto impuros extinguere feruet,
Flammataque mari mergere naufragium:
Proxima at impellens puppim in desertâ, ferarum,
Aut famis hunc morsu perdere nauta parat.
Ventorum aduersis afflatibus obstitit æther,
Quemque fugit portum nauita, nauis habet.
Numinis implerat Loyolam spiritus: una
Plus multò hæc remis omnibus aura valet.*

ELOGIVM XXXI.

Inauspicatò soluis è portu nauis,
Quæ malè ominosam scelerum mercem vehis:
Vt æquabile, tutumque sit pelagus,
Adhuc scopulis es iniquitarum intuta:
Vt serenet Cælum,
Procellas adhuc scelerum nimbis cies.
Quin tibi ne spes vlla salutis affulgeat,
Vnam quâ in Ignatio habes Cynosurâ, & tabulâ
Perdita funditus

Tuum

Tutum molitis perdere seruatores .

Plenis nauigantia sinibus

Vnus in nautarum scelera reflabat Ignatius .

Remis omnibus connitens ad breuia ,

Longum nauigij malum

Vnus idem remora remorabatur Ignatius :

Sed ventum hunc secundo aduersantem

Dum tota dirarum Æolia nauitæ execrantur ;

Vim illam cum progressu remorantem

Vlteriùs progredi opitulando non ferunt :

Humanæ fidei desertores , & Dei ,

Deserta ferarum in insula

Efferati deferere meditantur Ignatium :

Tam periculosè semper

Omnis impenditur cura furentibus :

Vt verò furorum maximus , scelus est ,

Sic furentissimus hominum est scelestus :

Verùm perfidiam votorum impiam

Fides elusit , pietasque ventorum :

Nitentibus nequicquam in ventos nautis

Destinato nauigauit Ignatius .

Et latari poterat fatis nauigio ad Cyprum appulso :

Sed plus fatis doluit

Cypri sordibus è nauigio non expulsis .

IN.

I N S I G N E X X X I I :

SACRA PALAESTINAE LOCA DVMLVSTRAT, INTER
CHRISTI CRUCIATVVM MONVMENTA DVLCISSI-
MO PIETATIS SENSV PERFVNDITVR.

Quæ saxosum amat solum oliua , INTER DV-
RA DVLCESCIT . Per acerba Chri-
sti cruciatuum monumenta prò quâ.
rum in Palæstina liquidissimæ
voluptatis , ac dulcedinis
haussit Ignatius !

EPI-

EPIGRAMMA XXXII.
IN IGNATIVM CAELESTIBVS PEREVSVM DELI-
CIIS , DVM SACRA PALAESTINAE LOCA
PERLVSTRAT .

*O' mibi amara nimis , nimum quoque dulcis Idume ,
Qua tristi è Domini funere mella liquas .
Mella sed hæc mortem dura hac in morte propinant ,
Inde fruens patior , & patiando fruor .
Dulcedo fit amara mibi , fit dulcis amaror ,
Et mibi amaror amans ut sit amarus amo .
Sed mibi amara iubes , Iesu , hæc dulcescere : amoris
Factus enim dulci est syncope amaror , amor .*

ELOGIVM XXXII.

Nobilem quisquis artem
Exercendo discis amandi ,
Nisi tibi amara dulcescant ,
Mellitam amoris non expresseris confecturam ;
Cum patiendi pro Christo votum
Ignatio penitus abisset in pœnam ,
Præter votum pœna
Abiuit illi penitus in voluptatem .
Sacra inter Palæstinæ loca ,
Dum in libro vitæ mortis relegit characteres ,
Barbarisque typis , ex officina Plutonis ,
Humanissimam hominis Dei membranam
Litu-

Lituris aspicit vndique deformatam ,
 Ab illo didicit volumine
 Argumentum omne , & suadelam amoris esse
 Tàm non molliter viuere , quàm fortiter mori .
 Proinde , errata iam , Lector ,
 Quæ terrarum in volumina
 Hactenus irreperunt , hic corrige .
 Index expurgatorius hic est .
 Diuinum in hunc Iesù librum intuitus
 Dedoceberis actutum benè ,
 Quod diù humana legens , & sapiens ,
 Docente Mundo malè didiceras :
 Frui scilicet , & pati ,
 Antiquæ bibliothecæ ,
 Hoc est , veteris hominis in codicibus ,
 Legisti hactenus semper antitheta ;
 In noui hominis nomenclatore emendatissimo ,
 Duo hæc ratione inuenies , & experimèto synoni .
 Noua lectio , sed probatissima : [ma.
 Plurimum nempe , vel patièdo fruitur ,
 Qui plurimum patitur , sed amando .
 Hanc porrò lectionem Ignatius .
 Quia tanti facit , intelligit ,
 Quia intelligit , tanti facit :

I N S I G N E M X X I I I .

EX OLIVETO REVERTENS ACERBE A LOCI CVSTO-
DE ACCEPTVS, CHRISTVM DOMINVM SIBI PRAE-
EVNTEM VIDET IGNATIVS.

Iouis satellites , Medicea sidera , quæ prius late-
bant, optici beneficio tubi patuere VISA
PER ANGVSTVM. Ab Oliueti Custo-
de in angustias coniectus Ignatius ,
Christum sibi apparentem aspexit .

EPIGRAMMA XXXIII.

INIGNATIVM AB OLIVETI CVSTODE DV RITER AC-
CEPTVM, ET AB APPARENTE IESV SVAVITER
RECREATVM.

*Hic, ubi in astra redux vestigia fixit Iesus,
Fixerat Ignati lumina longus amor.
Longus, in obtutu nam quæ sit forma, quis ipse
Plantarum positus dum pia cura notat,
Cunctantem increpuit custos, traxitque: sed ipse
Non aliter tractum spectat ab axe Deum.
Iam ne oculis ultra Iesu, vestigia seruet:
Dum patitur, multò plus facit, illa premit.*

ELOGIVM XXXIII.

Nimirum de Christi vindemia
Hæc tibi relicta, Ignati, racematio est.
Palæstinæ vineam frustra non obis,
Vetus licet illa sit,
Adhuc tamen est ferax.
Cruciatuum, & mortis,
Hoc est, vixæ fellis liberalis olim in Iesum,
Non est auara nunc
Labruscæ opprobriorum in Socium.
Sed insitum oculare nunc vide:
Suo satori, ac domino vinea in amaritudinē versa,
Vinitori nunc famulo vertitur in dulcedinem:
Quan-

Quando fyluestri de contumeliæ vite
Ex oculis apparentis Iesu

Prorumpentem Ignatius vidit

Botrum Cypri planè dulcissimum.

Quid enim illo dulcius ,
Ex quo dumtaxat viso, tam liquido Celi nectare,
Tantam Ignatius hausit animo voluptatem ?

Hoc porrò vino ebrius
An non abalienaretur à sensibus?
Proinde dū in illū bacchanalia lymphatus exercet
Nec vultum vultuosum ,

Nec manus sensit Custodis immanes .
Quid verò tu , Ignati , explorator intrepide ,
De hac tellure sic perlustrata iam referes ?

Suos ne habitatores solum hoc deuorat ,
In quo nempe vorare tot impia
Ipsa compellitur pietas conuenarum ?
Sed abscissum ad diuini torrentem sanguinis
Dulcissimum voluptatis botrum,

Tuæ indicem lustrationis , ac testem
In vecte Crucis exprome .

Per ipsa & acerba , & dura ,
Propitiantē Pietati Deo,

Tellus omnis gigantū licet, & monstrorū parēs,
Adhuc amanti fortiter lacte manat , & melle .

I N S I G N E X X X I V .

IN MAXIMO FERRARIAE TEMPLO MENDICATAM
PECUNIAM IN PAUPERES DISTRIBUIT IGNAT.

Florum inter arcolas medium in puteolum a-
quam Viridarius CONGREGAT, VT
DISPERDAT. Quam pauper ab alijs
corrogarat stipem, hanc in pau-
peres erogavit Ignatius.

EPIGRAMMA XXXIV.

INIGNATIVM EMENDICATAM PECVNIAM PAUPERIBVS IN MAXIMO FERRARIAE TEMPLO EROGANTEM.

*Exiguam, pauper quam corrogat, erogat idem
In populi turbas largus egentis, opem.
Haeret in obtutu Ferraria: scilicet Unde
Arcta crumena est in paupere, larga manus?
Sunt haec, sunt magnis digna haec miracula Templis,
Quae Templum attonita maius in Vrbe videt.
Iam duras occlude fores opulentia: dextram,
Ad quam confugiat, pauper egentis habet.*

ELOGIVM XXXIV.

Inepta oneri vera Christi paupertas est:
Quicquid supra modicum sit, ferre non potest.
De alieno Ignatius precario victitans,
De suo alios precatur, vt viuant.
Vsq̃ue adeò, suo, & modico se se libens exonerat.
Quid? pauper ille satis est,
Qui relictis omnibus,
Ad suam tolerandam vitam rogat, vt corroget?
Quantò ille pauperior,
Qui corrogata omnia
Ad alienam alendam, rogat vt eroget?

Corona circa Ignatiũ fit auida simul , & frequẽs :

Quis, & hunc , & hos pauperes diceret ?

Prodigium hoc tamen vidisti Ferraria ,

Pauperem largientem .

Iam verò quonam singulari se nomine

Diuites vindicabunt à cæteris ,

Si , quod hætenus opum fuerat , opem ferre ;

In sua sibi inopia commune fecit hoc pauper ?

Sanctus proinde Ignatius audiuit ab omnibus :

Visus nimirum semper

Plus dando , quàm accipiendo lætari ,

Ad Deũ scilicet propiũ accedebat ab homine ,

Cui beatius est dare , quàm accipere .

Quid ? pauperes mēdicare nõ puduit à tã inope ?

Sed in sanctitate tã diuite ,

Nec censum deesse illi sensere , nec fundum ,

Qui cum tot haberet in numerato virtutes ,

Adhuc stabilia sua , quotquot habebat bona ,

Mutabili nunquam vno fundabat in Deo .

Audite iam , sed procul inuidiã , Cælũ , & Cælites :

In ista diuitum domo , largitatis in gloriam ,

Munificum vobis , dignumque Cælo visum est

Scripsisse pro foribus : Petite , & accipietis :

Ab Ignatio paupere accipiunt , qui nec petunt .

IN-

I N S I G N E X X X V .

PRO SPECVLATORE HISPANIS A STATIONIBVS HABITVS, CORAM PRAEFECTO MILITVM, IGNOMINIAE APPETENS, FATVI MORES IMITATVR IGNATIVS.

Incerto actus impetu papyraceus tubus ignem per obliqua circūferens, FVRIT QVIA FERVET. Spiritus feruore succensus, indignatus sibi, quòd imminens probrum meditatus esset effugere, ad accipiendā contumeliam, amentiam simulauit Ignatius.

EPIGRAMMA XXXV.

IGNI NATIVVM IESV APPARENTIS ASPECTV DIGNA-
TVM, DVMA MILITVM CVSTODIIS INDIGNE,
VELVT AMENS ACCIPITVR.

*Hoc sapere, Ignati, est? fatuum simulare? sapiisti,
Si probra, queis inhias desipiendo, voras.
Non Cyclopæis magis incus duriter antris
Tunditur, ut fustes in tua terga sonant.
Hinc aspernantem famæ te, & dura ferentem
Audijt, & vidit pronus ab axe Deus.
Et similem spectans similis spectatur, & ipse,
Ut tu te possis cernere, fit speculum.
Lixa time: Loyola subit speculator? in illum
Quid pecces, Iesus en speculator adest.*

ELOGIVM XXXV.

Vt errabundi visus est habere vultum Ignatius,
Speciem stationi prætulit speculatoris.

Sed quicumque palans errat,
Illum aliena solum speculari non dixerim:

Illud affirmare certò non dubitem,

Aliena solum qui specularatur, errare.

Ignatius interim

In se dumtaxat assuetus inquirere

Tanquam explorator Præfecto militum

A cu-

A custodia sistitur agnoscendus .

Et Ignatio quidem tam sordidæ notæ ludibrium

Cum maius multò videretur ,

Quàm quod torius vorare posset hiatu virtutis ,

Honestioribus verborum officijs

Contumeliam meditatus est primò redimere :

Brutam deinde meticulosi animi stoliditatem

In hac prudentiæ suæ humanitate redarguens ,

Vt melius saperet , simulavit insaniam .

Sed in seria scena virtutis ,

Amens in speciem verè vapulavit Ignatius .

Verbis nimirum acribus ,

Dum à Præfecto milites arguuntur , vt stolidi ,

Quippe qui stolidum

Seriò apud se veluti speculatorem arguerent ,

Suam verborum mulctam

Verberibus sanè multis

Cum scœnore locarunt Ignatio .

Bonus interea negotiator lucra hæc sua

Trapezitæ Dei collocavit in mensa .

Et ille illicò spectans , ac spectatus admisit .

Non hoc est maturos protinus

Ex scœnore fructus accipere ?

I N S I G N E XXXVI.

ANNOS NATVSTRES, ET TRIGINTA, AD CERTIO-
REM FRVCTVM SALVTIS ALIENAE PARANDVM,
PVEROS INTER PRIMA GRAMMATICAE
ELEMENTA DISCIT IGNATIVS.

Grandiori iam trunco ramusculum quicumque
inferit, nã ille ad fructum inferit, NON AD
VMBRAM. Puerilia Grammatices elemen-
ta in virum iam adultus addiscens, vanas ne
gloriolæ frondes, an solidum salutis alienæ
fructum quærebat Ignatius?

EPIGRAMMA XXVI.

IN IGNATIVM TRICENARIO MAIOREM GRAMMA-
TICAM CVM PVERIS ADDISCENTEM.

*Disce, rudimenta Ausoniae puerilia linguae
Disce vir, Ignati, factus amore Puer.
Hæc disce, & sapienter amans dabis Emmanuelem,
Quando nobiscum tu dabis esse Deum.
Omne quin huius Soboles tua nominis, olim
Grammaticam tradet, tradet & ipsa Deum.
Quid? latiam solùm tradet linguam Aluarus? ut sit
Cum Pueris Deus, hoc inseret Emmanuel.*

ELOGIVM XXXVI.

*Qui pueros inter vt paruulus efficitur,
Regnum, opinor, Ignatius cæleste vult ingredi.
Triginta natus annos,
Litterarum Infans, discit balbutire grāmaticam.
An librum vitæ cæteris euoluendum,
Ritè vt ipse prius intelligat,
Suam incipit euoluere vitam in libris?
Periculosè quippe docet, qui nō didicit ordinatè.
Et cum longè aliæ viæ sint hominum, atq; Dei,
Adhuc diuina, non nisi per humana,
Fluxu nimirum solito illabuntur.*

Scien-

Scientiam, quam in homine Deo suspiciebat,
 Consuetum habere suspectam,
 Pharisæum Mundum eruditurus Ignatius,
 Litterario se ludo volens inclusit,
 Ne verus illa, & stolidi admiratio,
 Quomodo hic litteras scit, cum non didicerit?
 Quemquam vel indocilem faceret, vel incredulum.
 Consilium interea optimum
 Cum, & spes, & species interuerteret meliorum,
 Ità se ludi magistro tradidit instituendum,
 Ut cui ià Viro seria importunè vellent illudere,
 Nisi satis penso faceret communi cum Pueris,
 Cum Pueris vellet ferulam pati communem.
 Puerile in Ignatio quisquam hoc reputet?
 Virum se verè tunc ille probauit,
 Cum Vir ferulæ se subiecit, ut Puer.
 An verò ex quo tantum virtutis exhibat,
 Illū in animū elementa grāmaticæ nō intrarēt?
 Atque hīc postquam Ignatium non puduit
 Litterarū frustula sumere cōminuta cum Pueris,
 Splendido postmodum, & adijciali conuiuio,
 Ultrò illi Sapiētia omnis
 Breui se tradidit deuorandam.

INSIGNE XXXVII.

IMPORTUNAS ILLUSTRATIONES MALO A DÆMONE
 IMMISSAS OBTRUDI SIBI SENTIT, EASQUE
 REPELLIT IGNATIVS.

Patenti libro impositum accensa cum face can-
 delabrum legenti NON EXPEDIT, DVM
 IMPEDIT obtegēdo. Et quæ animū auocarēt
 à studijs, interiecta malo à Dæmone impe-
 dimenta, non collata à Deo munera, impor-
 tunas repulit illustrationes Ignatius.

EPI-

EPIGRAMMA XXXVII.

IN IMPORTVNAS ILLVSTRATIONES MALO A DAE-
MONE INTER STVDIA OBTRVSAS IGNATIO.

*Perdere conuiuas satis Heliogabale non est,
Ni specie funus dona ferentis eat?
Floribus inclusus mucro est, feritasque timeri,
Exitio ut perdat deteriore, negat.
Grammatica vepres inter, Loyola, quis iste
Flore voluptatum nimbus in ora pluit?
Aspicias, & Stygium sentis in flore Tyrannum,
Hoc te, dum mulcet, perdere flore parat.
Astibus aggreditur? desperat viribus: offert
Cur flores? vepres nam timet ille tuos.*

ELOGIVM XXXVII.

*Ità ne verò, sycophanta Tartaree?
Quæstionē de re grauiissimā factururus in nomine,
Vna in voce, verboque verba dabis Ignatio?
Amoris nomen nō vis ab illo declinari per casus,
Sed per casus omnes illū declinare vis ad amorē:
Dū amandi verbum nesciat cōiugare per tēpora,
Tempus omne nouerit amando coniumere.
Hoc est, vt Deum auferas, offers Deum:
An puerorum illicio, captari dulcibus posse
Repuerascentem existimas?*

Tui

Tui proinde poculum amaroris, & odij,
 Mellita amoris in patera
 Propinas vltro pincerna veneficus.
 Grammatices elementa memorię dum mandat,
 Hoc est, addiscentis pueritię
 Alimenta dum mandit,
 Cælestium interiectu cogitationum,
 Cibo nimirum, & sapientum, & grandium,
 Mirari cępit Ignatius
 Gratis se in Apolline conuiuari tam splendide
 Sed cum diu studens nihil addisceret,
 Veri famem ieiunij in mensa sensit umbratili.
 Euanidis igitur solida vt succederent,
 Frugalibus splendida permutauit:
 Grammaticę firmius hæsit, certius vt teneret Deū
 Itā suavis amor sæpè decipere,
 Fortis decipi rarò potest.
 Et quęsita lenocinatur plerumq; fraudi voluptas,
 Seruit securitati contemptra.
 Denique dulcia illa bilem Ignatio conciuere:
 Sed eius vim totam in impostorē effudit:
 Dum, quidquid deceptus hauserat,
 Eiurando statim euomuit.
 Disce Lector:
 Altum ne sapiat, sapere qui vult tuto.

I N S I G N E X X X V I I I .

OB RESTITVTAM VIRGINVM COENOBIO DISCI-
PLINAM VAPVLAT A PROCIS IGNATIVS.

Suam incus soliditatem auget validos à Fabris
ictus FERENDO, NON FERIENDO. Dū
vapulat Ignatius, non impotenter vlciscendo,
sed patiēdo fortiter virtutem suam efficit
solidiorem.

EPI-

EPIGRAMMA XXXVIII.

IN IGNATIVM IMPVROS AMATORES , A' QVIBVS
VAPVLAT , AD DEVM EXEMPLO PATIENTIAE
CONVERTENTEM .

*Tecta labant , tecta unius , Loyola , pudoris
Prò quanto impellunt ariete mille proci !
Nunc suppose humeros , nunc obijce pectus , & uno
Stet fulcro , & vallo te subeunte pudor .
Ecce rapti moti dira cum grandine fustes ,
Totaque in Ignati terga procella tonat .
Tota tonat , tota in Loyola & detonat , inde
Fœda lues cecidit fracta , stetitque Pudor .
Amentum indomitus furor hic respiscit amantum :
Fitque ita : sæpè alios verbera nostra domant .*

ELOGIVM XXXVIII.

Murum se sceleri , & arcem
Obijcere non debebat Ignatius ,
Nisi sceleratorum vellet verberibus arietari .
Vehementior nunquam , & ocior
Assurgat in arma Gradivus ,
Quàm Veneris suæ filio , vel strato in castris ,
Vel de castris fugato Cupidine .
Vim tamen hostilem , & verbera
Nulla sustinent mœnia erecta magis , & ruta ,
Quàm quibus Patientia pro vallo est ,
Caritas pro structura .

Sacræ pudicitiae labantem arcem ,

Excepta verberum grandine

Ignatius cadendo suffulsi :

Tum hostiles amantium impetus

Fractus ipse corpore domuit tolerando

Atque ita deiectus , afflictusque solo

Cælum integritatis vtraque parte

Seruauit Virginibus , procis aperuit .

Porrò Medusæos qui angues

In Gorgone gestabant sui liuoris , & odij ,

Vt faxea duratum patientia viderunt Ignatium ,

Iuuenes ipsi facti planè sunt, admirando lapides.

Quid ? potuit tunc de lapidibus his

Suscitare Deus Abrahæ filios ,

Quando puriore amplexu Castitatis , & fœtu

Amentes iuuenes, eiuratis amoribus ,

Cum Inferorum luctu

Risas Cæli protulit Isaacos :

Doluit hîc , gemitque lanista Tartareus .

An fustuarium Lemurem inuidiâ liuidum

Vapulans fecit Ignatius verberonem ?

Et nunc neget aliquis viri esse fortis , pati :

Sed , in alijs etiam affectuum potentissimum

Profanum vincit amorem :

IN-

I N S I G N E X X X I X

SUSPENDIOSVM HOMINEM TAMDIV' A' MORTE
 REVOCAT , QVAMDIV' PER EXPIATA PECCATA
 EIVS ANIMAM SALVTIS, VTI SPES EST, IN LOCO
 CONSTITVAT.

Quem sua stantem in basi obeliscum aspicimus,
 ex alta tellure ERVTVSET ERECTVS est. Ho-
 minem Ignatius, qui in laqueum caput induerat,
 mortis è barathro eruit, vt illum æternam in sa-
 lutem erigeret.

EPIGRAMMA XXXIX.

IN SVSPENDIOSVM HOMINEM AB IGNATIO
A' MORTVIS EXCITATVM.

*Indueris laqueum ? sed ius sententia nuper
Quam ciuile tulit , non capitalis erat .*

*At pendere libet , quia pendere cogeris aurum ,
Quo leuis amissus , fit tibi vita grauis .*

*Culpa igitur tantum traheret te pondus in Orcum
Loyola ex Orco sed retrahente redis .*

*A' Styge te reuocat : dein ore , manuque Sacerdos
Absoluit : liber crimine rursus obis .*

*Vita grauis tibi nuper erat , quia perdidit aurum :
Facta tibi mors est , dum dedit astra , leuis .*

ELOGIVM XXXIX

Postquam lite iam perdit decoctor infelix

Bonis se vidit omnibus de pauperatum ,

Omnibus ditandus malis festinat ad Ditem .

Et viuendi difficultatibus cū vndique vrgeretur ,

Solutionem iuxta infelicem , & malam ,

Laqueum excogitauit .

Argumenti vim malè tentauit .

Insolenti fallacia cauillator eludere :

Qui suam ne penderet in numerato pecuniam ,

Pendendo , hominum se se deleuit è numero .

Ità

Irà ære grauis alieno, releuaturus se se
Ipse se sustulit in-suspendium.

Ciuis damna sententiæ
Capitali luens sua sponte supplicio,
Quo haberet in loco mentem ostendit,
Cuius caput sententia perculit,
Quæ petebat crumenam.

Hominem verò miseratus Ignatius,
Quem magnis videbat supplicijs
Æterni fore carceris debitorem,
Apud supremum Iudicem

Caritate locuples vadem obijt pro decoctore.
Nec sponsoris fidem fefellit Deus.

Salutis scœnori tamdiù homini vitæ dedit vsurâ,
Quamdiù confessione lustrali,
Et vitam à scelere expiaret, & mortem.

Mētis impos rationes suas quâ malè subduxerat,
Qui nil reliquum sibi fore cum cerneret,
Suum inane desperatione tûm supplens,

Apud Plutonem thesauro se malorû implessêt,
Nisi suspendiosi laqueum expedisset
Ignatianæ funiculus Caritatis.

I N S I G N E X L.

ARDENTISSIMIS IN PRECIBVS EXCLAMARE PAS-
SIM A V D I T V R I G N A T I V S : O ' D O M I N E S I T E
H O M I N E S N O S S E N T ;

Cordatus cicadulae CANTVS AB AESTV Solis,
quo illi pectus incalescit efficitur. Tam ex ani-
mo intime inter preces exclamat Ignatius, quia
ab imis precordijs, ad Solis diuini radios totus,
dum orat, exaestuatur.

EPI-

EPIGRAMMA XL:

IN IGNATIVM SVAS INTER PRECES EXCLAMAN-
TEM, O' DOMINE SI TE HOMINES NOSSENT!

*O' Domine, ò si homines te nossent! clarus, & ardens
Loyola ardoris voce loquentis ait.*

Non aër, non ignis obest, non astra Tonantem

Nosse, nec astrorum carula Tempia negant.

Omnia translucent, transmittunt omnia, nostras

Et lucas ipsum Numen ad usque ferunt.

Sed quam supposuit pedibus natura, profanis

Nos terram curis in caput efferimus.

Tellus nos supra, tellus stat opaca: quid ergo?

Interiecta Deum noscere terra negat.

ELOGIVM XL.

Leue onus Sanctitatem esse quis neget,

Quando & corpus in ecstasim à tellure suspensū,

Ab ipsa leuitatem discens

Centrum ponderis habet sursum?

Humo Ignatius relictâ, toto corpore fertur in Cæ.

Et ne laborem existimes, modulatur. (lū.)

Quàm porro suaue iugum illud est,

Quod ferri vel canendo potest?

O' Domine, inquit, si te homines nossent!

Tum arbitratus ineffabile

Quid futurum esset inde , reticuit .

Immo & vultu , & toto corpore explicauit .

Ardens quippe , lucensque

Deum , qui ignis est , si nossent homines ,

Nec ardentem lucem , nec lucentem ardorem

De futurum ijs fuisse Ignatius loquebatur .

Sed telluris frigida filij (lucē :

Adhuc tenebras magis homines amauere , quàm

Qui enim Deum , quem non vident agnoscant ,

Si se ipsos , quos & tractant , ignorant ?

Rursum , vbi Deum

Tàm dissito à terris Cælo eleuatum inueniant ,

Si præter se , aliud in tellure non quærunt ?

Quãquã in ipso dū & viuim⁹ & mouemur , & su-

Nō longè Deus est ab vno quoq; nostrum . (mus ,

Vsq̃ue adeò nec benè nos quærimus ,

Qui nec Deum , qui intra nos est ,

Quærendo nouimus inuenire .

Quantus interim magnus est amor !

Suam vbi vim animo totam affricuit ,

Suum animus secum trahit , & corpus .

Sursum cum animo corpus Ignatij fertur orādo ?

Non amat deorsum .

I N S I G N E X L I .

INFENSUS IGNATIO , QVO DIE ILLVM DIGNVM
 FLAMMIS APPELLAT , REPENTINO , QVOD SIBI AD-
 SVI DICTI FIDEM IMPRECATVS ERAT , CREMA
 TVR INCENDIO ,

Nauim aspicias fatifcentem ad scopulum: in hunc
 illa cum impetu allidens VERBERE FRACTA
 SVO est. Suo se maledicto repentinum in ignem
 egit infensus Ignatio, qui solidam illius virtutem
 conuicio linguæ tam improbo verberauit.

EPI.

EPIGRAMMA XLI.

IN HOMINEM IGNATIO INFENSVM REPENTINO
CREMATVM INCENDIO.

*H u tam feralis festos quis permeat ignes
Mulciber , ut Dominum flamma inopina cremet ?
Improbus ille , Ignes si non Ignatius , inquit ,
Promeruit , flamma vindice dispeream .
Sed niueis Lovola esset cum moribus , ignis
Quamquam erat Ignati in nomine , disperijt .
Heu miser , Ignati sic tandem in nomine lusus
Vltima est sacrilegos seria flamma tuos .
Sit tibi Caucasæis nomen de rupibus ægens ,
Promeruisse ignem te tua dicta probant .*

ELOGIVM XLI.

Cui de alijs iudicare sit facilè ,
Huic difficillimum sit æstimare se ipsum .
Pronam scilicet in alios curiositatem
Nunquam ignorantia nostri supina non sequitur .
Cum insensus Ignatio
Tàm illum perperam nosset ,
Quàm nihil ipse se sciret ,
Caput hoc , inquit , igni deuoueo ,
Nisi ignis debetur Ignatio .
Sed nouerat profectò illum
Intus , & in cute Vulcanus .

Victi-

Victimam proinde tam grata sibi, quam debita
Eadem, quæ deuota est, die flamma repetijt .

An in homine tam nulla virtute viuido ,

Quam vitijs omnibus arescente ,

Facilem inuenit ignis incendendo materiem ?

Infelix ! qui supplicio tam funesto , quam iusto ,

Dum festos ignes alienum accendit in plausum ,

Ignarus æquè , ac emeritus

Improuisum sibi rogam extruxit in funus .

Infelix iterum !

Qui & solatio caruit misero pereuntium ,

Vt nec fatum potuerit imputare fortunæ ,

Quando se dumtaxat ludice ,

Adhuc & carnifice cremabatur .

Clarissimum interim de Ignatio tulit & flama

Quæ dum conuiciantē impium [suffragium:

Damnat iustè , cum cremat ,

Audientem pium cōsecrat sanctè, dum vindicat.

Time iam , scelus :

Vt alijs nonnunquam possis officere ,

Nunquam ipsum te planè non conficis .

Secura virtus esto :

Tuta tibi profectò sunt omnia ,

Quando nihil est sceleri non timendum .

IN-

I N S I G N E X L I I .

A' QVO PECVNIA SPOLIATVS FVERAT, AEGRO-
TANTI IMPLORATVS AB EO ADEST, AC
MEDETVR IGNATIVS.

Inclusum cortici suo balsamum per eius incisuram effundens salubris Arbor NVDATA MEDET VR. Quàm veram sanctimoniam bonus Christi odor olet Ignatius, qui, à quo pecunia spoliatus fuerat, ad eum, vt ægrotantem curet, imploratus appropere !

EPI.

EPIGRAMMA XLII.

IGNATIVUM INGRATO SODALI, A' QVO PECV-
NIA SPOLIATVS FVERAT, AEGROTANTI
MEDENTEM.

*Passus ab ingrato furtum Loyola Sodali
Ferre aegrotanti præpes adurget opem.
Vnio sic fluidus, rosa sic consumpta medetur,
Vomere sic frugem scissa rependit humus.
Fur exposcit opem: spoliatus præstat: amorem
Demere nec tantum dempta crumena potest.
Magnus es, Ignati, præstas qui hæc munera furi;
Maior es, à te quoddam fur tuus illa petit.*

ELOGIUM XLII.

Opem fur ab Ignatio, quem spoliavit, efflagitat
Tacere ille de morbo, quo correptus est, potuit:
Quæ aegrotanti vel insaniam attulit,
Vel abstulit memoriam,
Febrim illam acutam esse quis nesciat?
An verò compos ille sit mentis,
Qui, quem furto inopem effecerit,
Ab eo fur opem expostulet?
Sed raptori pecuniæ quid famam ipse suffuror,
Dum ratiocinando sic perperam
Benè factum ex merito non interpretor?
Furis animo furoris vim morbus eripuit:
Cum

Qui cū intellectu reddidit resipiscenti memoriā.

Proinde acutiore Caritatis febri

Dudum Ignatium exæstuarē cum meminit,

Illa cum sapiente phrenesi, censuit ipse benè

Nullam constare iniuriarum posse memoriā.

Et Ignatius quidem

Cum perægrè à morbo adhuc haberet,

Ad ægrotatē, valida caritate, profect⁹ est peregrē.

Oppressus à furto miserè,

Ad furis releuandas miseras festinauit.

Vsque adeò

Nec viaticum ynquam, nec vires desunt amanti.

Te verò, quando pro furto fecisti iam satis,

Tui fur, sceleris plena manu largus absoluo.

Nihil iam vltra restituere teneris Ignatio,

Qui eius virtutis opinione tam rara,

Plus illi multò, quàm pecuniæ furari potueris,

Boni nominis elargiris.

Quanta interim opulentia Caritatis illa est,

Quæ in suarum iactura rerum detrimēta nō sēt?

An verò detrimenta Caritas sentit Ignatij,

Qui raptâ sibi pecuniâ,

A' raptore rapi finit & se se?

INSIGNE XLIII.

IUVENEM AMORE LVDI CAPTVM , AD LVDEN-
 VVM AB EO INVITATVS, ET VICTOR AD MELIOREM
 FRVGEM TRAHIT IGNATIVS.

Viridium illicio ducta , visco hæret auicula SV-
 S CAPTA DELICIIS. Iuuenem Ignatius tradi-
 culis ludere cum voluptate consuetum , ignarus
 ipse ludi vicit , illumque spiritalibus suis medi-
 ationibus exercitum , à Mundi ludis meliorem
 locuit referre victoriam .

EPI-

EPIGRAMMA XLIII.

IN IGNATIVM OCCASIONE LVDI SIBI AD EAM
DIEM IGNOTI NOBILEM IUVENEM AD ME-
LIORA TRAHENTEM.

*Res est quandoque & ludus non ludicra: vobis
Seria vos etiam ludere, tridiculi .
Loyolam Iuuenis dum certat vinceve, sentit
Arte suos pelli dexteriore globos .
Sponsum ergo obsequium victori præstat; & omnis
Formandæ in vitæ seria ludus abit .
Inde voluptatum subiit fuga; laudis, bonorum,
Mundi contemptus clarior inde fuit .
Et noua, Loyola, huic ludo est tua dextera? quæ scit
Totum Orbem globulis trudere, dextra noua est?*

ELOGIVM XLIII.

Irretitum aucupio vanitatis Iuuenem
Obsequio veritatis vt mancipet,
Seria meditans, aggreditur ludum Ignatius .
Et nouus ipse cum veterano concertans
Conditionem non veritus est deteriolem,
Qui animo luderet meliori .
Opum proinde pauper, cum quid spodeat de fæc
Ipsum se opulētus virtute paciscitur. (nō habeat,
Tūc spōsione mutua inter ludētē vtrūq; cōuenit;
Vt victori victus octidui præstet obsequium
Et

Et suo felix infortunio

Callidus ille Ignatio cessit ignaro victoriam.

Aut iusto traiectu

Ter medium per annulū prior direxit Ignatius ,

Hoc tunc ipse agebat ,

Vt qui longè aliò , quàm quò debuerat ,

Collineare aberrans institerat ,

Illum recto postmodum vitæ ductu ,

Spei bonæ aurea planè fronte

Æternitatis annulum intrare compelleret:

Aut suis erroribus Ignatio reliquit ille victoriam;

Suos inde maioris sanè momenti [res:

Apud victorē hūc deponere ausp̄ icabatur erro-

Victum igitur , oīctduo spiritalibus exercitijs

Nobilem Ignatius Gallum instituit :

Et qui sub rerum vanitate, ac se se peribat,

Illum rerum omnium victorem fecit , & sui :

Num verò leue hoc fuit , aut tenue ?

Sed soliditatem mundi homini primò condere ,

Terrarum in Orbe ludenti

Ludus olim Deo fuit , atque deliciæ:

Homini deinde Mundi vanitatem eripere,

Terrarum in Orbe patienti

Auctori eidem sudore stetit , & sanguine.

I N S I G N E X L I V .

SVMMA HYEME GELIDO MERSVS IN STAGNO IUVENEM AD IMPVROS AMORES PROPERANTEM ARDENTISSIME INCREPAT, ET A' MEDITATIS ABSTERRET IGNATIVS.

Accensum inter nubila fulmen, contrarijs inter se se pugnantibus, INTER FRIGIDA FERRET Quid gelidum contulit Ignatio stagnum? Illum nempe, ad perditum insanis amoribus Iuvenem absterrendum, accendit in fulmen.

EPI-

EPIGRAMMA XLIV.

IN IGNATIVM GELIDO MERSVM IN STAGNO, EX
EOQVE IUVENEM AB IMPVRIS AMORIBVS
RETRAHENTEM.

*Ardeat (Ignati nescis ?) orator oportet ,
Inflammare alios si velit eloquio .
Tu tamen è stagno gelidus glaciantè peroras ,
Teque illinc alios vrere posse putas .
At potes ; infami Iuuenem quanda igne calentem
Accendi casto protinus igne iubes .
Frigida sint igitur de stagno membra ; loquentis
Cor flagrasse , Venus frigida facta probat .
Credo , recepturus totum sub corde calorem ,
Extima debueras cingere membra gelu .*

ELOGIVM XLIV.

Piscatorem hominum
Inficiare iam te , si potes , Ignati .
Qui nimirum aquas
Et noctu , & hyeme argentes ingressus ,
Vel ipsis amoris perditì hærentem in cassibus ,
Iuuenem currere consuetum ad dulcia ,
Adhuc tuorum capis illicio tormentorum .
Neque illum eripere tibi potuit
Infantiæ suæ aut altum , aut imum :
Subiturus nempe & illuc in prædam

Piscator simillimus pisci, merfariis.

Quid verò Iuueni immerfisse te profuit?

Emerfit:

Quid illius ardori te sic alfisse?

Refrixit.

Stimulos, quibus ille fodiebatur, carnis

In duratæ clypeo patientiæ retudisti.

Auram illius animo iam pereunti vitalem

Media de glaciæ, de sinu mortis afflasti.

Tàm cœcum

Nox potuit illuminare tàm alta:

Tàm perditum,

Tàm propè, Ignati, pereundo seruasti.

Et increpantè te altiùs

Occupatis iam auribus non cerâ, sed tonitru,

Suam vltra non audiit ille Syrenem.

Agite nunc, & Delphinum hunc melius,

Ignatium nempe, vos inter, astra, recipite.

Praui amoris, hoc est, sui crudelitate remigis

Ad cædem amens ille petebatur in iugulo:

Vt de suorum affectuum infania

Nouo dithyrambo caneret epinicium,

Suo hunc penè dorso exceptum Ignatius

Gratum Deo munus seruauit Arionem.

IN-

INSIGNE XLV:

ARTE, AC DEXTERITATE PERQVAM SVAVI MVL-
TOS AMORE VIRTVTIS, AC VITAE SEVERIORIS
OBLECTAT IGNATIVS.

Artificioſo notarũ nexu, cũ modulamur duriũs;
PER DVRIORA DVLCIOR concentus effici-
tur. Sanctitatis harmoniam ſic modulabatur I-
gnatius, vt in illa, quæ acciderent duriora, dulciſ-
ſima ijs, quos ipſe inſtituebat, efficeret. Canendæ
porrò muſicæ verba leminatis aptabuntur.

EPIGRAMMA XLV.

IN IGNATIVM SVAVI DEXTERITATE AD VITAE SE-
VERIORIS AMPLEXVM ALIOS ALLICIENTEM.

*Humani, Circa iubent medicamina, vultus
Cedite, & in fœdas protinus ite feras.
Monſtroſi, Loyola iubet, diſcedite mores:
Vivat & humanus, qui fera vixit, homo.
Vt iuſſere ambo, euenere: Veneficus inde
Diſtus hic eſt, Circe cetùm maga vera fuit.
Quis neget eſſe homines igitur portenta, ferasque,
Si Magus eſt, homines qui verat eſſe feras?*

ELOGIUM XLV.

Suaue, Pietas, nomen, & blandum;
Rarò tamen à crudelitate non incipit:
Eſſe propterea pium in Deum, ac ſauũ in ſe ſe,
Non res eſt diuerſa, ſed formula:
Neminem ſanè Deo parentem inuenias,
Qui fortiter non imperet ſibi;
Neminem imperantem ſibi,
Qui duriter ſe ſe non domet:
Magnos nimirum itura virtus in hoſtes,
Ne à tergo ſibi latronum relinquat infidias,
Suum incipit ſœuire primùm in tergus.
Scabram verò ſuâ iam coruſcelâ naturam
Ad

Ad integritatis lauorem

Non nisi per ictus , & incisuras expolias :

An prima semper incrementa

Fiunt in virtute, demendo ?

Demere verò sine vulnere quis nam possit ?

Dulce tamen disce prodigium.

Suâ Pietas manu dum premit,

Ex acerbitate ipsa pœnarum

Dulcedo voluptatis exprimitur .

Flagra licet in artus tonent,

Sanguis è membris pluat ,

Adhuc supra & tonitrus , & procellas ,

Olympo serenante animi, innube Cælû frôtis est.

Dura iam , & aspera vltro sumite , & amate

In amplexu virtutis ,

Ignatio scilicet

Commouente vos , & commutante , cardiaci .

Cum pium nihil sit , & non calidum ,

Quæ sine pietate sunt amara, dum frigent,

Amoris ad ignem calefacta dulcescunt.

Actiuum vt sit verbum , res est, amare, passiuâ;

Agere nihil otiano se reputet,

Quisquis, verè cum cæpit amare ,

Non amat pati .

INSIGNE XLVI:

SVIS E' PRIMIS SOCIIS ALIQVOT AD SE PETRI
FABRI OPERA T RAHIT IGNATIVS,

NON SINE FABRI SPIRITV vitra formantur
ad ignem : Vt instituti sui Socios , vasa
electionis Christo conficeret , suo
Igni spiritum , operamque Pe-
tri Fabri adiecit Ignatius.

EPIGRAMMA XLVI:

IN PETRVM FABRVM PRIMVM IGNATII SOCIVM.

*Nomen ab Igne Parens flagrando, & prima Parentis
 Se Fabrum soboles edificando probat.
 Hinc Structura suum fert à pietate calorem,
 Fert & Structuram de pietate calor.
 Væ tibi perfidia: hic Faber hoc te destruit Igne:
 Te hic Ignis Fabro hoc extruet, euge Fides.
 Sed Faber aut condât, vel destruat Ignis, uterque
 Pro Roma, & Cælo quid facit & edificat.*

ELOGIVM XLVI.

*Nouæ domus, compaginandæ moli
 An non calcem parari iam autumem,
 Quando in Ignatium Petrus incidit,
 Hoc est cecidit in Ignem Petra?
 Et quidem viua,
 Quæ scilicet diuino vitæ spiritu agebatur:
 Et hoc vel glutino, vel cæmento
 Strues Loyolæ ordinis primò coaluit:
 Quin hoc vno in Primogenito
 Magnum & opus Ignatius sortitus, & operam,
 Vt, quod meditabatur, extrueret,
 Petram simul inuenit, & Fabrum.*

Hic

Hic porrò Petrus ille Faber est,
 De quo breue Ignatius cecinit,
 Sed grande præconium:
 Faber inquit, omnia ædificat, destruit nihil.
 Et rimatus altè Fundator prudens,
 Quid Petrus in se potius haberet,
 Quàm Faber in suis,
 Solidæ vt illum mentis agnouit,
 Contempto natalium, quo carebat, ornatu,
 Aptissimum suo censuit fundamento.
 Quamquam ornatus illi petræ non deerat,
 Quam omnium anaglypto virtutum
 Suo in primis cælo Câritas figurauit.
 An verò opus erat in illa vulgare,
 Circa quam magnorum sanè Artificum,
 Cum admiratione factus est cætus,
 Quando è primis etiam Socijs aliquot,
 Petri huius Fabri operâ ad se traxit Ignatius?
 Et primogenitus hæreditatē Patris vel viuētis a-
 quitā penitus eius in se virtutes expressit, (diuit,
 Quàm omnium, & proximus, & primus accepit.
 Lector: Gloriam Parens hic profundit in Filium?
 Gloriam hic Filius refundit in Patrem.

INSIGNE XLVII.

DECem PATRIBVS, QVORVM PRIMVS FVIT IGNA-
TIVS, SOCIETAS IESV PRIMO COALESCIT.

In arithmetica EX figurarum 1, & o, CO-
NIVNCTIONE PERFECTIO numeri
coalescit. Primi Socij in tantum vir-
tutis perfectæ creuerunt, quia v-
nū in Societatis corpus coniu-
ctis animis coaluere.

EPI-

EPIGRAMMA XLVII.

IN PRIMOS DECEM SOCIETATIS IESU PATRES.

*Nil recti toto Mundi stat in orbe, rotundo,
 Ni nota recta præt, quid fit ab orbe ? nihil.
 Nimirum toto quid fit, nisi crimen in orbe ?
 Hos unum infelix, hoc fit in orbe nihil.
 Hoc, mala dispungens Ignatius omnia, certus
 In bona virtutum vertere cuncta nihil,
 Consilij socios dum deligit, ante rotundum
 Rectam orbem adnumerans prænotat ipse notam.
 Discæ, hieroglyphico Soboles quo constet Iesu;
 Perfecto est numero condita ? perficiet.*

ELOGIUM XLVII:

Elogiū Heroi maximū, quod breuissimū, Nomē:

Accipite sic vestrum

Primi Societatis Parentes elogium.

Laude tantū digna gessistis ?

Nominabo vos igitur, & laudabo.

Franciscus Xauerus, miraculorum Parens,

Quantum Parentis miraculum fuit Ignatij !

Nomen Petrus Faber impleuit,

Tām solidæ in se Petra virtutis,

Quām Faber in alijs ædificandis excellens.

Iacobum Lainium Sapientia clarauit, & Virtus:

Quos

Quot illum hinc Vrbes, quot Sacra Cœcilia demi-
Quati fecere Simonē Rodericiū Lusitani! (ratur!

Ex ipso nimirum, atque Xauerio
Apud illos Apostoli nomē in Socios permanauit.

Alphonsum Salmeronem

Plus ne tot scripta ab ipso volumina,

An magna pars Orbis

Ipsius gestis inscripta deprædicant?

Claudij Iaij præconium esto Rex Ferdinandus,

Quem ille suspexit

Sacras Insulas æquè promeritum, & recusantem:

Quid Ioanni Codurio sit præclarius,

Quam quod ipsius animam vix extincti

Cælo receptam vidit Ignatius?

Paschasius Bròëtus an supra hominem erat,

Qui ab Ignatio

Angeli in Societate nomen accepit?

Nicolai denique Bobadillæ

Strenuos pro re Christiana labores,

Lauretana Virgo suam morientis ad Ædem

Extremâ pietatis in se laureâ coronauit.

Primis hisce Societatis membris

Caput fuit Ignatius.

Quantis in membris, quantum caput!

IN.

INSIGNE XLVIII.

IGNATIVS CVM COLLECTIS SOCIIS VOTO SE AD
PROCVRANDAM ANIMARVM SALVTEM
OBSTRINGIT.

Vltorium speculum radios Solis omnes vnum
in punctum COGIT VT CREMET. Ad
Orbem totum diuino spiritu incen-
dendum, ardentem in se, socijs
que virtutem obstrictam
voto còegit Ignatius.

EPIGRAMMA XLVIII.

IN IGNATIVM VOTO SE CVM SOCIIS AD PROCV-
RANDAM ANIMARVM SALVTEM
OBSTRINGENTEM.

*Non patera humanum circumtulit atra cruorem ,
Vt coniurantum fœdera potus alat .
Nec sibi iam Puero iuratum excindere Romam
Effracta Pœnus durior Alpe probat .
Pro Cælo Ignati iurat , coniurat in Orcum ,
Non poto , effuso sanguine , lecta cohors .
Alpe tua obduresce nefas : patiēre domantem :
Pœna tibi hic Ignis , hic tibi Pœnus erit .*

ELOGIVM XLVIII.

*Quantus adolescens is fuit ,
Qui sua morte Manes placaturus immanes ,
Tantum Romæ telluris hiarum
In illum ruens se se vnus impleuit !
Curtius hic est Romanus Eques ,
Cuius nomen vorare tempora
Nec potuere , nec poterunt :
Quando in hac tanta voragine
Omnes illis cum gutture dentes elisit .
Sed immortales & famam , & gratias
Incolumis Roma suo debeat assertori .
Perenniores Ignatio Mundus debet .*

Nun-

Nuncupato cum Socijs voto ,
Nisi alienam quærendo

Suam non vult Ignatius in uenire salutem.
An non hoc est in barathrum ire præcipitem ?
In tam prisca , immanique scelerum voragine ,
Cum tam recens in Luthero , & altus

Ad Stygem vsque pateret hiatus ,
Quantus laborum , malorumque gurges [dus!
Oppleto nunquam , aut fesso erat pectore deuorâ.

Et illum Ignatius , ac Socij deuorarunt .
Lustra Hæresum interim lustrantes , & Tartara
Quinâ Leones & Cerberi tãtos Hercules nõ sese.
Cum elisis , quâ rugitibus , quâ latratibus , re?

Et spolijs detractis , & extractâ prædâ ,
Securus vt in terris regnaret ,
Vero protulere scilicet pacem Ioui ?

In Ignatio rursum , & Socijs ,
Mutium , Romanamque pubem
Tartareus Porfena

Coniuratos in se norit , & timeat :
Quid in illos possit ipse , vel paret ,
Quibus , dum Mundum vindicent in salutem ,
Malorum vltimum , votorum est primum , mori ?
Fortitudinẽ manu probauit Mutius , patiẽdo ?
Et patiẽdo probarunt Iesu Socii , & agendo .

I N S I G N E X L I X .

IN PATRIAM VALETVDINIS CAUSA REVERTENS, MI-
LITIAE PRIMVM, TVM CLERI OCCVRSV IGNA-
TIVS EXCIPITVR.

Languentes in nocte flores, auiculasque silentes,
Aurora cum primùm affulget VNA EXCI-
TAT OMNES. Ignatij patria tantum virtutis
Solem oboriri sibi suo in alumno cum vidit, in
plausum excita, lætabunda prodijt in occursum.

EPIGRAMMA XLIX.

IN IGNATIVM MILITIAE, CLERIQUE OCCVRSV, DVM
IN PATRIAM REDIT, EXCEPTVM.

*Sine sagum, Loyola, tigram siue aspicias, ordo
Quantus, io, patria, quantus ab Vrbe venit!
Murorum cinctu haud capiuntur gaudia, plausus
Obuius inde tibi mœnibus egreditur.*

*Et tu, cum tua non caperet te Patria, magno
Maior Alaxandro manibus exieras.*

*Nunc patria à proprio incrementum sumpsit Alumno:
Scis quantum? quia se non capit, egreditur.*

ELOGIVM XLIX:

Subsiste, Ignati, & caue:

Tua te Patria,

Vel victimam odorata, vel prædam,

Hinc Sacrorum Ministris,

Hinc tibi occurrit ordinibus armatorum.

An potius non te aræ,

Sed aram tibi admoturi Sacerdotes,

Castra tibi, non te Castris milites deuoturi,

Ideo te pro Numine consecrandum putant,

Quia profana omnia vincere visus sis,

Cum vnum te tam sanctè potueris expugnare?

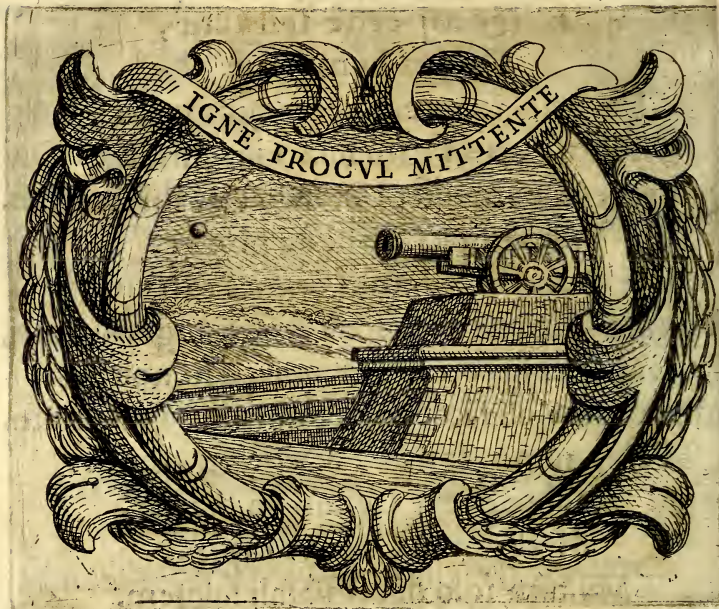
Et calcata olim à te Patria

Meritò nunc te suspicit ,
 Quæ tuos se aspicit infra pedes .
 Quæ verò tanto subsilit motu ,
 An non persuadet concepisse se spiritum ?
 Et Ignatij certè spiritum ,
 Qui ex humilitate
 Vel infra tellurem latere cum vellet ,
 Alijs Virtus sic inclusa vim intulit ,
 Quæ excelsa cum esset , in loco erat ibi non suo .
 Vno implendæ nunc hospite ,
 Suis se domesticis domus omnes exhauriunt ,
 Augustæ virtutis viro locū omnē angustū rata ,
 Qui , per casus omnes declinatis honoribus ,
 Adhuc tamē cū tāto veniret nominis incremēto .
 Perge nunc , Ignati , & ægroto corpori
 Salubre quære Celum in Patria .
 Modicam à Cælo vt capias ,
 Multam solo dabis natali salutem .
 Neque animos multo negotio præsens expurges ,
 Quos absens
 Tām facilè potueris commouere , vel famâ :

I N S I G N E L.

CONCIONANTIS IN CAMPO VOX IGNATII, A' CON-
FERTA PATRIAE SVAE MVLTITVDINE AD TRE-
CENTOS PASSVS AVDITVR.

Explosa murali è tormento glans cum vi fertur,
& impetu, IGNE PROCVL MITTENTE.

Diuini Spiritus, quo flagrabat Ignatius ar-
dor, & vis, concionantis vocem tam
procul in aures audientium impel-
lebat.

EPI-

EPIGRAMMA L.

IN IGNATIVM CONCIONANTEM IN CAMPO AD
CCC. PASSVS AVDITVM.

*Unde Periclae tonat ore, & fulgurat? Unde
Fulminat hic, nouus hic Iuppiter eloqui?
Effusa ad passus audit conferta trecentos
Turba, et ab orantis tam procul igne calet.
Scilicet in sola non est facundia lingua,
Cuncta sed officium membra loquentis habent.
Ille horrens oris pædor, pudor ille modestus,
Frons ea virtutis nobilis, eloquium est.
Rhetorice hæc vera est: Vis cominus, eminus omnes
Verba diserta clement? audiat illa oculus.*

ELOGIVM L.

Dei Verbo, gladio armatus ancipiti,
Certam pugnaturus in victoriam
Patentem prodit in campum Ignatius.
Tanti auditorium populi nō capiebāt angustia,
Verius Oratorem:
Rursum, nec populum,
Qui magno Spiritu voce implendus orantis,
Maior ibi non potuisset capi,
Quò minor intrasset.
Interim miraculo multitudini fuit,

Vox ad trecentos passus audita :

Prodigium videri maius illi potuit ;

Quòd vocem tunc videret potius , quàm audiret

Totus vox , totus Echo diuinæ vocis Ignatius ,

Dei Verbum integrum in se certè reddebat ,

Qui plenis integritatis operibus ,

Gratiæ respondens , nihil mutilabat in se se .

An messem futuros

Suos Ignatius colonos eduxit in campum ?

Aspeithiæ certè solum , nunquam aliàs visum est

Adeò vber , & properum ,

Quàm cum , iacto vix semine ,

Matura statim messe

Frugem plerique dedere centesimam .

Cuius planè bonus , & hæres frugi ,

Vnius vix horæ negotio , tam cultis noualibus

Suæ auxit Patriæ patrimonium .

Quæ , ne veluti mobilia vsus attereret ,

In Cælo , hoc est , æterno in fundo

Superum commisso fidei

Firmis ipse preeibus stabiliuit in Domino .

In mores iturus alios , aliud in solum abiuerat :

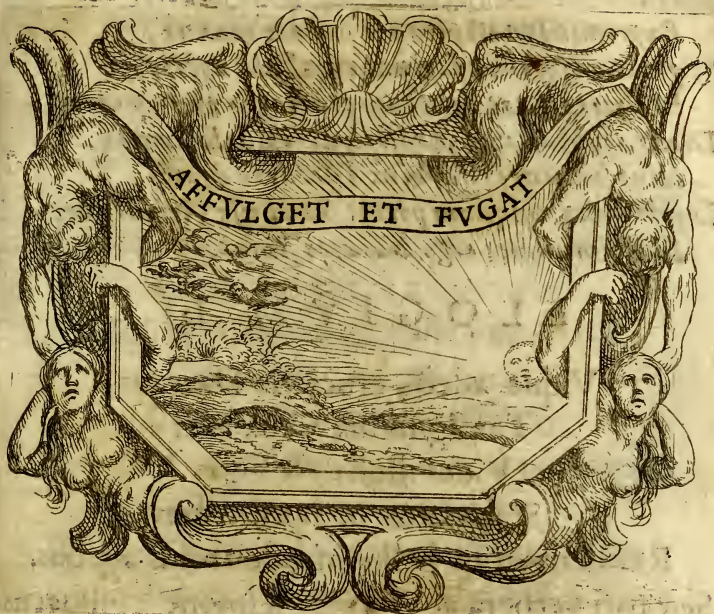
An , mutatis alibi moribus ,

Redit nunc , vt mutet & solum ?

IN-

I N S I G N E L I .

MALOS SPIRITVS OBSESSIS A' CORPORIBVS SAEPE
 CRVCIS SIGNO, A' LAVRETANA PATRVN SOCIE-
 TATIS DOMO, MISSA EPISTOLA FVGAT IGNATIVS.

Tristes, ac inauspicatas volucres, & animantes
 noctu suo aut volatu, aut excursu Cælum, ac
 terras infestantes matutinus Sol AFFVL-
 GET, ET FVGAT. Coram Ignatij Sole
 infernæ noctis aues, mali spiritus co-
 gebantur effugere.

EPIGRAMMA LI.

IN MALOS SPIRITVS AB IGNATIO EVGATOS.

Siue characteres , signum seu grande salutis:
Exprimit Ignatij plena Tonante manus ,
Stigmatica inferna fugiunt ergastula noctis ,
Et chartam , et dextram cœli flagra torto paucis .
Dextra subhastauit , proscripsit epistola larvas .
Hinc homines ille , hinc deseruere domos .
Loyola haud unquam potuit simul esse , lemurque:
Inde simultates ergo habuere simul .

ELOGIVM LI.

Vsq̃ue adeò , cruciarie Dæmon ,
 Tua Ignatius Crux est :
 Vides illum , & fugis .
 Stabulatus in hominibus
 Residem in ijs belluam calcitrosus agebas ?
 Sed pati verbera ab Ignatij scipione consuetus ,
 Eius nunc manu vel tantùm motâ te commoues .
 Nimirum àërias Ignatius potestates ,
 Expresso in àère Crucis signo ,
 Armis in ipsarum castra illatis aggreditur :
 Tum quæ obsessis in corporibus
 Solidæ suæ fecerant improbitati præsidia ;
 Vir-

Virtute sua solidiore depulsas

Suum redire compulit ad inane : (mitur,
Vsq̃ue adeò nō vanū ab illo signū Crucis expri-
Qui suis in membris Crucē Christi circumfert.

Neque baculum rotans in spiritus

Aërem dumtaxat is verberat ,

Qui suum antea corpus

Redegit verberibus in seruitutem :

Iam & Lauretanum Societatis Collegium

Contubernio suo infestabant , & spectris .

Sed malus Erebi negotiator ,

Qui cum Ignatio ex asse decoxerat ,

Occupatis iniquè bonis

Cedere compulsus est illicò :

Cum datæ ad Socios epistolæ chyrographo ,

Nullâ factâ induciarum veniâ ,

Illum ex ædibus Ignatius iussit excedere :

Ità qui ambusto verberoni ,

Et Crucis signo ardentia verbera ,

Et Ignis nomine verberantē minabatur ardorē ,

Parenti mortis perditissimo ,

Salutis , & vitæ Filius

Plurimam , cum scripsit Ignatius ,

Dicere illi , & dare potuit calamo calamitatem .

IN.

INSIGNE LII.

IGNATII VITA, QVAM, VT MINVS AVSTERAM SOLITARIVS. CONTËMNEBAT, AB APPARENTE ILLI CHRISTO DOMINO, VT SALVTI PROXIMORVM ACCOMMODA COMMENDATVR.

Vt faciliùs feriat, altiùsque, perpolito artificis manu gladio DAT ACIEM LAEVOR. Ignatij vita, & si minus in fronte aspera, vt virtutem in animis proximorum infigat, sua ipsa lætitate altiùs insinuando se penetrat.

EPI-

EPIGRAMMA LII.

IN IGNATII VITAM HOMINI SOLITARIO AB APPARENTE ILLI CHRISTO DOMINO COMMENDATAM.

*Quod neque de Scythica pendentem rupe , sepultum
Nocte nec horrenda cernis hiantis humi ,
Loyolam spernis , nemorum vetus incola , Virtus
Iudice quo tantum quæ fera , vera quoque est.
Iudice sed Cælo errasti: Loyola sub illo ,
Quem spernis , multum parturit ore Deum .
Quæ nota sit , quæris , Virtutis ? blanda , vel horrens ,
Non facit illa feras , sed facit illa Deos .*

ELOGIUM LII.

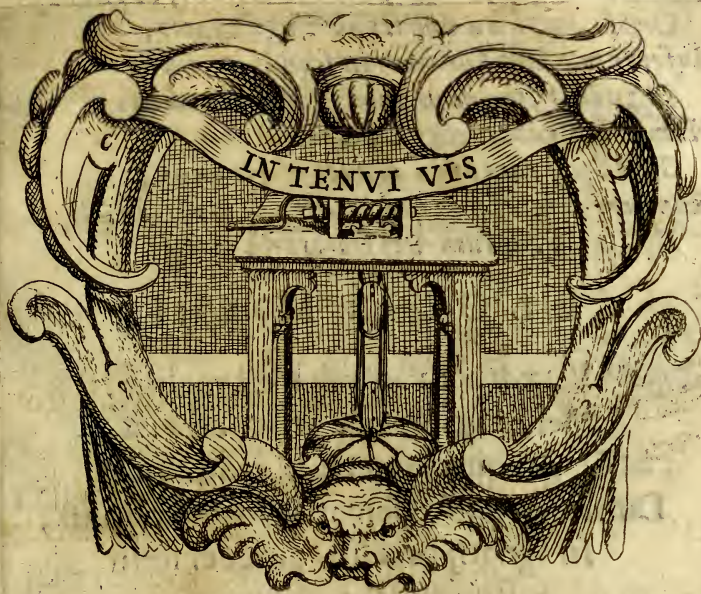
*Virtutem ne credas ingenuam ,
Quæ extimo tantum dignosci possit ex habitu :
Quacumque illa gradiatur in veste ,
Cuius semel usum ceperit ,
Illi statim conferet honestatem .
Diuina res est , quam certè non capit ,
Qui nesciat omnia posse facere illam , & fieri .
Ut duris gaudere sit solita ,
Si qua tractare sit tanti ,
Ipsius durantur in manu vel mollia .
Tunc se duriozem etiam probatura ,
Quando nec inter imbellia enervatur .*

Boni, certè Lycei Philōsophus, sed angusti,
 Solitariam sectam in Erema sectatus,
 Virtutem, cauernâ tantùm, & asperis,
 Non Vrbe, ac lenioribus definiebat.
 Minus proinde vt horrentem aspexit,
 Vt minus Sanctum despexit Ignatium:
 Ratusque pronam adeò in alios curam
 Incuriam sui esse supinam,
 Conscientiæ fortassis, virtutisque suæ periculo,
 Illum credidit malè sibi sufficere,
 Qui tantùm de se alijs impertiret.
 Sed docente Deo tunc didicit,
 Spiritus quâdoque fortes sic stare molli sub frōte,
 Vt mollis animus
 Duram non rarò cutem effœminat:
 Iâ verò Puero in senecta tot sæculorum Mundo,
 Sanare illum qui velit,
 Nisi dulcibus oblitum,
 Pharmacum medicus ne propinet:
 I nunc, & Ignatij vitam liuor improba;
 Sed Deus hanc probat.

INSIGNE LIII.

SOCIUM MORTI PROXIMUM LABORANS IPSE
FEBRI SANAT AMPLEXU,

Tractorium organum pertenui funiculo lapidē
grandiorem attollit: tanta **IN TENVI VIS** est:
Ignatium imbecillem fecerat ægritudo: Ea ta-
men erat ipse virtute, ut grauissimo laboran-
tem morbo æger crexerit, & sanarit.

EPIGRAMMA LIII.

IGNATIO P. RODERICVM MORTI PROXI.
MVM AMPLEXV SANANTI.

*Mortis in amplexum properat Rodericus, at illum
Loyola amplexu mortis ab ungue rapit.
Auferri prædam sibi mors in frenduit: Ultra
Et puduit, prædam quod rapit inualidus.
Nempe laborabat febris Loyola, ruentis
Cum Socij tantum à morte recepit onus.
Rumpere iam Mors: quid contra te credis in illo
Debile, si tantum vel febris ipsa valet?*

ELOGIVM LIII.

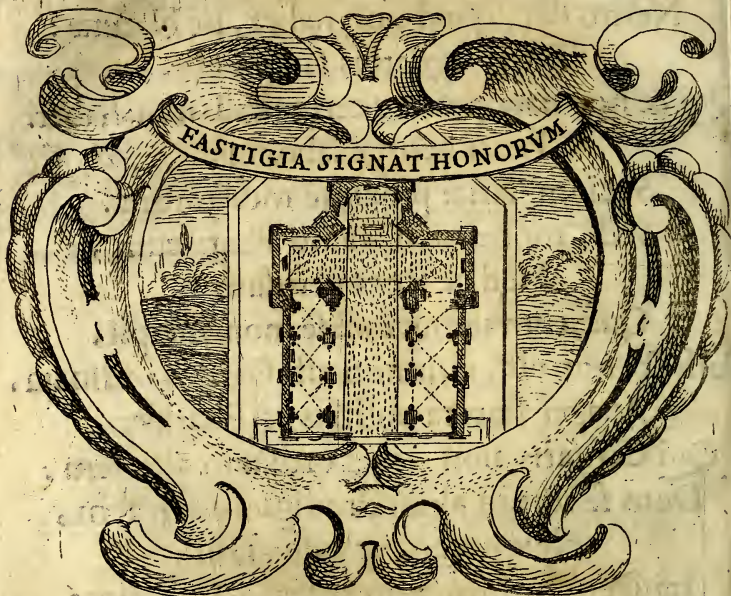
Vitæ fructu an vllus est melior?
Melior igitur nec arbor est vlla,
Quàm quæ proferat fructum vitæ.
Dum morbus Socio maturat interitum,
In Ignatij brachijs præcoci foetu
Festinata salus autumnat.

An quia Christi Crucem
Suo Ignatius in corpore dum circumfert,
Mortem vt arceat,
Hoc habet in Paradiso gratiæ lignum vitæ?
Et hoc virtutis est contagium, sed salubre,
Per inualidum febris corpus

Attactu suo affricare ægrotanti salutem .
 Tangi non potest Ignatius , quin ab illo virtus
 Tanta Deum cum fide tetigit , (exeat .
 In quem tanta cum virtute Deus intrauit .
 Nemo dat , quod non habet , sit Naturæ :
 Totus Ignatius Gratiæ est ,
 Qui & hoc dare potest alteri , quod non habet .
 Febri nempe laborans
 Socium sanat proximè moriturum .
 Sed , monentem audio Phariseum ,
 Medice curate ipsum :
 Quæ , cum indiget , à se non incipit ,
 Perfecta non est , quia non est Caritas ordinata .
 Apage : statura pusillus es , Pharisee ,
 Qui Caritatis non vides ordinem altiore :
 Dum se totum alteri prodigit in salutem ,
 Ne quærat , quæ sua sunt ,
 Ità Deus ordinavit in Ignatio Caritatem
 Qui Parens cum sit ,
 Relativum se factum ut vidit ,
 Suum esse totum pertinere putat in alios .
 Quantum hic ignis valuit Caritatis !
 Sensus in Socio iam sepultos ,
 Ut sentirent vitam ,
 A' veterno mortis excussit .

INSIGNE LIV.

BAIVLANS CRUCEM IESVS IGNATIO APPARET
EIQVE ROMAE SE FORE PROPITIUM POLLICETVR.

Vestigium Templi aspicias Crucis formà descri-
ptū: Crux illa Diuos inter in Cælo receptis, hîc a-
pud nos in terris FASTIGIA SIGNAT HONO-
RVM. Neq; aliam, nisi Săctitatis, & gloriæ aream
Ignatio Iesus oblata descripsit in Cruce, quam
baiulans, illi se Romæ dixit fore propitium.

EPI.

EPIGRAMMA LIV.

IN APPARENTEM IGNATIO IESVM, EIQUE SE BA-
IVLATA CRUCE ROMAE PROPITIVM FORE
PROMITTENTEM.

*Nempe solacisum Patris Sipientiæ gestu,
Cui non concordant edita Verba, facit?
Mollia si sunt Verba, Crucem cur gestat Iesus?
Durus non gestus mollia Verba decet.
Celi an Grammatices non antiquanda figura
Crux est, qua Numen, quos amat, alloquitur?
Gratia enim Celi quæ nomen est, & Numinis? Una hæc
Omnia pro Cælo, et Numine posse pati.
Ergo solacisum gestus non Vocibus aptus
Esto: solacismo hoc candida lingua Dei est.*

ELOGIVM LIV.

Vaticinari de te liber, Ignati:
Crucem quæris:
Nec me fallunt diuinantem auguria.
Apparens tibi Iesus,
Quæ tua sint vota, palam facit:
Crucem humeris gestat,
Et Romæ tibi fore se propitium pollicetur.
Tâto iâ fretæ suffragio, an nō securæ spes âbiant?
Te nimirum ut efferat,
Tibi suum gestat Iesus in humeris Principatum.

Porro, quo Deus tuam habet in loco virtutem,
 Qui vel inter beneficia tibi Crucem adnumerat?

An verò diuinæ litteraturæ
 Abecedarius adhuc Ignatius est,
 Qui, dimidium vt facti habeat,
 Benè profectò iam incipit,
 Quando bono discendi ordine,
 Non sine præposita Cruce
 A simul indigitat, & Ω?

Immò mētis ille potius est magnæ Philosophus,
 Qui ex profundiore Cæli doctrina
 Difficilia captu

Effata hæc sibi propugnanda assumit, & probat.

Diuina non est Virtus, quæ non est fortis.

Virtutem Tolerantia sortem facit.

Denique propitiantis Dei tantum omen

Ruinoso Ignatius capit in Templo.

Metuere de illius perennitate iam posset,

Nisi fundaretur in Cruce.

Ità quicquid, vt recreet, molle Iesu fluxit ex ore,

Hoc, vt perennet, Iesu duratur in humeris.

Gregales in Urbem milites

Admittat semita venientes angustior:

Ignatius regiâ in Capitoliũ viâ Crucis inuehitur,

Triumphabit.

IN-

I N S I G N E L V .

IGNATIVS SE SE CVM SOCIIS SVMMO PONTIFICI AD
OMNE RELIGIONIS VOVET OBSEQVIVM.

Nuda in tabula, parataq; picturæ, QVÆ FOR-
MA PLACEBIT, hanc poterit ex libito Pi-
ctor exprimere. Vt in obsequium Religionis,
& Fidei se se Ignatius, Socijque deuoeant, Pon-
tifici summo animis in omnia paratis, ala-
cribusque se sistunt;

EPIGRAMMA LV.

IN IGNATIVUM, ET SOCIOS SUMMO PONTIFICI
SE SE IN OMNE RELIGIONIS OBSEQUIUM
DEVOENTES.

*Mitte; Meduseos vis demetat Hæresis angues?
Vis proturbet humi sana profana lous?
Perfidiaque gela, et scelerum procul exulet æstus?
Floreat hinc Pietas? plena sit inde Fides?
Loyolam, et sobolem Loyolæ, Maxime Mundi,
Quæ potiora iubes, in loca mitte Parens.
Tunc te aliquis regnare neget pro Numine: per quam
Cuncta potes, soboles te probat ista Deum.*

ELOGIUM LV.

Inficiare si potes prodigium,
Materiem inueniri facilem, & cælestem.
Ignatij soboles imbuta Deo tam altè,
Vt à Caritate Christi
Illam separare quisquam haud possit,
An non formam habet in se se cælestem?
Et adhuc facilis est,
Quando Molitoris summi Vicario
Materiam offert se se paratam ad omnia.
Iam Cælum Philosopho ideò sit incorruptum,
Quia cum optimam habeat,
Formam in se aliam nec appetit, nec admittit,

De Cælo enim intra Physicam ,

De Ignatij sobole disputandum est aliùs .

Supra naturam Virtus est .

At nihil appetens , apta omnibus inuenitur .

Vsq̃ue adeò hac omnium vacuitatē vororum

Suam approbavit Pontifici capacitatem .

Minimā iam, Ignati, tuā hanc Sodalitatē appella:

Granum hæc est minimum , sed sinapis :

Cuius in ramis verè Cæli volucres habitabunt ,

Quando ipsius inhabitaturi ramos ,

Ex terrenis cælestia sapientes ,

Homines mutabuntur in volucres !

Quàm porrò futurū acre sit granū hoc minimū ,

Ostendet profectò non semel

Aduersis ictibus contrita Societas :

Lacrymas laceffentibus , sed salutares eliciet ,

Vt, & qui frigida iam caritatis in hyeme

Scelera grauiora deuorant , conterantur .

Denique Ignatij, Sociorumque vota

Romanus Pontifex , vt impleret ,

Iis pro Cælo , & Roma

Omnia & agere dedit , & pati .

Dixisse ex his alterum erat satis :

Pro Deo enim nemo agit , qui non patiatur ,

Nemo patitur , qui non agat :

INSIGNE LVII

PAVLVS TERTIVS LECTO SOCIETATIS INSTITV
TO, DIGITVS, INQVIT, DEI EST HIC.

Miram hanc mundi molem intuerere : an non
structurâ suâ INDICAT AVCTOREM? Di-
gito Dei scriptas esse Societatis Constitutio-
nes, postquam eas legit, Paulus Tertius vic-
carie Divinitatis oraculo affirmavit.

EPI-

EPIGRAMMA LVI.

PAVLO TERTIO, LECTO SOCIETATIS INSTITVTO,
DICENTI, DIGITVS DEI EST HIC.

*Legit ut Ignatij leges Farnesius Orbis
Paulus Romulea summus in Vrbe Parens,
Hic, ait ille, Dei est digitus: scripsisse Tonantem
Forma characterum Numine plena docet.
Spiritus hanc unus membranam permeat: unus,
Qui hac scripsit digitus, Spiritus ergo Dei est.
Quid? nihil hic est Ignati? sed ab aethere leges
Dictabat Deus, hic amanuensis erat.*

ELOGIVM LVI.

A* secretis nempe cum Deo Paule, communicas,
Qui scribentis Dei notas intelligis tam furtiuas:
Immò tam claras; sed conscio diuinorum:
Libellum legis legum Ignatij,
Et, Digitus, inquis, Dei est hic:
Surdus iam porrigat aures Mundus!
Digitum hunc Dei, ut benè possit audire,
In aures sibi non detrectet immitti.
An verò Cæli voluminibus
Similem, Paule codicem cum videres,
Illius artificem
Non nisi Deum credere potuisti?

Et verò Poëma Dei Cælum est,
 Voce tam intenta, vt Dei gloriã semper enarret
 Eloquutione tam ornata,
 Vt totum sit sideribus figuratum.
 Scriptorem nempe tantum, atque tam clarum
 Nec papyrus angustior,
 Nec nota decebat obscurior.
 Quid? negabit aliquis similem hũc Cælo librũ
 Sed qui Ignatios, qui Xaueros,
 Qui tot formabit Heroas,
 An non micaturas perpetuò stellas dabit?
 Quid si & Cælo liber hic præstat,
 Quia præstat Cælum?
 Iam verò ex apparentibus notarum sensis
 Arcanus, Paule, digitus tibi patet Dei.
 Patentibus olim digitis,
 Regem impium notarum sensu latebant.
 Et inuentus ille minus habens
 Regnum protinus amisit, & vitam.
 Cum te in confirmata Societate Iesu
 Plus satis habentem Deus inuenerit,
 An non cum vita tibi
 Regnum ille firmarit in Cælo?

I N S I G N E L V I I .

S. FRANCISCVM XAVERIVM IN INDIAS AB VRBE
MITTIT IGNATIVS.

Festis ignibus VNVS NON SVFFICIT orbis
quando geminus itá globus aptatur, vt postquã
alter cõflagrauerit, papyraceus rubus ferreo filo
ad alterũ incendendũ excurrat. Nostrũ hunc
Solis Occidentis Orbẽ nõ satis Ignatio fuit incẽ-
dere: Ad Solis Orientis orbẽ alterũ inflãmandũ
misit Ignatius ab Vrbe Xauerium.

EPIGRAMMA LVII.

IGNATIO S. FRANCISCVM XAVERIVM IN INDIAS
VRBE MITTENTI.

*Prodige, Xauerium, Ignati, dum mittis ad Indos,
Quæ nullo redimas tempore, damna subis.
India sed census fiet Romæ: ipse cadentem
Sol oriens Solem cernaus ante cadet.
Qui sua dilapidat patrimonia prodigus, aui
Dura laborantis tempora ducat inops.
Tu dans Xauerium, te, Romam, et sidera ditas:
Fecisti, Ignati prodige, prodigium.*

ELOGIVM LVIII.

*Vt longissima, Xaueri, nauigatio tua sit,
Adhuc tamen non sufficiunt tantæ siti tot maria
Ærumnarum Oceanum propinante Deo,
Quanto ultra sitires ardore,
Plura, Domine, plura ingeminans, approbasti,
Æthiopem atrum æquè, grauemque
Visus tibi es baiulare per somnium:
Tàm candida mente inuigilas Deo vel dormiēs:
Tàm vera tibi dormiētī Deus immitit & sōnia:
Perge iam, & veterum in oras fabularum
Nouam institor mercem importa prodigia.
Illud interim miraculorum primum esto,
Quæ*

Quæ videri possit fabularum esse nouissima :

Rei dumtaxat alienæ causâ ,

Potuisse tantum ab homine nauigari :

Tum, vt ostentum ostento rependerent ,

Quando , ad exhumandum apud Indos aurum ,

Viuus infra tumulos

Xauerus non descendit in Tartara ,

Xauerio tumuli excitata ab Inferis

Victura rursus reddidere cadauera .

Quid? alterum altero maius

Non putauere Indi prodigium ,

Hominem scilicet tam peregrinum aspicere ,

Et viuis aurum, animam alteram nō rapientem ,

Et mortuis cū aura, vitam alteram restituentem :

Iam verò tam multis à te in Cælum inuectis ,

An non Hercules, Xaueri, es ,

Quem Leonis Inferni spoliū tantum insignit ?

At suis subeuntem laboribus

Eoi te Cæli columen diuinus Atlas agnoscit .

Denique Mundum alterum implente Ignatio ,

Necesse fuit in alterum mitti Xauerium :

Vsq̃ue adeò , Parum est Regnum ,

Nec Mundus hos capit duos :

INSIGNE LVIII.

SOCIETATIS IESV PRAEPOSITVS GENERALIS
ELIGITVR.

In stillatoriæ machinæ fornacula medius ignis
inclusus dispositis circum vitris SATIS OMNI-
BVS VNVS est. Ut distillatis sudoribus ipsi se
in salutem eliquent proximorum, ab vno Ignatii
igne, quem supremo Magistratui admodum sibi
medium statuere, Socij omnes calorē accipiunt.

EPI-

EPIGRAMMA LVIII:

IGNATIO SUMMVM MAGISTRATVM GENERALIS
PRAEPOSITI DETRECTANTI.

*s, Loyola, Parens; parens tamen esse laboras:
Vis longum ut sit onus, vis brevis ut sit honos.
Tempe alijs, inquit, praeam? Viteque prioris
Dei scis ad claudum lumina prona pedem.
sed caput haud reputas quanto dein robore Virtus
Imbuit, hinc te alijs posse praeire negas.
Claudus es? exemplo tamen, imperioque praebis:
Hac capite, Ignati, sit via, non pedibus.*

ELOGIVM LVIII:

Maximum Virtuti sapere est, se nescire et
Mereri proinde ita sciat ingentia,
Ut vel minima mereri se nesciat. (meretur,
Nemo certe formam honoris pulcherrimam tam
Quam qui materia eius maximè cum sit capax,
Adhuc tamen illius possit esse non appetens.
In supremo Societatis Magistratu dicendo
Cum omnes vni suffragentur Ignatio,
Vnus omnibus Ignatius refragatur:
Et Crucem ille quidem,
Sed non in capitis gestare ambit ornatu,
Humeros illi forti patientiam consecrauit.

Fun-

Fundatorem Ordinis cum se sciret ,
Infimum sibi, hoc est fundamenti locū optauit

Sed , qui se ipsum reprobarer lapis ,
Hic ab ædificantibus in caput anguli factus est
Et adhuc suffragijs victus , & argumentis ,
Cum causâ extimo caderet Sociorum in foro

In intimo animi tribunali

Spiritualem Ignatius appellauit ad Patrem .
Qui ne sibi & ipse tantum honoris imponeret

Pristinæ vitæ suas apud illum sordes
Generalij rursus exhomologesi deposuit .

Vsq̃ue adeò quę diuina sunt intelligens ,
Christiana Humilitas , quę sunt humana, nō per.

Dum tanto Magistratui [cipit .

Suas Ignatius sordes reputat indecoras ,
Tanto illas cum sensu expians ,
Non aduertit facere se sibi decorem ex sordibus .

Denique vtroque victus in foro ,
Cum quò vlteriùs prouocaret , haud esset ,
Paruit , vt imperaret .

Quam iustè sunt hæc in Ignatium lata suffragia !
Debuisse cogi , probat eligi debuisse ,

INSIGNE LIX.

RELIGIOSAE VITAE VOTIS ROMAE IN D. PAVLI
 TEMPLO SE SE CVM SOCIIS DEVINCIT IGNATIUS.

Ne inanes in frondes liberiùs arbor diffusa luxu-
 riet, ligneis retinetur circulis, ijsque fit VIN-
 CTA FOECVNDIOR. Hoc Religiosæ vitæ vo-
 ta Ignatio, Socijsque præstitere; Ijs deuincti
 cumulationem bonorum fructum operum pro-
 tulere.

EPIGRAMMA LIX.

IN IGNATIVM RELIGIOSAE VITAE VOTIS IN D. PAU-
LI TEMPLO SE SE CVM SOCIIS DEVINCIENTEM.

*Disperges cum Sole manus, Loyola, retentas
Cur in Vincula Volens induis ergo manus?
Carceris impatiens Amor est, neque longius Usquam,
Si quo ducit amor tramite, fallit iter.
At tibi Pauperies tamen, Integritasque Vouetur,
Acceptaque gradi lege iubentis amas.
Tum magis à Vinculis raperis pede prapete: fræna
Hæc in Virtutis tramite calcar habent.*

ELOGIUM LIX,

Vasa Caritatis: & Sanctimonix tam electa
Quo melius auspice, quàm electionis Vase,
Diui Pauli consecrarentur in Templo?

In Euangelium pacis
Præparatos pedes vt habeant,
Vincula sibi vitæ Religiosæ votis innectunt:

An quia in via virtutis, & Dei
Magnum iter, & ptopterum,
Non gradiendo ubique,

Sed nusquam aberrando conficitur?

Porrò ne quis malè gradiatur, aut deuiet,
Primæ votorum pedicis habendæ sunt grates:

Qui

Qui suæ affixos Parenti terræ filios ,
 Terrenorum mole graues affectuum
 Meliorem ad Patrem ,

Ad Deum homines meditarentur attollere ,
 Gnari triplicem difficilè rumpi funiculum ,
 Illum sibi voto triplici compararunt .
 Iam verò vt tergeminus in nos hostis

Armatus pugnet , & fortis ,

Nusquā illi irrita sine vulnere iacula magis vo-
 Quàm vbi diriguntur in nudos : [lant,
 Immò ne telo sit locus ,

Et Paupertas vestes , & Castitas corpus ,
 Et Obedientia animum, dum vouentur, eripiunt.

Tum verò , vt nusquam sit tutus ,
 Triplicem hostē tergemina vbiq; Virtus inuadit.

Auidum Ditem Paupertas in Inferis,
 Sordidum Leuiathan Castitas in tellure ,
 Tumidū Luciferū sternit Obediētia, vel in Cælo.

Sed vobis omen rursus , Patres , à Paulo .

Nomen Iesu coram Gentibus, Regibusque

Sine viatico non feretis .

Cum vobis, quanta pati oporteat, Deus ostēderit ,

Ibitis sanè annonæ tantæ securi ,

Cuius nimirum plena horrea inuenietis vbiq; .

M

IN-

I N S I G N E L X:

GENERALIS PRAEPOSITVS RENVNCIATVS AD
 INFIMA STATIM DOMESTICI SERVITII MVNE.
 RA SE SE DEMITTIT IGNATIVS.

Insignem in excelsitatem postquam lilium ex-
 creuit, collo tum languido CELSV M RES-
 PICIT IMA. Ad summum in Societate
 Magistratum euectus Ignatius, vltro se
 domi ad ima deiecit officia.

EPIGRAMMA LX.

IN IGNATIVM SVMMO IN MAGISTRATV AD INFI-
MA DOMESTICI SERVITII MVNERA SE DEMITTEN-
TEM.

*Iussa suprema tuum, Loyola, est tradere : sed tu
Iussa ministerij protinus imacapis :
Nempe, quia imperium tibi de rectare negatum est,
Pares vel minimo maximus ipse Parens.
Et lacero lances inter deiectus amictu,
Tam vilitu te pendere lance potes.
Quid reputem iniuste facis hæc? Loyola; sed inter
Iura humilis Virtus, ius sapit ista suum.*

ELOGIVM LX.

Præstare alijs, & sibi constare,
Quàm sit arduum, vel hinc disce.
Cælū ipsum in summo naturâ positū, nō fortunâ,
Adhuc tamen vertigine trepidando laborat.
Æternum sanè, ac evidens
Celsioribus aut documentum, aut conuicium,
Quo intelligant, hæc duo
Nisi cum insania coire non posse,
Celsitudinem, & securitatem.
Nemo proinde attentius oculos demittat ad pe-
Quàm, in alto qui graditur, [des,
Vbi magnū sēper heret errori, vel paruo periculū.

Humiles habeat oculos Fortunæ superbia,
 Quā humilō efficere statim possit superbia ocu.
 Fiducia nempe si qua esse potest excelsis, [lorū.

Illa vel sola esto, vel prima,

Si, dum ab alijs efferuntur,

Non ipsi se efferunt :

Hoc est omnem ad sublimia vim

Ambitiosi non faciunt, sed modesti patiuntur.

Ad Magistratū in Societate summū euectus Igna.

Puerorum in Templo Magister, (tius,

Minimorum minister dōmi,

Fidei Christianæ illos elementa docebat,

Sodalibus suis parare ab his alimenta discebat.

Et nitorem utrobique curans,

Illic animorum, hīc lancium,

Quām dignus Iesu Sodalis in Templo visus est,

Tām bonus Christi odor fragrauit Ignatius in

An illū humana vnquā cecitas inuenisset, (culina.

Quæ caput omnium

Omnium infra pedes quærere debuisset ?

Hīc tamen quicumq; aspicit Ignatium, suspicit :

Vsq; adeo alios supra sursum virtus incedit,

Cum graditur, vel deorsum .

INSIGNE LXI.

S. FRANCISCVS XAVERIVS FLEXIS GEN IBVS AD
IGNATIVM SCRIBIT EX INDIA.

Oriētem Solem cētera dum moriuntur astra ,
suo occasu INCLINATA COLVNT. Cum
se Xauerius vel animo tātū Ignatio prēsentem
sisteret , ad illum scribens , tamquam homini ,
Parentique suo Sāctissimo reuerentiam flexis ge-
nibus exhibebat .

EPIGRAMMA LXI.

IN S. FRANCISCVM XAVERIVM FLEXIS GENIBV
IGNATIO SCRIBENTEM EX INDIA.

*Quem tibi tot dirimunt terræ , Loyola , tot Undæ ,
Te coram hæc sistit pagina Xauerium .*

*Scripta genu inflexo est : qualem tibi pagina , quantum
Inflexo hæc sistit poplite Xauerium !*

*Nosce characteres , te sic docuisse Magistrum
Scribere , plus docet hic , quàm manus ipsa , poples.
Tantus , tam pronus ? cuius sit epistola dextra ?
Inflexo scripta est poplite ? Xauerij est .*

ELOGIVM LXI.

In aras Diuorum , & titulos
Cæsarum inuade superbia , sed cum metu .
Quid ? adorari simul , & timere non cœunt ?

Si cultus ille esset ,

Quem , aut adulatio præstat , aut metus .
Dominum licet populus præsentem adoret ,
Illum non rarò libentiùs , quàm illi litaret .
Ignatio certè negare quisquã apothecosim haud
Quem viuentem adhuc , [possit ,
Xauerij sanctitas vel ex India consecrauit .
Minor genibus Mundus est ante Xauerium :
Xauerius etiam non ante Ignatium ,

Illi

Illi dum scribit, minor est genibus :

Quantus ille est, quo tantus est minor !

Hic verò Xaverium ne magis mirer

Cælestis pondere sanctitatis libratum in aere,

An Christianæ humilitatis hac ecstasi

Inclinatum in genua ?

Sed qui post tam alta prodigia

Tam demissus apparet,

Post tam demissum

Altiora illius incipiunt apparere prodigia.

Vsq̃ue adeò abundas, Xaveri, miraculis :

Cum ex ijs tam multa dispergas in Indos,

Adhuc suppetūt, quæ mittere possis, & Romam.

Ignatij chyrographum

Sacra inter lypšana

Gestari à te suspensum in pectore ;

Te adoratum ab Indis flexo genu ad Ignatium

Quanto facis ista prodigio ! (scribere,

Et tibi tantum itinerum, & gestorum

Nihil tantæ potuit demissionis atterere ?

Quid ? hoc fuit in Ignatium Xaverij ;

Hoc in Xaverio miraculum fuit Ignatij

INSIGNE LXII.

SACRAMENTORVM FREQUENTIA ROMÆ AB IGNATIO RENOVATA FERVOREM PIETATIS INDVCIT.

Bacchi, Cererisque potus, & esca à brutis DISCREVERE FERIS HOMINES, qui cū feris antea & gelidā potabant, & glandibus vescebantur. Diuini frequentia epuli, quam Ignatius Romæ primū inuexit, feruorem pietatis inducens, homines à brutis ferarum moribus vindicauit.

EPI;

EPIGRAMMA LXII.

IN SACRAMENTORVM FREQUENTIAM ROMAE AB
IGNATIO RENOVATAM.

*Sancta Ceres, diuina Ceres, atque Ubere quamuis,
Prompta manu, nunquam non pretiosa Ceres.
Annonam Loyola tuam si rursus in Orbem
Intulit, & larga dideris usque manu,
Non unquam tu vilis eris, sed sparsa per omnes,
Conuiuis pretium tu pretiosa feres.
Languerat Pietas: nempe hoc penuria fecit:
Quid Cereris fecit copia? conualuit.*

ELOGIVM LXII

Vitalem necesse est calorem minui,
Vbi vel nimia sit abstinencia cibi, vel horror.
Porro frugis diuinæ cibum
Non nisi Pietatis appetit calor;
Et hic rursus cibus
Non nisi calorem appetit Pietatis.
Vt tam inuenire non sit,
Qui hunc non sumat, & caleat,
Quàm qui caleat, & hunc non sumat.
Veteris proinde malitiæ fermentum abijcere
Nemo faciliùs possit, & citiùs,
Quàm qui frugi se dederit Eucharistiæ tam bonæ:
Ne-

Nemo etiam se certiùs approbet
 Dignum horreis Cæli frumentum ,
 Quàm in quo probata satis
 Plena Deo inueniatur hæc Ceres .
 Vt sibi constent , non impetrabunt homines ,
 Nisi vino hoc se inebrient virgines germinante.
 Pocula Cæli omnia , vel nectaris ,
 Tandiu erunt amara potantibus ,
 Quamdiu ab hoc vitis fructu verè dulcissimo
 Gustare non incipiunt,quàm suavis est Dominus.
 Porrò ad hoc Ignatius iuge conuiuium
 Sodales acciuit
 Pij feruoris inuitamento frequentes .
 Inde expiatis animæ sordibus ,
 Cum à pastu homines pecudū brutarū horrerēt ,
 Splendidè conuiuantibus
 Nitorem etiam adiecit in mensa .
 Ab Ignatio enim nitere ornatiùs ,
 Ornari nitidiùs & Tempia cæperunt,& aræ.
 Hunc Iosephum, sit licet Pharao, Mundus colat :
 Voluntaria in fame populi perire ne pergerent ,
 Vberis hic vsum dedit annonæ .

INSIGNE LXIII.

UTHERIANI RABVLAE DISSEMINATOS IN CON-
CIONIBVS ERRORES ROMAE DETEGITE OSQVE
REPELLIT IGNATIVS.

Edita de turri accensa fulgens lucernā scopulos
in circumfuso mari prostantes DAT VITARE
DVM DAT VIDERE. Scopulosam Lutheriani
affectu doctrinam dum Romę detexit Ignatius,
illam vt populus euitaret, effecit.

EPIGRAMMA LXIII.

INIGNATIVM LVThERIANI CONCIONATORIS ER-
RORES DETEGENTEM, EAQVE PROPTER IN INVI-
DIAM ADDVCTVM.

*Dum Lutheriacus, dente infrendente, Quiritum
Mordet in attonita Cerberus Vrbe Petrum.
Appropere, monstri compescat ut ora trifaucis,
Pro claua, Ignati spiritus, igne domans.
Inde reluctantis, latebrasque, umbrasque tenentis
Perfida Romana perculit ora die.
Inuidia hic contra Loyolam est orta: Tonantis
Hunc prolem, hæc Iuno, hic Cerberus ergo probant.*

ELOGIVM LXIII,

Gratis nunquam gratum se præstat scelus.
Alienam in perniciem
Sua foenerat nocitura, cum placet.
Præiuit nimia cum libertate licentia?
Tyrannidem expecta cum seruitute pedissequã.
Hæresim porrò nemo satis exhorreat:
Et auro, & dulci Babilonis hæc mulier
Malis confusum artibus,
Venenum impium propinat errorum.
Et fraudibus illa suis
Cum diem veritatis extinxerit,
Tunc scelerum latrocinijs adoritur in nocte:
Dum

Dum Romanus abest ab Vrbe Pastor,
 E' Lutheri lustris in Christi ouile

Romam lupo ingreditur.

Et quidem Religiosæ vultu, habituque familiæ,
 In ouis pelle ingreditur lupo rapax.

Tum sacris è suggestibus rabula

Cum, quæ placerent auribus, loqueretur,
 Sacerrimis suggestionibus

Persuadere cæperat animis, quæ nocerent.

Rumore interim ad se rei perlato,

Noluit excitare turbas Ignatius.

Adit priuatim ingenuus sycophantam.

Sed, alios dementare qui veller,

Saniora ad resipiscendum

Noluit furens Ignatii audire consilia:

Quin-Instructori bono malorum structor;

Flammam in Ignatium

Communis exciuit inuidiæ. (ditur.

At innoxium sæper ignem adamantina Virtus ingre-

Contra improbus ille scelere iam deprenso;

Vt publici fori se se flammis eriperet,

Aquilonaris plagæ redijt fugitiuus in glaciem.

Quam interim non mercenarius Petri Ignatius est.

Cuius pro grege ponere sic animam est paratus!

IN-

INSIGNE LXIV.

EX OBJECTIS FALSO CRIMINIBVS, MIRABILI RATIO.
NE ROMÆ IGNATII SANCTITAS APPARET.

Falsam rebus vel minimis magnitudinem microscopium dum affingit, illarum figuræ apparet ignorata VERITAS EX MENDACIO
Conficta in Ignatium crimina hoc illi profuere: cum de ijs iudicio quæritur, mirabili ratione vera Ignatii Sanctitas apparet.

EPIGRAMMA LXIV.

N IGNATIVM FALSORVM CRIMINVM ACCERSI-
VM, EX IISQVE RATIONE MIRABILI ABSOLVTVM.

*In cui tam crebrò squallens in carcere pædor
Perfidia infecit facta luente genas .
laud unum impostor fidei Minoa, nec una
Ignemque, & meritam fugit in Vrbe crucem .
oyolam agnoscat Mundi arbitra Roma: tot Vrbes
Quod nequiere, potens obruat ipsa nefas .
n simulator, ades: cognoscit Roma; sed ecce
Roma reum absoluit: Roma tibi imposuit:*

ELOGIVM LXIV.

Telluri quandoque profunt, & fulmina:
Quæ sterilis putabatur intacta,
Aut gemmis, aut auro detectis,
Scissa vulnere patuit pretiosa.
linguium inuidorû linguis plusquàm trifulcis
Romæ fulminatus Ignatius,
Facto velut in tellure cordis hiatu,
Thesaurum illicò probitatis ostendit.
Seù testibus tempus,
Seù tempori accusationem accômodans,
Calumniæ telam,
Quam denso textu implicarat improbitas,
Por-

Portento retexens rariore Deus explicuit

Ità Ignatij vitæ, morumque

Iudices alibi, Romę testes adhibuit:

Qui ad diuersa quisque negotia cum venissent.

In hoc omnes,

Vt cum laude testarētur de Ignatio, conuenere.

Doli cuniculum vbi rimata veritas est,

Vi astus omnis in auras efflatâ per rimas,

Plausum fragor ille innocenti edidit, nō ruinam.

Et rumpi tunc debuit liuor,

Dum constantiam nequijt virtutis effringere.

Sectis ità capitibus, contra obtrectantium virus

Hædemū viperæ in elemētū antidoti trāsierūt.

Tum à quo pestilentiâ velut afflato,

Calumnia morbosa cum glisceret,

Horrebant scelerum plerique contagium,

Perspiciuâ deinde veritate,

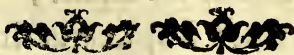
Ab eo sanandis animis

Parauere sibi morborum omnium panaceam.

Tàm prouidè cum virtute Deus agit, & benè:

Ne non sit vbique semper intrepida,

Tutissima illi conflât, vel ex hoste præsidia.

I N S I G N E L X V .

IGNATIVS, ET SOCII IN INVIDIAM ADDUCTI, ET
 LATERE ALIQVAMDIV COACTI, PERSPECTA
 INNOCENTIA, CVM PLAVSV TANDEM
 ERVMPVNT.

Quos viminea clausos in theca tēpore inclemen-
 tiori seruamus, POST EXACTAM HYEMEM
 flores ex illa effracta pandimus erūpētes. Igna-
 ium, & Socios continuerāt aliquandiū domi ex
 iuore confictæ calumniæ: Virtutis suæ florem
 palā deinde exactâ illâ tempestate protulere.

N

EPI-

EPIGRAMMA LXV.

INIGNATIVUM VNA CVM SOCIIS AB INVIDIAE PRO-
BRIS CVM GLORIA ERUMPENTEM .

*In tua , liuor edax , vertes iam viscera dentes ,
Loyola irritat cum tibi fama famem .
Exiit è latebris , & falsas exiit umbras
Spectatae Virtus cyclade lucis ouans .
Eripe te Caelo , Stygÿsque immitte cauernis ,
Turbatamque fremens nocte repende diem ,
Immo mane , nullam tibi iam Styga deprecor : omnem
Loyola sortem videris , hoc satis est .*

ELOGIUM LXV,

Time diem , scelus ,
Tunc maximè , cum opertam tenebris
Latere compuleris in nocte virtutem .
Bellua , liuor , immanis , patique manum insueta ,
Cum tam metueret cicurari , quam noller ,
In quas ipsa conijci debuit ,
Humanitatis Magistros penè egit in caueas .
Nil profectò Roma magis præposterè factū vi-
Quam cum innocentiae agnis (dit ,
Observatae domunculæ inclusis ergastulo ,
Toto in Urbis theatro
Calumniantium lupi liberiùs ferocirent .
Vsq̃ue

Vsque adeò arduum est virtuti stare ,
Cum ab illa ruinam timeret improbitas .

Verùm erectâ demum virtute

Vitium nunquam stetit .

Nullo licet illa verberet

Scelere compactos Iericunthinos muros arietet ,

Clangente famæ tuba

Illos vel sono virtus euertit .

Iesu Socios , angusta pectora ,

Domus arctant angustiae ?

Time iterum , scelus :

Magnum in te virtute agis arctatâ cuniculum :

Vt illum scintilla vel tantula

Veritatis attigerit ,

Tuarum in te fraudum arces quatiedo disijciet .

Ne presso tellus aëri pondus fiat :

Per excussos ille demum vel montes exiliet :

Supra & aërem levis ,

Et ignem ardens est Virtus .

Suum illi , suū hæc sibi locū quærit , & vindicat .

Vt scias , liuor , quàm deprimas periculosè virtu-

Debitus illi locus , est Cælum . (tem :

INSIGNE LXVI.

COLLEGIUM ROMÆ GERMANICÆ, ET HUNGARI-
CÆ IUVENTVTIS INSTITVTI IGNATIVS.

Dispositis ex arte, firmisque surgens propugnacu-
lis Arx, suum habet A FORMA MVNIMEN:
Vt ad Romanam propugnandâ fidem Germa-
nica, & Hungarica Iuventus valeat, Collegium
illî Romæ Ignatius optimâ formâ litterarum, &
pietatis instituit.

EPI-

EPIGRAMMA LXVI.

IN GERMANICAE, ET HUNGARICAE IUVENTVTIS
COLLEGIVM ROMAE AB IGNAT. INSTITVTVM.

*Sparsit Hyperboreis glaciale in montibus Arctos
Canitiem, & pigra torpuit Iſther aqua?
Addis caluitium, Caluine; et transfuga Luther;
Et centum adijcitis sordida monſtra lutum?
Caſarea ſoboles Aquila germana, periculum
Romani ad Solis lumina ſume tui.
Ne glaciem, aut ſordes habeas, te Ignatius arſit:
Hoc tibi ab Igne calor: hoc tibi ab Igne decor.*

ELOGIVM LXVI.

Lernæ monſtrum capitale Hydra,
Quàm multis te capitibus Hæreſis impiat,
Aquilonar ſplaga:
Hoc interim te portento, ſuo vt expiet Igne,
In Germanica, & Hungarica prole,
Ad ardua quælibet fortes, & alacres
Hercules Ignatius Romæ inſtituit domitores.
Profunda Iunio ſille Tartara
Viuus penetrarit in fabulis:
Et illuſtris pompâ mendacij
Trementem Cerberum
Soli potuerit oſtentare pallenti:

. I V X Verum in historijs

Tuum erit, Iuventus Germana, præconium.

. M V Quæ non medicatis frugibus offa,

Sed ingenuâ veritate

Tria guttura latrantis impietatis oppleueris.

Immanique portento, nō sopore strato, sed funere,

Ad inferos ne trahantur,

A' ferali animorum interitu

Tâm multos vitæ iam afferas, & saluti.

Interim altrice Româ

In hæc portenta virium adulta grandescis:

Ignatij animata calore

. M V I I Secura vitæ es,

Quæ exculta virtutibus;

Tandiū animorum distas à funere,

. M V I I I Quandiū vitiorum non torpes à frigore.

Litteris etiam, ac disciplinis imbuta

. M V I I I I Romanum Cælum, & mores

. M V I I I I I Sic iam fer tecum, vt transferas:

In hoc enim te Roma educat, edocetque;

Vt hanc demū discas facere de ipsâ metaphorâ:

Nihil enim tuo ex instituto propriè magis effe-

Quàm cum hoc feceris, (ceris,

Româ tecum tuas in oras inuectâ translatum:

IN.

I N S I G N E LXVII:

CONSTITVTIONES SOCIETATIS AB IGNATIO SCRIPTAE FREQUENTIBVS DIVINAE TRIADIS, ET DEIPARAE APPARITIONIBVS COMPROBANTVR.

Solis ac Lunæ **ALTERNO MVNERE VISA** tutò via inceditur. Religiosæ, perfectæque vitæ semita an non clarè pateret Ignatio qui, de illa Constitutiones dum scriberet, & Diuinam Triadem, & Deiparam Virginem sibi habuit affulgentes?

EPIGRAMMA LXVII.

IN IGNATIVM SOCIETATIS CONSTITVTIONES FRE-
 QVENTIBVS DIVINAE TRIADIS, ET DEIPARAE
 APPARITIONIBVS CONSCRIBENTEM.

*Quàm pleno (Loyola vides ?) in lumine Virgo !
 Quanta tibi rupto fulget ab axe dies !
 Dignum nocte sua quid vana lucerna Cleanthem ,
 Doctasque eloquij laudet in arte moras ?
 Dum scribenda facis , scribis facienda , lucerna
 Ignati , et Mariae , et Numinis illa probat .
 Perge Parens : Iesu trahis hac in luce Sodales ?
 Qui sequitur te non ambulat in tenebris .*

ELOGIVM LXVII:

Ne Sparem desideret aliquis in Societate
 Vel Romam ,

Ad propugnandam fidem ,
 Et pectora Socij pro mœnibus habent ,
 Et Pietatis cultu Religionis Arcem edificant.

An Legislatore in Ignatio

Meliorẽ fortiti sunt Socij & Licurgũ , & Numã ?

Et illorum alter fortibus ab Apolline ,

Pijs alter legibus ab Aegeria fidem adsciuit :

Quid Ignatius ?

Augustioribus tantò , quantò & verioribus

Vtrumque superavit auspicijs .

Supra

Supra barbaram Spartanorum ,

Supra Romanorum impiam ,

Piam fortitudinem , fortem Pietatem

Suis Ignatius legibus Socijs imperavit .

Interim pro tripode Apollinis, Solis diuini Tria

Pro falso Ægeriæ Numine, (dem ,

Veram Deiparam coram habuit approbantes .

Quid ? suæ hypostasim voluntatis

Cum Iesu fecit Iesu Societas :

Hinc vnum est vtrique

Pium ex æquo votum , & forte ,

Aliorum in salutem & viuere , & mori .

Effectus eiusdem causæ sunt eædem ?

Hinc corporibus

Iesu , ac Societatis Iesu formandis

Deus pariter , ac Deipara conspirarunt .

Securo iam animo , constanti & manu

Scribe leges , Ignati ,

Tuam in istam paginam

Quæ nã è terris irrepere vmbra possit erroris ,

In quam Parens ipsa Veritatis

Tanta se cum luce fundit è Cælo ?

An lituram illi quisquã audeat Censor inducere ?

Sed scripta hæc omnia Palatij Magister ætherei ,

Et Summus idem Pontifex approbavit , Deus :

EPIGRAMMA LXVIII.

HONORES IN SOCIETATE AB IGNATIO REPELLUNTUR.

Elegantes, proceræque lauri si vineam ambiant;
 opportuno ad fructum negato illi Solis aspe-
 ctu , ORNANT , SED IMPEDIVNT :
 Confitæ in fructum Societati ne dignitatum
 honores obessent, illos ab ea exclusit Ignà-
 tius ;

EPI-

EPIGRAMMA LXIII.

IN HONORES AB IGNATIO IN SOCIE-
TATE REPULSOS.

*Seu tumet in Tyrio pretiosum syrma ueneno,
Aula uel à Phrygia barbara fulget acu;
Seu graue gemmato caput à diademate multum
Inter adoratum pondus Inanis habet,
Esto procul, speciosa oculos non figis honorum
Vmbra: nec in nostra quaeritur umbra die.
Vrere decretum est Socij's; nemo efferat ignem.
Vi flamma urendi, cum tenet alta, caret.*

ELOGIVM LXIII.

Nunc verò Insulæ Ignarium accusatè superbi
Crimen diluere certè non poterit,
Qui vos, nuncupato etiam voto, nolit admittere.
Sed illum tamen absoluite:
Cum reuerentia omnis,
Velut à longinquo, sit maior,
Vt vos colat impensiùs,
Aditu vobis in Societatem obstructo,
Procul vos decreuit aspicere.
An verò Societas illa
Longum syrma trahere possit à tergo,
Quæ Iesum in fronte gerens,

Ex instituto debet succincta lumbos incedere ?
 Depositura venis sanguinem,
 Quid humeris ostrum ambitiosum imponat ?
 Quæ verò Societatis ambitio est,
 Labores suos
 Sanguinis habet, non purpuræ candidatos.
 Quem cum omnem exhaustâ vitâ persoluerit,
 Tunc vnum illum pileum sumat,
 Quo in libertatem asserta filiorum Dei,
 Manu vel atrâ mortis
 Transcribatur in album cœlestium Purpuratorû.
 Porro Societatem Iesu
 Filiam suam, non mercenariam
 Pastor hinc Petrus agnoscat :
 Vt pro Christi ouibus ponat animam,
 Non vt Christi oves denudet in pretium,
 Hoc vno diuino affectu Vaticani seruit imperio,
 Quæ humanis affectibus se maior noverit impe-
 Tu verò hîc, Sodalis Iesu, te proba : [rare.
 Lineamentis hisce consimilem
 Vultum animi si non habeas,
 In ingenua sobole te ipsum time degenerem.

INSIGNE LXIX.

IGNATIVS SIBI SOCIISQUE TESSERAM FACIT, AD
MAIOREM DEI GLORIAM.

Planetarum orbibus, qui proprio motu in occasum fetuntur ab ortu, inscriptum est, RAPIMVR MAIORE, quia maioris Cæli motu ab occasu rapiuntur in ortum. Sua, & Sociorum vota, Ad maiorem Dei gloriam, motu hoc supra cæteros celsissimo, rapi voluit cælestis impulsu virtutis Ignatius.

EPI.

EPIGRAMMA LXIX.

IN IGNATII, ET SOCIORVM TESSERAM A.M. D.G.

*Siue molnda Ceres Vento est, Operatur in alto,
Fortia Ventorum quæ mola stabra petit.*

*Siue ingens ratis aquor habet, luvat ire per altum,
Næ propra telluris radere littus amat.*

*Si e tenebrarum pelluntur ab Orbe phalanges,
A maiore oritur sidere Vesta dies.*

*Spargere sic iubar, Ignati sic uela per aquor
Tendere sic Cererem ferre salutis amas.*

*Ergo sola tuum diuina est gloria uotum,
Maior & est uotum gloria sola tuum.*

*Esse tibi uanum quis dicat nomen ab Igne?
Qui nunquam dicit sufficit, Ignis hic est.*

ELOGIUM LXIX.

*Tàm sanam esuriem, & tantam
Non nisi benè valenti exercitatio iugis irritat.*

*Fortia & agens, & patiens
Calorem stomacho Ignatius cōcepit immodicū.*

*Parasitator proinde nobilis
Immensam dumtaxat ad mensam
Maiorem Dei gloriam opsonatur.*

*Porro fluxere ludibria,
Quando Ignatius totus sudat in gloriam,
Quam*

Quam caducam ne reposes, Dei est,

Ne vanam, fatagit pro maiore.

Mare iam in Ignatio nosce, vel Solem.

Vt probrosa in ipsum flumina deuoluat inuidia,

Suum nomen hoc amittent in pelago.

Vt labes illi aspergere conetur improbitas,

In lucem hoc degenerabunt in Sole.

Et Iesu Societas

Diuinæ gloriæ syncategorema infinitū amplexa,

Laborum, facinorum

Nec Isthmo territa, nec immensitate percussa,

Nullum sibi Herculem,

Nec ab alio passa est obijci, nec à se se.

Termini proinde tam impatiens, quàm ignara,

Diuinæ gloriæ facturas vbique basim,

Suas vltius propulit columnas, & protulit,

Gloriosiore dignas epigraphæ,

Quia maiore Dei gloria inscribendas:

Dignum sanè Ignatio votum,

Quia Ignis celsitate digna superbia:

In Cæli tantum sublimi Ignis,

Diuinæ solum in summo gloriæ quiescit Ignatius.

INSIGNE LXX.

OBEDIENTIAM PROPRIVM SOCIETATI CHARA-
CTEREM FACIT IGNATIVS.

Teneriores cum ex arte flores inteximus , eorum
facili A FLEXV FORMA quævis effingi-
tur . Ordinis sui Socios in omne Maiorum
imperium , & nutum non aliter Ignatius pro
indito Iesu nomine voluit esse flexibiles .

EPIGRAMMA LXX.

IN OBEDIENTIAM PRO CARACTERE SOCIETATI
TRADITAM AB IGNATIO.

*Texat equo thoraca Cilix, villosa det Vrsus
Strata alijs, patriam Caucasus, antra lares.
Sunt, quibus est pulchrum per Tartara querere Cælum,
Et quibus aeternum Vita sepulta mori est.
Sit Socys, Loyola inquit, parere, character:
In meriti & grande hæc tessera nomen eat.
Victor habet palmas, qui paret, & imperat astris:
Parere imperijs, imperium parere est.*

ELOGIVM LXX.

Cum Cæli, & via, & ianua sint angustæ,
Citiùs vtramque, ac certius
Nemo possit inuenire, quam cæcus:
Sed qui suis quidem pedibus
Oculis tamen ambulet alienis.
Sphyn gem dedi, & Oedipum dabo?
Vir obediens hic est:
Qui membrum cum sit Christi, non monstrum,
Oculos suo tantum habere debet in Capite.
Ità quod illi, aut dirigendo vident,
Aut indicant imperando,
Cæcus ipse sequitur diligendo facilis,
O Pa-

Parendo fortis exequitur .

Quid ? militia est vita hominis ?

Vt Ordinis sui militia obediens

Victorias loqui posset in Cœlo ,

Militarem illi Obedientiam

Ignatius imperavit in terris .

Profanæ olim accensus amore militiæ .

Militiam postea diuini amoris instituens ,

Hostem illi non mentem mutavit armorum .

Filios proinde lucis in Principē instruēs tenebra-

Sua vt tela certos semper in ictus dirigant; (rū,

Illos Obedientiâ prorsus excœcat .

Porrò si iubentis in capite

Noster oculus Christus est ,

Quàm nobis totum corpus lucidum erit ;

Quorum oculus nequam esse non potest !

Denique cum æquè monstruosum sit,

'Aut truncum , membra omnia sine capite ,

'Aut hydram, omnibus habere caput in membris,

Suum Ordinē, formæ corpus præstâtis, vt faceret,

Membris omnibus vnum caput imposuit .

Factus est obediens ad vsque mortem Iesus :

Vitæ nostræ factus est , obedire , character :

An Iesu non sit socius , qui Iesu sit similis ?

I N S I G N E LXXI.

CATHECHISMI PVERIS TRADENDI MOREM INSTI-
TVIT IGNATIVS.

Suis in nido pullis mater auicula apta deferens
alimenta, **MOLLITA DAT TENERIS.** A-
lendis, imbuendisque Christiana pietate Pue-
ris, fidei nostræ elementa in Cathechismi
tradendi forma, eius moris Ignatius institu-
tor emollijt.

EPIGRAMMA LXXI.

IN CATHECHISMI PVERIS TRADENDI MOREM A
IGNATIO INSTITVTVM .

*Nempe rudimentum linguis infantibus hoc est,
Quod nullo euoluent sine Lycea satis?
Aetheris arcanum, Triademque, hominemq; Tonantem
Infanti infandum hoc audeat ore Puer?
Balbutire Deum scis infans lingua? diserta es :
Altior hac unquam non tibi gymnas erit .
Eloquij sileas tua numina, Roma: disertas
Infantum linguas qui facit, hic Deus est .*

ELOGIVM LXXI.

*In hoc tenui, sed non tenui cum gloria
Magnus sudauit primò labor Ignatij:
Vt odorem diu,
Quo semel imbuta fuerit seruatura,
Benè pueritia imbuatur.
Iesu proinde pigmentarius
Puerorum in vascula
Diuini nominis oleum,
Hoc est, Christianæ balsamum pietatis infudit .
Ipso statim initio, suo de fine
Aetutulam rudem noluit ignorare .
Vfque adeò illam sapere docuit ante, quam scire,
Iam*

Iam verò qui, ad se ut veniret, paruulos inuitaret,
Christum vicissim

Libenter venire ratus ad paruulos,

Per fidei & documenta, & opera

Simul Christum ad Pueros,

Simul Pueros deducebat ad Christum:

Ituris naturæ prauitate in obliquum stirpibus,

Ne in dirigendis adultis

Labor olim conaretur inanis,

Teneris adhuc, regulâ vitæ morūq. rectâ applicuit

Iam verò Gentium auctore Magistro,

Opera quæ nesciat, mortua Fides est;

Ergo viuere Christum in illo quis credat,

Qui & Christi Fidem, qua credat, ignorat?

Mammilla Regum hæc est:

Huius concupiscite lac, Infantes!

Quo benè quisquis alitur,

Ne cum terræ filijs volutetur in fordibus,

In Cœli porphyrogenitum educatur.

Agite iam, prolem quicumq; benè amatis, Patres,

Sinite paruulos ad Iesum ire per Socios.

Hoc nempe, votum Iesu, quod fuit,

Ambitionem fecit Ignatius Sociorum.

SOCIETATI PRAECIPVVM STATVIT MVNVS IGNA-
TIVS, IVVENTVTEM IN SCHOLIS INSTITVERE .

Citrium malum suo inclusum continemus in-
modulo , DONEC FORMETVR in ipso
iam adulto moduli continentis imago . Et
Scholas instituit Ignatius , vt ab earum mo-
dulis , litterarum , & pietatis imaginem in-
clusa Iuuentus accipiat ,

EPI-

EPIGRAMMA LXXII.

IN BONARVM ARTIVM SCHOLAS AB IGNATIO
INSTITVTAS.

*Cude numisma, Puer, sed imagine cude Tonantis,
Ex auro mentis cude numisma, Puer.
Iunge bonis discendo bonas virtutibus artes:
Scire, hoc est hominis; sed bene scire Dei.
Non secus ex Pueris Loyola numismata cudit,
In quibus et Pallas iungitur, et Pietas.
Exige; cui Domino hoc solues, Libitina, tributum?
Hæc duo quod cudunt signa, numisma Dei est.*

ELOGIVM LXXII.

Vt pretiosior sit auro scientia,
Adhuc non est sine igne Caritatis obriza.
Adhuc sine oleo Pietatis,
Cum vili ferro à rubigine non est tuta:
Quam à scelerum attractu cum contrahit,
Tunc sæpiùs quàm ferro aurum,
Ignorantiâ fit scientia ipsa nocentior.
Nam quando cuique non præstitit
Carere scientia, quàm abuti?
Bonis artibus cum Scholas Ignatius aperiret,
Aditum malis obstruxit astibus, ne subirent.
Ad quos eliminandos sæuire cum vellet,
Ipso in limine frontem statuit Pietatis:
O 4 Tan-

Tantulis proinde in Pueris ,
 Quanti & Steropes educantur , & Brontes !
 Atque hi non sub ignis Deo Vulcano ,
 Sed sub igne Dei Ignatio,
 Vera fulmina vero procidunt Ioui .
 Monstrosiſ terre filijs
 Gradus olim in Cœlum , Pelion , Oſſa :
 Nefarijs inferorum aſſeclis
 Fraudes, ſcelera, montes in Superos .
 Triſulcis ignibus vindicatum eſt de Gigantibus ;
 Pijs luteris de rebellibus triumphatur .
 Iam , inueſtigare de Mundo
 Hæc homini occupatio data ſit peſſima :
 Cum in uſus tam bonos illa conceſſerit,
 Melior hac homini occupatio dari non poterit .
 Denique , ut ſis ad ſobrietatem ſapiens ,
 Miſce meram Pietate Scientiam :
 Ut ſis ad Sapientiam ſobrius ,
 Meram miſce Scientia Pietatem ;
 Pietas tibi ;
 Etiam alijs te Scientia præſtat bonum :
 Maſti, Iuuenes : Serpens liuore iam rumpitur :
 Pijs his artibus malum , bonumque
 Reprobare , & eligere cum ſcietis ,
 Verè criſis ſicut Dij .

I N S I G N E LXXIII:

SOCIETAS AB IGNATIO TOTO TERRA-
RVM ORBE DISSEMINATVR.

Signiferi Orbis, & Vrsæ fidera vides expressa: Ver-
tente se breui ambitu frigidâ circa Polum Vrsâ,
Zodiaci fidera FERVIDIORA LATIVS pro-
uehuntur. Quam Dei, Fideique causâ suam
voluit ardere Societatem Ignatius, hanc vbique
diffusam in Mundum omnē voluit disseminari.
EPI-

EPIGRAMMA LXXIII.

IN SOCIETATEM TOTO TERRARVM ORBE AB
IGNATIO DISSEMINATAM.

*Orta recens, et adulta breui, numerosa per Orbem
Brachia, Loyola porrige lecta cohors.
Hesperus haud noctis, neque vultus terreat umbris
Eous; flamma Sirius, Vrſa gelu.
Tu Zephyris vinces Austros, ardore Triones,
Et cadet ante tuum quælibet umbra iubar.
Meta tibi haud Cancer, neq; sit Capricornus: ut omnes
Irradies, Tropicus Solis ubique tui est.*

ELOGIUM LXXIII.

Quanto ferbuit calore Parens Ignatius,
Qui sparsos vbique filios
Membra sua potuit animare tam diffita!
Totius Mundi hospita
Futura Romæ Iesu Societas,
In totum terrarum Orbem
Suas deducit ab Vrbe colonias.
Et nunc pulchri pedes euangelizantium pacem
Tartareo prædone depulso,
Positione sui
Cœlesti pro Domino adeunt possessionem.
Horreis daturus messem æternis,
Vbi-

Vbique feminandum censuit bonus Agricola :
 Porrò bonum hoc semen , mala omnia pati ,
 Et suis , & Sociorum humeris
 Sècuram farcinam consultus Parens iniecit :
 Docuitque melius exemplo , quàm verbis
 Barbarorum terras desertas , & steriles
 Ad bonam , vberemque frugem
 Immitia ab ijs omnia patiando mansuescere .
 Atque hìc caritatis , lector , alchimiam
 Vel intellige , vel mirare .
 Populos tàm multis in regnis tàm innumeros
 Vt ab interitu vindicaret in salutem ,
 In terras omnes , & maria
 Suo Socios Ignatius misit è cœtu tàm paucos .
 Sed homines in hac humana cõpage vix homi-
 Quia agente Deo penè iam spiritus , (nes,
 Suum Ignatius ad ignem planè fecit empiricos .
 Quicquid enim de se aspergerèt ipsi vel modicè ,
 Tartara licet saperet ,
 Virtutis illicò redolebat empyreum .
 Vsq; adeò verum in omnes diffūdi vult bonum :
 Et omnia vel vnus implet ,
 Vnus quem implet Deus .

INSIGNE LXXIV.

SOCIORVM VULT ESSE VOCATIONIS IGNATIVS,
ANIMARVM CAUSA DIVERSA LOCA PER-
RAGRARE.

Dum irrequieta circumaguntur in Cœlo sidera ;
rebus subiectis omnibus sua VERTIGINE
PROSVNT . Vni loco suos socios noluit
Ignacius affigi , quos Dei gloriæ , & proxi-
morum salutis ergo ad terras omnes , & ma-
ria obeunda voluit expeditos .

EPI-

EPIGRAMMA LXXIV.

IN SOCIETATEM DIVERSA LOCA EX PROPRIAE
VOCATIONIS INSTITVTO PERAGRANTEM.

*Damnante an Cœlo ritu Scythæ barbarus omni est?
Barbarus anne Vagam fertque, refertq; domum?
Ire Iuuat, Socij, ritu hoc: quacumque Vagantes
Veſtare, et nulla figere sede lares.
At, ſibi quò proſit, mutet Scythæ barbarus oras,
Vos uariante alios, ſite, iuuate domo.
Tunc Scythicum, Veſtrumque hominum ne credite morẽ;
Ille ſeras deceat, ſed decet iſte Deos.*

ELOGIVM LXXIV.

Cui ſolum omne patria eſt ,
An non fortem Societas Ieſu ſe probat?
Amplius etiam ;
Cui nulla tellus eſt patria ,
An non ſe probat Societas Ieſu fortiffimam ?
Ecquid illa ſit fortius ,
Quæ nuſquã per vim poteſt nec teneri, nec pelli?
Vnde autem pellas , quæ ita vbique ciuis eſt ,
Vt exul vſquam eſſe non poſſit ?
Vbi teneas , quæ ità vbique exul eſt ,
Vt patriam nuſquam habeat niſi in Cœlo?
Sui tandiù ſecura cenſus,quandiù corde nō caret,
Su-

Supellectilem omnem non supra humeros ,
 Sed intra pectus Iesum quòquò vehit ,
 An non omnia bona sua secum portat ?

Suum statuens in labore brauium ,
 Comprehensurà currendo , quiescit in motu :
 Quem vt in se possit experiri perpetuum ,
 Salutis alienæ calcari se commouens ,
 Per omnium patientiam ærumnarum ,
 Nec otij patitur carceres , nec quietis .

Arbor fanè bona
 Bonos datura fructus vbique ,
 Translatitia veluti planta ,
 Nullam , vt frugifera sit ,
 Certam suæ deposcit radici tellurem .
 Sanguine , quem Societas in venis ,
 Deo , quem gestat in corde ,

An non fata omnia
 Et fœcunda , & felicia possit efficere ?

Alia alio in solo poma
 Veneno exuto mansueuerunt :
 Societatis fructus est , Christo insito ,
 Vel infectis terrarum campis ,
 Virus omne superstitionis auferre .

I N S I G N E L X X V .

SOCIOS IIS SAEPE VERBIS HORTARI CONSVEVIT
IGNATIVS, ITOTE ET OMNIA INCENDITE
ET INFLAMMATE .

Horridum vepretis informibus agrum , vt frugi
fit , INCENDERE PRODERIT : Scelerum
dumis cum Ignatius mundum omnem hor-
rentem aspiceret , illum , ad bonam ferendam
frugem , vt feruore spiritus incenderent , So-
cios hortabatur .

EPI-

EPIGRAMMA LXXV.

IN IGNATIVM SOCIOS IIS VERBIS ADHORTAN
TEM, ITOTE, ET OMNIA INCENDITE, ET
INFLAMMATE.

*Qua niue, quo Borea, quo pigro afflata Boote
Tota sub aeterno frigore torpet humus?
Ferte cili flammæ, Mundusque resurgat ab igne,
Cui longum est funus, funus, et Urna, gelu:
Igneus hæc Socj's passim Loyola; profari
Non aliter poterat lingua? cor Ignis erat.
Ignis erat cor? cor dederat Loyola Tonanti:
Cordis et Ignati cor Deus Ignis erat.*

ELOGIVM LXXV.

Mundo tot sæculorum senio laboranti
Quid antiquius,
Quàm calor refrigesceret caritatis?
Tanto proinde seni, & tam frigido
Quæ nam ad fouendum sufficeret Sunamitis?
Iesu inuenta Societas est,
Quæ bonorum operum amplexu feruenti
Castè se Mundo iungeret in salutem.
Et suo laborantem sæculo Phænicem Mundum
Vt viuidam reuocaret ad Iuuentam,
Strue hac verè odorata Caritatis,
Suis á filiis iussit illum Pærens incendi,
An

An potius , arida omnia cum videret in terris,
Nihil habuit aliud ,

Quod illis voueret Ignatius , nisi flammās ?
Et vndis vlttricibus

Cum abluere olim Deus
Mundum ad munditiam nequiuisset ,
Ignibus nunc beneficis

Illum expiare tentat Ignatius ad splendorem :
Postquam diuinæ legis immemores ,
Obliuionis in puteum

Ignem homines Caritatis abiecerant,

An non ille à scelerum corruptela

Crassam ibi transiret in aquam ?

Adhuc tamen nouus Elias, Ignatius

Homines Deo consecraturus in victimas ,

Ignem illinc feruidæ pietatis accendit :

An quia, indignationis qui latebat in nubilo,

In mera sudæ Caritatis die

Per Iesu Socios Iustitiæ Sol refulsit ?

Age iam :

Vt faustè diem summi Iudicis vltimū anteuertas,

Has in te flammās terrarum Orbis admitte.

Non erit olim, cur vltor in te ignis ille descendat,

Si hoc ab incendio, scelerum sublata materie ,

Quid in te possit vrere , non habebit .

I N S I G N E L X X V I .

INSTITVTIS IGNATII, SOCII OMNES IN LVSITANIA
 APOSTOLI NVNCVPANTVR.

Granis eodem sub cortice punici mali contentis ,
 ab imposita verticis corona HONOR OMNI-
 BVS IDEM est. Vlyssipponenses eos omnes ,
 qui institutæ ab Ignatio Iesu Societati nomen
 dedissent , specioso Apostolorum nomine co-
 ronarunt.

EPI.

EPIGRAMMA LXXVI.

IN LVSITANOS, QVI IGNATHII SOCIOS APOSTOLOS
NVNCVPARVNT.

*Magnanimi, & Solis Soles Orientis, & armis
Lusiada, & magni ter pietate Duces,
Loyola socios quo nomine fertis? Iesu
Qua tituli clarus laude Senatus erat.
Non est desidia, non nomen, Apostolus, Umbra est:
Et vos Sol vocat in praelia, Lusiada.
Hoc eat armato armatus cum milite miles,
Et labarum labaro firmet uterque suum.
Ne pereat, vincatur Eos: vos praelia vestro
Marte, at nos nostra Vincere morte iuuat.*

ELOGIVM LXXVI.

*Natantes vrbes, tua nauigia,
Votis Vlyssippo tam varijs
Inscendi aspicias, & impleri?
Desinat, iam tibi esse miraculo,
Quòd periturae opes
Per tanta queri possint pericula pereundi.
Prodigiosius aliquid iam mirare,
Quòd per opum omnium contemptum, & sui,
Pericula quærant, & funera perituri.
Iam, quæsituris omnes, omnia qui reliquerant,*

Nomen olim fecerat Iesus Apostolis:

Et quos Iesu Socios

Instituta fecerunt Ignatij,

Hos Lusitani salutauerunt Apostolos :

An quia, ad Christi lucra vt omnes adijcerent,

Cum relictis suis omnibus,

Et ipsi se se relinquebant in pretium?

Magnanimi porrò Lusitadæ

An in eos magni nominis largi non essent,

Quos in se animæ tantæ

Videbant esse largissimos?

An verò Apostolorum vultus

Vel à pedibus agnouere,

Quibus ideò pulchris,

Quia in pacis Euangelium expeditis,

Iesu vestigia tam & propè, & plenè calcabant?

An quia, vt Apostolos in terras è mari,

Ità in mare Socios vocabat Iesus è terris,

Vt ipsos non hominū modò piscatores efficeret,

Sed vt ex barbaris, hoc est brutis,

Homines efficerent ipsi piscando?

Verùm cū Lusitanis quid vltra moror in titulo?

A quibus accepit rerum tam larga præsidia,

Debet ijs Societas plus sanè multò, quàm nomē.

INSIGNE LXXVII.

VARIOS IN SOCIETATE GRADVS APTE IGNATIVS
DISTINGVIT ET ORDINAT.

Varia columnæ segmenta seorsim elaboratâ vsui
tunc erunt, & ornatui, cum **ORDO DABIT
FORMAM**. Vt aptè Societas virtutem, Fi-
demque suffulciat, suos in gradus ab Ignatio
distincta, & ordinata ab hac forma fortem
vsum accipit, & decorem.

EPIGRAMMA LXXVII.

IN SOCIETATEM VARIIS GRADIBVS DISTINCTAM
AB IGNATIO, ET ORDINATAM.

*Cur Phlegetontaus nigro cum milite Princeps
Nil plusquam Ignati nomen, & ora timet?
Principis Inferni cur castra vicaria terris,
Hæresis hoc odit nomen, & impietas?
An quia militiæ prudens Loyola Magister
Cuique arma in castris dat sua, cuique locum?
Formidet Stygiæ confusio noctis: Iesu
Hoc Erebo est acies ordine terribilis.*

ELOGIUM LXXVII.

Maeste sub Ignatio Duce, miles Iesu :
Certam ille victoriam
Tuis dedit in manibus ,

Qui tam benè tuos pedum incessus
Ad secura certamina ordinavit :

Suo timeat capiti Cæli transfuga,
Cum pedes pro Deo pugnantium
Mouere loco non potest.

Qui nisi perturbando non vincit,
Hic à seruante ordinem milite profligatur.

Et nunc sanctior aliquis ,
Quàm seductus ille , seductorque Vates

Ten-

Tentoria hæc ex alto despiciendo suspiciat:

Iustorum fato misceri se cupiens

Exclamet hîc etiam,

Quàm pulchra sunt tentoria tua Israel!

Fortitudo nempe Dei

Verè in terris est illa militia,

Per quam fortiora Deus inferre certamina,

Victorias referre non desinit clariores.

Hesperij, immò ætherij Gedeonis

Time iam, inferne Madian,

Has Ignatij tubas, & lampades?

Errorû agmina doctrinæ tubis fugare quos iubet,

Horum in manibus,

Claro vitæ sanctioris exemplo,

Ardere dedit lampades inextinctas.

Tu verò, Iesu Sodalis,

Fidum, germanumque Imperatoris tui militem

In ordine semper stando te proba.

Stabis verò, si ad rerum fluentia labentium,

Modicissimo illarum haustu,

Erectus, ut Vir, non pronus, ut verna,

In siti vel summa

Tibi fortiter noueris imperare:

INSIGNE LXXVII.

ANIMARVM CAUSA MVNERIBVS OMNIBVS AB
IGNATIO SOCIETAS APTATVR.

Varijs aqua syphunculis maioribus, minoribus-
que profiliens, FORMAM SE FINGIT
IN OMNEM. Vt proximorum sa-
luti proficit, Ordinem suum Ignatius
cuiuscumq; generis omni
planè aptat obsequio.

EPI.

EPIGRAMMA LXXVIII.

IN SOCIETATEM AB IGNATIO ANIMARVM CAUSA
MVNERIBVS OMNIBVS APTATAM.

*Siue Lycæa docent, Academia, Porticus, Vmbra;
Siue profana tenent, & sacra rostra tonant;
Aut Mystæ in Templis populum expiat: aut lare cætus
Priuato cogens, efficit arte pios.
Vrbibus, aut villis, fora per lustrata, forisque
Prædam astris Iesu miles ab hoste refert:
Cuncta sua iussit Loyola hæc munera prolis
Esse: suum Proli num dedit esse Parens?*

ELOGIUM LXXVIII.

In vberem animarum Autumnum
Sanctiorem Pomonam Societas castè deperiens,
Quid mirum, si, omnem se cōmutās in formam,
Agit planè Vertumnum?
Oleum effusum, Iesu nomen
Quàm benè huic aptatum est Ordini!
Qui nempe funditus se fundens in alios,
Suis in muneribus formam sic aliorum induit,
Vt liquidorum naturâ
Termino tantum terminari gaudeat alieno.
Et adhuc caractere amoris indubio,
Cum ità ex nomine fluat, vt influat,
Nul-

Nullis infracta iactibus,
 Constantiâ sic duratur, ut stet.
 Antiquum hostem suis omnibus è stationibus depul-
 Tentat illum, & inuadit ubique. (sura
 Amantem sordes
 Inducto nitore fugat ex aris.
 Hominum animos, hoc est Dei fana, profanata scele-
 Frequentiâ consecrat Sacramentorum. (ribus,
 Aërias in potestates
 Cum potestate tonat & fulminat è suggestis,
 Pios Sodalitatum cœtus
 Concilijs obijcit impijs Tartarorum.
 Et gladio pugnans errorum, & fraudis,
 Tanquam in campo, apertis iugulat in Lyceis.
 Iam, ut omne illi asylum eripiat,
 Urbanis, paganisque, castrensibus, & naualibus
 Expeditionibus palam ubique palantem petit.
 An verò morborum horrore, vel compedum
 In Xenodochia recipiat se tutò, vel carceres?
 Sanandis, soluendisque animis,
 Caritatem suam antidotum infert, & libertatem:
 Omnia in hunc Ordinem mala machinare iam, Plu-
 Tua ut scelera omnia, te perduto demoliatur (to:
 Omnia hic Ordo in oēs cogitat, & molitur bona.

INSIGNE LXXIX.

IGNATIVS A' MVLTIS VISVS, ET DICTVS EST LO.
QVI TANQVAM POTESTATEM HABENS.

Vi, manuque Artificis percussum pariter, & directum IMPRIMIT QVOD EXPRIMIT in marmore scalprum. Non auribus tantum loquebatur Ignatius, sed ea, quæ vocibus ederet, tanquam potestatem habens cordibus infigebat.

EPI.

EPIGRAMMA LXXIX.

IN IGNATIVM EA, QVAE DICERET, CORDIBV
IMPRIMENTEM.

*Omnia non Zephyri, non aera uerba uolantes
Aufertis praedam per leuis arua Iouis.
Verberat Ignati uox auras, uerberat aures,
Verum haec & cordi uerbera uerba ferunt.
Eloquitur? penetrat: dixit? persuasit: & ore
Tam fluit ex illo dicere, quam facere.
Irrita uerba uolant, leuitas queis subiicit alas:
Loyola non sunt irrita? pondus habent*

ELOGIVM LXXIX.

Cum Dei sermonem Ignatius,
Gladium loquatur ancipitem,
Ingenuâ veritate
Tam per aures recta cor petit,
Vt quibus incolumitas falsa esset exitio,
Vulnus ijs certam inferat in salutem.
Et cum, persuadendi vis, facere videatur attonitos,
Adhuc in audientibus, ad agendum,
Principium commouendi se se fit stupor.
Quarò iam melior hęc diuinę Gorgo est Palladis,
Quæ non homines, humana ne sentiant,
Obdurat in lapides;
Sed

ed ad cælestia percipiēda obduratos ceū lapides,

Emollit in homines?

An verò simulacra Memnonis

Sua cum luce Sol verberaret Ignatij,

Voce in se se per illum excitâ,

Virtutis edebant suauissimum Deo concentum?

Tuum hunc saluta iam, Roma, Periclem,

Et mirare.

Tonitrus nimirum perorando ciet Ignatius:

Sed quorum fragor, ac vis

Christi ouibus, foetus pietatis excutit,

Non abortus.

Læuum diceres intonuisse semper hunc Iouem,

Tàm dextera eueniebant cuncta loquenti.

Iam verò, habeat meritò vox illa sepulcrū in auri-

Quæ cunas habet in lingua: (bus,

Dicentis in corde, principio vitæ quæ nascitur,

Illa stabili melioris vitæ cum fructu

Et audientium dicta,

Et dictis obedientium perennat in cordibus:

Interim familiaribus alloquijs, & priuatis

Tanta hæc consequebatur Ignatius.

An ne, mallei sonitu nec audito,

Veræ Sapiētiae Templâ Deo condit hic Salomon

I N S I G N E LXXV.

OBSTINATVM IVDAEVM AD CHRISTIANAM FL-
DEM CONVERTIT TRIBVS HIS NON AMPLIVS
VERBIS, MANE NOBISCVM ISAAC.

Affixa nāui remora , piscis tantulus , illam , ne
moueri loco possit. tenet NON MOLE, SED
VI. Qui obstinatum Iudæi animum tribus
non amplius verbis mutare potuit, quantam
in ijs vim habebat Ignatius!

EPI-

EPIGRAMMA LXXX.

IGNATIO TRIBVS VERBIS OBSTINATVM IV-
DAEVN AD CHRISTIANAM FIDEM CON-
VERTENTI .

*Perfidia Hæbræum antiquæ cum flectere nemo
Posset adhuc (tenebris , & cute tantus erat)
Nobiscum maneat Isac, Ignatius inquit,
Nec plura his, uerbis mansit at ille tribus .
Totus amans, totus sapiens, tria uerba locutus,
Quod sequitur, totus debuit esse potens .
Tàm subito fecit, quàm dixit? tota Tonantis
Indiderat uerbis se tribus ipsa Trias :*

ELOGIVM LXXX.

Suis à natalibus surdum ,
Quia fuis à Maioribus perfidum ,
Hæbræum Ignatius veræ fecit Fidei audientem ?
Occlusas duri cordis in aures
Digitum immisit & ipse , sed Dei :
Quando verborum triadem elocutus ,
Quod nec perfidus ille credere ,
Nec surdus veller audire ,
Nostræ Fidei arcanum , & altum
Verbum , mysteriumque Triadis persuasit .
Rationum nemo quærat seriem , & momenta :
Tota fuit in imperio suadela :

Manē , Ignatius ait , nobiscum , Isaac :

Et mancipium aliàs perfidiæ fugitium ,

Dedititium nunc yltrò libertum Fidei

Vnius imperij manicis mancipavit .

Manfit ergo sic Isaac ,

Vt, qui & gēte, & nomine filiū se Abrahæ diceret,

Factus hærendo penè sit lapis :

Quem tamen Phidias melior , Ignatius ,

Fidei formatum cælo

In Dei filium tunc animavit ,

Cum, inhalato animi sui spiritu,

Viuam credenti , Dei filij dedit imaginem .

Vt magnis in hunc alij connisi essent ardoribus ,

Gelu obstinati cordis soluendo tam duro,

Ignem non minore opus erat Ignatij .

Quo præsentem ,

Cum antea in Aquario hyemaret ille perfidiæ,

Caritatis illicò æstuarè potuit in Leone .

O nauum hominum, piscatorem,

Qui tam facile prædam posset

Tam in alto, & gelu piscari! (cebat,

Et tam prodigiosè Ignatius facere potuit, quæ di-

Qui tam sanctè , quæ posset dicere, faciebat :

I N S I G N E LXXXI.

ÆTERNA CONTEMPLANS IN NVLLA RERVM VO-
LVBILIVM ACQVIESCIT IGNATIVS.

Accipitri prono capite in somnum conniuenti,
versatilis fulcri ADIMIT VERTIGO QUIE-
TEM. Et hac ille cruciatus infomnia, pati ma-
num discit, & obsequi. Quæ æterna non
sunt omnia cum conuersa mutantur, in ijs
propterea non acquiescit Ignatius :

Q

EPI-

EPIGRAMMA LXXXI.

IN IGNATIVM NIHIL IN HAC VITA DVRVM, QVIA
BREVE CENSENTEM.

*Res, quandoque pati, dura est, durissima, semper:
Tota pati vita est? est quoque, tota mori.
Heu durum vitæ genus hoc, Loyola tot annos
Tu tibi producta morte superstes ages?
Hec ille attonitus cum secum uolueret, an non,
Stare inquit, dum nos credimus, effluimus?
Per momenta omnis vita ecce liquatur in urnam:
Et cuiquam durum, quod fluit, esse potest?*

ELOGIVM LXXXI.

Stare Cælum, terramque moueri
Auditor Christi verè Christiana dicat in Ethica,
Quod audacior aliquis falsò pronūciauit in Physi
Aeternum scilicet naturâ suâ stat tellus: (ca.
Virtutibus, & gratiâ Cælum dūtaxat æternū stat.
Proinde vt veluti se se
Constantia sustulit felicitatis in Cælum,
Ità commutantis se se fortunæ
E Cælo vertigo defluxit in terras.
Quid hoc tamen est, quòd in terris homines ac-
Vsq; adeò defecta in senectute (quiescunt?
Infantiæ Mundo s arguitur,

Qui

Qui somnum capere quietis haud possit,

Nisi infantium more

Commoventium se terrarum agitetur in cunis:

Quantò Ignatius sensit, egitque virilius!

Nullum in illo locum,

In quo hæreret Mundus inuenit?

Locum in Mundo nullum,

In quo quiesceret inuenit Ignatius:

Hinc porrò vox ipsius illa tam frequēs, & nitida:

Heu quàm sordet tellus, dum Cælum aspicio.

Tantum nempe Mundi corpus, atq; tam varium

Sordesne agendo, patiendoque non gigneret?

Hæ proinde in ima defluere cum deberent,

Iacentes altè confluxerunt in terras.

Denique veteri Archimedis effato

Aut inuidiam Ignatius abstulit, aut superbiam:

Extra telluris ambitum figere si pedem posset,

Terras òes suis ille moturū se machinis gloriaba

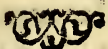
Solido Ignatius in Cælo virtutis

(tur.

Extra telluris ambitum pedem fixit.

Mutatis, euectisque in altum hominum moribus,

Hac nimirum Metonymia terram mouit.

I N S I G N E LXXXII.

INTER ARDENTISSIMAS PRECES EX IGNATIOCV.
LIS VIS INGENS EFFLVIT LACRYMARVM.

Inclusa intra mathematicam amphoram aqua
instar fonticuli de syphunculo DVM CA-
LET EXILIT: Calorem cum concipe-
ret inter preces Ignatius, ex oculis vber-
rimo latice lacrymæ protinus e-
rumpebant.

EPI-

EPIGRAMMA LXXXII.

IN IGNATIVM ARDENTISSIMAS INTER PRECIES
AD ASPECTVM SIDERVM LACRYMANTEM.

*Dum despectat humum Loyola, et suspicit astra,
Et simul hinc sordes aspicit, inde iubar,
Lacryma cœu uultum, pectus sic permeat ardor,
Et quantum spectans hinc calet, inde gemit.
Heu! quàm sordet humus, dum Cælum specto, profatur,
Atque aufert dictis protinus ipse fidem.
Omnia nam lacrymis tergens Ignatius, igni
Vrens, quæ fuerat sordida, terra nitet.*

ELOGIUM LXXXII.

In amoris diuini symposio,
Vt liquida inebrientur voluptate carissimi,
Potus, lacrymæ delictum est.
An veriùs, arcanum gaudiorum merum
Propinanti nobis Deo lacrymâ responderetur?
Et ille quidem tam hilariter se se
Nostrarum hoc mero miseriarum inuitat,
Vt factus potando sui penè iam impos,
Suam in nos omnem
Inclinari sinat, & excuti commiserationem.
Iam verò pretium tunc habere cor incipit,
Cum thesaurum promit gēmarum in lacrymis.

Qui quanti sit faciendus, hinc æstima:

Lacrymarum vnâ venalis est Deus.

Vt iam vel in probrum Cleopatrá, vel inuidiam,

Non vnum liquata Deo hæc gemma imperium,

Sed totum æquet empyreum.

Soluëte nimirum se ingenuas in lacrymas corde,

Nullus cuiquam amor propinauit augustiùs.

Sed cordis sanguis lacrymæ sunt:

Vulnus in corde igitur

Quàm altum accepit Ignatius, quàm perenne,

Qui turgentibus oculis

Tàm largè, tàm iugiter lacrymatur!

Rursus, naturæ argumentũ est lacryma imbecillè?

Ergo quæ Ignatij potest exprimi è corde tàm forti

Quàm non leuem manũ arguit illa prementem?

Denique nulla tàm altrè sordet Ægyptus,

Vt expiare illam

Nilus hic purior nequeat lacrymarum.

Quid? lacrymâ citiùs nil arefcit?

Sed ingenua cum fuerit,

Nihil illa felicius

Cordis agrum virtutum irrigat in fœcūditatem.

Vsque adeò

Latas Cælo segetes tristis hic imber alit.

INSIGNE LXXXIII.

ACCEPTVM A' DEO LACRYMARVM DONVM
NOVO DEI MVNERE IMPERIO TEM-
PERATVR IGNATII.

DA VENIAM, ET VENIAM, inscriptum a:
quæ est, quæ, obducta claue retinetur quò mi-
nus in craterem erumpat. Paratas sic habuit
lacrymas semper Ignatius, vt illas posset pro
imperio, libitoque, vel fundere, vel con-
tinere.

EPIGRAMMA LXXXIII.

IN ACCCEPTVM A DEO LACRYMARVM DONVM
NOVO DEI MVNERE TEMPERATVM IGNATIO.

*Parce, ah, cur tanto ex oculis, lacryma, effluis, amne
Vt lux ex oculis, dum fluis ipsa, fluat?
Scilicet astrorum munus sum, dicis: & astra
Dum lacrymas donant, lumina surripiunt?
Sidera sed præter nil Loyola aspicit; an non
Surripiant lucem, quæ rapuere oculos?
Ecce sed, hæud rapiunt; nam paret nata Parenti:
Hoc rapiunt oculi sidera prodigio .*

ELOGIUM LXXXIII.

Summa sine Fortitudine
Eniti nemo possit
Summæ Temperantiam voluptatis,
Virtutis amore concepto,
Fœtus hos animus non nisi geminos dabit.
Porrò accensa penitus Caritate flagranti
Lacryma refrigerante quid dulcius?
Et cum corde tantum amator incaleas,
Tantam, Ignati, imperare potes oculis siccitatem?
Eat nunc aliquis, si potest, inficias,
Herculeâ tibi adoleuisse in pectore Fortitudinem,
Quando coæua illi, & par

Affectuū in te omniū Téperātia tāta grandescit :
 Quid ? parientium in interitum oculorum
 Cum proles tibi nasceretur nimia lacrymarum ,
 Ne despectis terrarum sordibus
 Ornatum Cæli spectare non posses ,
 Illorum amore orbium
 Oculorum horruisti perpeti orbitatem :
 Iam verò, vt rerū naturā contēplaretur attentius,
 Æris fulgore candentis
 Derisor omnium se se Democritus obcæcarit.
 Tu, supra naturā, videre qui cupias per naturam,
 Totus ignis, ne tibi lucem extinguant ,
 Latices vetas, & obstruis lacrymarum .
 Interim Cæli donū tuas esse lacrymas sic probasti.
 Naturam scilicet beneficiorum sequutæ,
 Quæ non conferuntur inuitis ,
 Tunc se dumtaxat tibi fundebant ,
 Cum illas in oculos inuitares .
 Alij denique lacrymis Deum placent:
 Quantò pulchrius est illud, & grandius?
 Ignatius suis annuente votis
 Lacrymas placat Deo :

I N S I G N E LXXXIV.

DVM SACRIS OPERATUR SVpra IGNATII CAPVT
INGENS FLAMMA CONSPICITVR.

Solis lux ideò in altum reuerberatur à speculo,
quia INCIDIT IN PVRVM. Flam-
ma visà est supra caput Ignatij? di-
uinum fulgorem tam clarè,
sanctimonia vitæ re-
percutit.

EPIGRAMMA LXXXIV.

IN FLAMMAM, QVAE VISA EST SVpra CAPVT
IGNATHI SACRIS OPERANTIS.

*Victima sacrandus Cælo an faciente Sacerdos
Ille est, cui tanto fulgurat igne caput?
An, cor secreta dum flagrat amoris in ara,
Expirat magni pars levis illa rogi?
An titulum inscribit, luditque in nomine Cælum,
Et sacrum Ignati nominis Igne notat?
Quo res acta die fuerit, non scribitur: ignis
Sed Pentecosten, ni fuit, iste facit:*

ELOGIVM LXXXIV.

Qui & pro Deo toti,
Et totum Deum arderent,
Ignis litantibus vel prodigiosus,
Nec Ignatio deesse potuit, nec Eliæ.
Mutavit tamen ostenta Cælum:
Suo quondam igne sacra,
Nunc verò corripit Sacerdotem.
Ostentum iterum in ostento:
Illicium portentoso Igni fit humor.
Ità in victimā ab Elia olim aquā perfusam
In Ignatium nūc sparsum lacrymis operantem
Ingens pariter, & subita

E Cæ-

E Cælo flamma delabitur.

An Ignatium Deus lacrymis madētem intuitus,
 Odoratus in Sacerdote victimam,

Innoxia supra verticem demissa flammâ,
 Arcanis incendijs

Cor ipsum pascendo immolat immolantis?

An potius Caritatis initiandus Antistes,

Operari qui debeat infulatus,

Coronariam accipit cœlesti ex igne Tiaram?

An ferenante Gratia Cælo

Cum grauida cordis è nube

Pluuia per Ignatij oculos defluat lacrymarum,

Prodigijs cordatus æther, & prodigus

Sua continere non potuit meteora?

Demisit proinde fulmen, at innocens,

Ignis enim in igne quid mutet?

Mutuis proinde osculis

Flammæ se libauerunt innoxia.

Ominosum iam

Princeps Mundi Cometem hunc timeat:

Ipsius in tædas funeris hoc portentum acceditur.

Regnatore Deo per Ignatiū in terras ões inuecto,

Ipse iam, potestatis antiquæ depulsa tyrannide,

Eijcietur foras.

I N S I G N E L X X X V .

REDDITAS EX HISPANIA INTER ORANDVM EPI-
STOLAS CREMAT IGNATIVS.

Flagrat in aris victima? Ne polluantur sacra,
PROCVL ESTE PROFANI. Agentem
cum Deo Ignatium cum interpellarent hu-
mana, ne ardorem precum importunè re-
stinguerent, illas ardere iussit in igne.

EPIGRAMMA LXXXV.

IN IGNATIVM REDDITAS SIBI INTER ORANDVM
EX HISPANIA LITTERAS CREMANTEM.

*Scilicet accedis, cum te charta esse profanam
Noris, et ardentis nil tibi ab igne times?
Tentas orantem? Urentem experiere, profano
Tàm tu digna, sacro quàm calet ille rogo
Hac censens, et succensens Loyola, papyri
Succensa vindex multat in igne nefas.
Oras Ignati? absisto, sum nempe profanus:
Immo accedo; tuo quid facis igne? sacras.*

ELOGIUM LXXXV.

Quàm in se Ignatius orando non friget,
Qui totus est ardor in suos!
Et, proxima quæ fuerint,
Dum flagrat, ignis incendit.
Affinibus verò quid cuiquâ magis est proximũ
Horum proinde litteras
Inter orandum redditas importunè,
Proximi vsus opportunitate ignis,
Iussit Ignatius in illo statim ardere.
Vide nunc, quàm vigilem
Sopita nunquam Vestalis hæc melior
Suum ignem Pietas seruet Ignatij.

Fer-

Feruo rem intimum in corde ne minuat.

Halitum terrarum omnem

Arcet peregrinum, & gelidum.

Sed cum mortis, frigus, origo vitæ sit, calor,

Quàm simul & mors, & vita non coeunt,

Tàm reciprocari nequit spiritus Terræ simul, &

An doctus pro malis bona rependere, (Cæli.

Diurnæ obicem luci

Suo facere interiectu tentantibus,

Flammæ luce litteras donauit Ignatius?

Nimirum quem à diuinis

Voluisset deflectere ad humana,

Per flammam sese in sublime ferentem

Incensam paginam è terris euexit in Cælum.

Quanto interim Dei amore dignum existimem

Odium tantum, & suorum, & sui!

Tabellario igne

Bonum hunc nūcium Ignatius misit ad Superos,

Malle se omnia semper ignorare de suis,

Quàm à Deo se momento vel vno nesciri.

Vos interim, quamquam in igne arsis, &

In igne tamen non periistis, epistolæ.

Ad perpetuam rei memoriam,

Cœli vos in tabularium

Ignatius retulit incendendo.

I N S I G N E L X X X V I .

SINGVLIS HORIS SVAM CONSCIENTIAM SEDVLC
EXAMINE RECOGNOSCIT IGNATIVS.

Tonsis viridibus opere topiario auis simulacrum
à Viridario affabrè concinnatur: tum frequenti
castigatur forfice, atq; ità SERVAT SOLER-
TIA FORMAM. Ne deformitatem vllam suc-
crescere in animo pateretur Ignatius, frequenti
examine singulis horis in se ipsum aduertit.

EPI-

EPIGRAMMA LXXXVI.

IN IGNATIVM SVAM CONSCIENTIAM SINGVLIS
HORIS SEDVLO EXAMINE RECOGNOSCENTEM.

Quis tibi, Loyola, instantem Minos seueri

Admouet hac tanta mole supercilij?

Hora monet, mora nulla, in ius reus ipse citaris,

Horaque, cum possis vix reus esse, citat.

Tu reus, et Minos insons, crudelis et idem es.

Nemo tibi veniam non daret, ipse negas.

Est tamen hac pietas: quæ ne sententia damnet

Semper, saepe tui te facis ipse reum.

ELOGIUM LXXXVI.

Spectantis oculo Domini

Pinguescit solum?

Quàm vberem sui agrū animi habebit Ignatius,

In quem horis singulis

Herus ipse, colonusque tam sedulus intuetur!

Bona cum fruge zizania ne succrescerent;

Iis superferendis

Defidem somnum, opportunitatem scilicet

Vigil Homini ademit Ignatius inimico.

Quærite iam, an tempus ille fallat,

Qui nec tempus sibi permittit errandi.

An verò tempora multa non explet Ignatius,

R

Qui

Qui fugientes horas

Vel minimis vindicans ab erroribus,
Tempora consummat veriùs, quàm consumit ?
Bonum in Ignatio virtutis horologium,
Cum carere dentibus videretur,
Quando animum conscientia nil mordebat,
Adhuc horarum ìctum sic iustè semper exclusit,
Vt suis horis

Includi nihil pateretur iniustum.

Hic porrò dies vnquam ne vergat in noctem,
Qui tantum semper habet lucis,
Vt Iustitiæ Solem sequens

Ne minimi quidem ambulet erroris in tenebris,
Quem simul, & in quem protinus non aduertat
Ignatius ?

Tempore alijs fugiente,
Contractæ culparum sordes
Diù plerumque in ipsis cunctantur, et hærent.
Vt sordes vel à se fugiant, vel fuget à se se,
Fugientia Ignatius tempora
Cunctanti examine reprehendit.

Quàm porrò ille quæta dignus æternitate est,
Qui tam instans, & sedulus sibi viuít in horas !

I N S I G N E LXXXVII.

VNIUS ANIMAE SALVS MVLTIS DIV LABORIBVS
AB IGNATIO QVAERITVR, ET PARATVR.

Graue seù columnæ, seù epistylj pōdus, tractorij
organi NON VNO ATTOLLITVR ORBE,
sed illud necesse est diù, sæpiùsque circumagi:
Proximorum salutem tam graue negotium la-
boribus omnibus, & patientia curare, maximum
operę pretium existimauit Ignatius.

EPIGRAMMA LXXXVII.

IN IGNATITM VNIVS IN SALVTEM ANIMAE DIV
MVLTVMQVE LABORANTEM.

*Dum fugit, & sequeris prædam Loyola: nec illa
Ludere desistit vincla, nec ipse sequi.
Tendere te casses incassum dixerit, artem
Venandi quisquis nesciat esse tuam.
Ipsa fatigatur fugiendi præda labore,
Dumque fugit casses, rete fit ipse labor.
Rideat ergo tuos quis iam tot in orbibus orbes,
Vnus si prædam ex orbibus orbis habet?
Circulus esto Sophis vitium: sed crimina soluens
Circulus, Ignati, non vitiosus hic est.*

ELOGIVM LXXXVII.

Cæli magnetem Deus
Ignatij cordi plus fatis affricuit.
Nisi salutis cynosuram inuenerit,
Ignatius non quiescit.
Sui propterea penè impos
Tandiu se circumagit,
Quandiu errantes in circuitu impios
Ipso figat in centro virtutis.
Vsq; adeò, vt impios doceant recta gradi,
Ambulare in circuitu possunt & pij.
Per-

Perditis cum scæminis perdere visus opèram ,
 Quâquam illæ constantiâ amitterent benè agēdi,
 Non dimisit ipse, iuuandi .

Quanti Deum faceret , palam fecit :

Ne mortali quisquâ crimine vel semel auderet in
 Laboribus vitæ omnibus (Deum,

Mortē hâc vnam animi benè censuit propulsari ;

Interim cum circumiens totus flagret ,

Ixionem Ignatium dicerem in hac rota :

Nisi quòd illum damnatos inter reorum manes

Tormenta sua miserrimum ,

Hunc inter asserendas salutis animas

Sua facit sollicitudo beatum .

Quid ? relabentium muliercularum

Grauis idem lapis, & lubricus

Laborantem sæpiùs eludit hunc Syssiphum ?

Parricidæ aliorum , & sui

Sacra suadelæ flumina excipiunt cribro Danaides ?

Suum Ignatius habet vel apud Inferos Cælum .

Cuius nimirum infelix nunquam est labor,

Qui satagit pro virtute :

Nunquam inanis ,

Qui plenus est Deo .

I N S I G N E L X X X V I I I .

SALVTIS SVAE PRAESENTIS SECVRITATEM LABO-
RIOUSO ANIMARVM LVGRO POSTPONIT IGNATIVS.

Tutum est frumentum in sacco: campus tamen
si suppetat, messurus cum scœnore, frumento in
sementem effuso. SPEM CREDE LABORI. Fe-
licitatē Ignatio in presēti Deus promittat indu-
biam: dum proximorum possit scœnerari salu-
tem, illam sibi vel ancipitem certis pro labo-
ribus malit vltro differri.

EPIGRAMMA LXXXVIII.

IN IGNATIVM SALVTIS SVAE PRAESENTIS SECV-
RITATEM LABORIOSO ANIMARVM LVCR-
POSTHABENTEM.

*Vel Cælo, Ignati, iam nunc potiere: Vel Ultra
Terrigenis dubio est sine paranda salus:
Dat Deus hanc Veniam, spondetq; utrumne præoptas!
Elige, signatum ex ætere cyrographum est.
Haud, inquis, moueor, liceat dum quærere terris,
Quod Deus in terris quæsit, haud moueor:
Non Cælum maiora paret mihi gaudia? Cælum,
Quo Deus in terris gaudeat, ipse paro.*

ELOGIVM LXXXVIII.

Iam tuo, Ignati, Magistro,
Amori nempe plus satis inuideo:
Cui cum te totum exsolueris in pretium,
Adhuc tanta mercede
Nihil te sapere docuit.
Factâ tibi vel præsentis in Cælo potestate gloriæ,
Vel in terris, animarum causâ, laborum,
Eligendum, inquis, si detur alterutrum,
Animarum causâ pati dum liceat,
Animi causâ frui Deo non libet.
Et sapere hoc est, Ignati?
Dignû te probas tamen Magistro tuo discipulû:

Docuit nimirum ille te plus satis amare :

Amare verò , & sapere ,

Si vix vni Deo conceditur ,

Quis hoc requirat in homine ?

Vt proinde tam amet parum, qui nimium sapit ,

Quàm minimum sapiat, qui multum amat.

Quid ? alta olim amoris in ecstasi

Quicquamne Patris Sapientia sapere visa est ,

Quæ Paternæ gloriæ cum sit splendor ,

Sordes complexa est hominum, quos amabat ?

An verò aliud ab humano est

Amare diuinum , & sapere ,

Quando contra quàm sapiunt homines,

Sapientia Dei est, causâ animarum pati?

Tibi verò , si omninò non desipit ,

Nihil non debeat Mundus omnis, Ignati.

Quantum enim ipse pro causa vreris aliena ,

Tantumdem pauci pro sua ipsa vix calent.

Stultitia sit hæc apud humana sapientes :

Nemo apud Deum sapit,

Nisi qui sic stultus sapit :

Rursum: longâ, obstinatamq; Mundi phrenesim

Feliciùs nemo curet, ac citiùs ,

Quàm qui non sapiat, quæ sunt Mundi :

I N S I G N E LXXXIX.

INSECUNDIS, ADVERSISQVE REBVS EAMDEM VLT-
TVS, ANIMIQVE CONSTANTIAM SERVAT SEM-
PER IGNATIVS.

Medio inter aquæ craterem, & malleum adaman-
tanti adiecta epigraphe est, NEC, MOL-
LIOR, NEC FRANGOR. Quem non
secunda mollirent, nec aduersa frangerent. an
non Ignatius idem semper, sibi que similis
animum verè habuit, adamantem?

EPI-

EPIGRAMMA LXXXIX.

IN IGNATIVM SECVNDIS, ADVERSISQVE IN RE.
BVS EAMDEM VVLTVS ANIMIQVE CON-
STANTIAM RETINENTEM.

*Seù Zephyros pellant Cauri, nubefue serenum,
Siue, ubi ridebant aquora, turbo fremat,
Stat Cautè immota tamen, stat Olympus eodem
Vertice, & ut certent tristia, leta, supra est.
Stat liber Loyola inter magis arcta, catenas
Sortem, vinciri dum nequit, ipse trahit.
Quid Fortuna moues? Unam alto in pectore mentem
Quisquis habet, vultus non habet ille duos.*

ELOGIVM LXXXIX.

Miser humanis esse ille non potest,
Beatus qui esse nolit humanis.
Cui gaudium nascitur introrsum in corde,
Illius in vultu indigena serenitas est, & domestica;
Non incerta viatrix, & aduena.
Porrò vno se contentum esse, Dei est:
Accedit ad Deum proximè,
Cui & Deus, & ipse sibi sit satis.
Iacenti sub Lunā Mundo cōmutabiles, variosq;
Ominetur dies Astrologus:
Qui supra Lunam se se vindicauerit altiùs,
Diebus singulis constanti adscribat à Sole,

Serenat .

Quid ? stultus vt Luna mutatur ?
Sapit igitur , qui cum Sole semper est idem .

Tot inter variantia constanti semper vultu,
Nunquam Ignatius visus est sibi dissimilis .

Referre quis hunc in album differat Sapientum ?

Mouere in illo

Nil potuistis aëriæ Potestates :
Solido nempe virtutis in Cælo fixus
Inane iam excefferat ille Fortunæ.

Contrariarum rerum

Cum animo totum aliquândo nomenclatorē euol-

Quo commoueri posset, aut tristari, (ueret,

Ne vnum quidem in illo nomen inuenit .

Vsque adeò fortis non erat ille discipulus ,

Qui omnia discendo legerat in Virtute :

Mea, inquit, eternum Societas si soluatur,

Pars horæ vix quarta

Animum mihi , gaudiumque recolliget.

Neque cordi vnquam absit , ac fronti serenitas,

Quandiū mihi soli , Soli adsim & Deo .

Agere qui sic potuit fortiter ,

Fortiter quid non posset hic pati ?

I N S I G N E X C.

AFFECTIONES ANIMI OMNES RATIONIS IMPERIO
MAXIME OBSEQUESTES HABET IGNATI IVS.

Horologij throclem circumducto funiculo rotis
itâ dispositis continemus , vt eius attemperata
vi ACCIPIANT VIOLENTA MODVM.
Impulsus à natura Ignatius acceperat vehemen-
tes : itâ illos virtutis exercitatione repressit , vt
habitudine postmodum , vel ex ipso sanguine
languidâ videretur ,

EPIGRAMMA XC.

IN IGNATIVM AFFECTIONES ANIMI OMNES RATIONIS IMPERIO SVBIIICIENTEM.

*Qualis adusta Leo Lybie quem misit, ouantis
Carpentum docili nobile fronte trahit;
Ille sui patitur Vocemque, manumq; Magistri,
In tanta & feritas uix super ulla fera est.
Pectoris arcanum talis Loyola leonem
Imperij domitum mandere fræna iubet.
Ingenio, calidoque ferox Leo sanguine: uultu,
Cordeque tam facili mox, uelut agna, fuit.
Quod fera monstra parit, monstrosa sit Africa: mites,
Plus facit ille, suas qui iubet esse feras.*

ELOGIVM XC.

Quod inanimis est repugnans,
Iuri suo, ditioniq; cedere, homini non sit ægrum?
Ciet illicò natura tumultus,
Cum aliquid fuerit in loco non suo.
Et, solida licet,
Suis tamen labat tellus mota cardinibus,
Dum subterraneis inclusus carceribus
Inanes aër eluctetur in campos.
Pacē miratur aliquis in Ignatij corde tam altam?
Sed sua in animi Republica,
Quod suum est, cuique iustè cum reddat,
Materiem omnem abstulit simultatum.

Verùm & suum habet

Pax in Ignatio tam alta miraculum .

Quando affectionum plebem ,
Turbas semper alieni cupiditate cientem ,
Imperata pace suo cœegit esse contentam .

Naturâ olim acer, ac vehemens ,
(Vsu ne , an portento virtutis ?)

Habitudine plusquam facili , & cunctante,
Vel ex ipso sanguine potuit apparere .
Tâm altè insita illi viuendi ratio virtus erat ,

Quæ in ipsum vitæ principium,
Penitus se se penetrarat in sanguinem .

Porrò quàm Regius ille sanguis est ,
Qui seruire sic vlli non patitur ,

Vt & sibi valeat imperare ?

Iam verò nihil non pacatum in nobis est ,

Cum ipsi nos

Nostris in nos tumultibus non rixamur :

Paradoxum, lector , aut ænigma iam solue.

Quid illud est, quo nihil nobis est magis in mani-

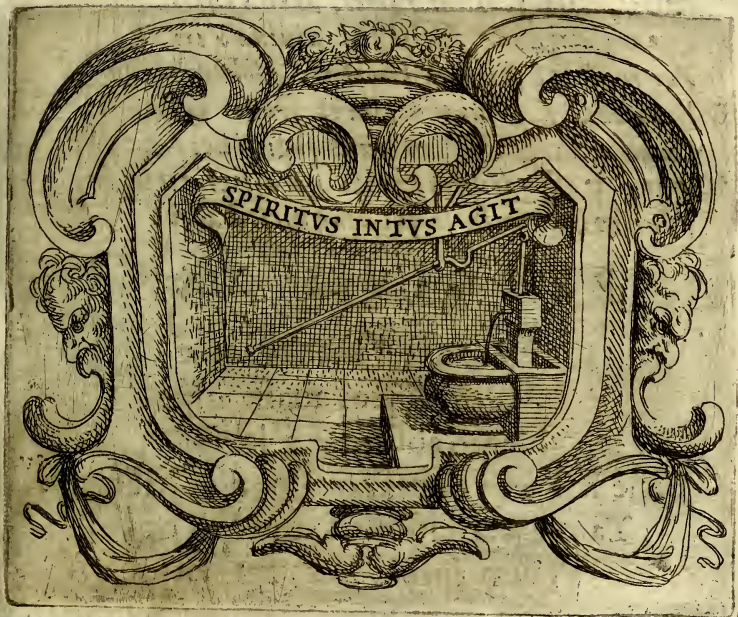
In potestate nil minus ?

(bus,

I N S I G N E X C I .

QV OVIS TEMPORE AD RES QVANTVMLIBET AR-
DVAS, DIVINI OBSEQVII CAUSA, PARATISSI-
MVM ANIMVM HABET IGNATIVS.

Tracta ex imo puteo altum aqua emicat in cra-
terem : inclusus quippe syphoni SPIRITVS
INTVS AGIT. In ardua enitendum Ignat-
io erat? Spiritum ipse conceperat ad illa,
semper vires alacres impellentem.

EPIGRAMMA XCI:

IN IGNATIVM AD ARDVA TOTIS VIRIBVS CON-
NITENTEM.

*Classica fulmineum fremuere sonantia Martem;
Miles adest, ferrum fulget, arena calet.
Lixat times? ignave fugis? sed uiuida Virtus
Per medios hostis non timet ire globos.
Bellat adhuc Loyola, truci sunt fronte laborum
Contra acies; hostem num fugit ille? petit.
Magnus at est, paruum Loyola sed aestimat: Hostem
Non magnum, se se qui bene uicit, habet.*

ELOGIVM XCI:

Ne laboret inualetudine
Valetudinem suam diù
Nemo abstineat à labore.
Benè scilicet valenti, quàm non Medico,
Tàm exercitatione semper est opus.
Verùm imbecilles, aut fortes
Exercitatio non decet vna, eademq., par, impares
Virium otio robur ibi languescit,
Vbi fracta pondere
Soluitur imbecillitas in sudorem:
Vnus ne vnum Macedonem probat equus?
Vt fræna ab illo pati

Mun.

Mundos omnes deceat, vel irreperitos,

Qui ferocissimæ vniuers

Artem ac vim belluæ frœnandæ repererit?

Cape omen, Ignati:

Suis cum affectionibus animum,

Equum nemini non calcitrosum, & resistentem

Cœgisti tui pati frœnum imperij:

Quò minus moderanti pareat,

Nulla tibi iam tellus, nullum mare sit contumax.

Et, tibi nunc, vt illi quondam Macedoni,

(Quod naturâ, mundoque

Cum terra, marique deficientibus,

Terror fuit cœteris) esto votum:

Generosi aurâ spiritus inuitante, procedere:

Ità planè,

Vt tuum intelligas esse, quod arduum:

Viresque, tunc probes Herculeas, cum exerces:

Quid? Herculem fecere Tartara Cælo dignum?

Deuoratâ cum ærumnis vel morte,

Diuorum gloriâ dignum immortalitati te proba:

Eligant in Reges populorum alij,

Qui ceteros homines ab humero præstet, & fursû:

Ille Rex est sui maior, & melior,

Qui, inter humana dum graditur,

Toto vertice supra est.

INSIGNE XCII

RELIGIOSAM SOCIORVM VITAM NVDAE PAUPER.
TATI, TANQVAM MATRI FILIAM HAERERE
IUBET IGNATIVS.

Vuae botrus sua pendens è vite, Solis excipiens
radios IN NVDA MELIOR maturescit :
Religiosę vitę meliorem fructum vt Socij ca-
pianť, illam Ignatius nudę paupertati iubet
herere.

EPI-

EPIGRAMMA XCII.

IN PAUPERIATATEM SOCIIS AB IGNATIO COM-
MENDATAM.

*Pauper in aggesto, contempto diues in auro est,
Qui male cuncta rapit, qui bene nulla cupit.
Diues opum gestas uterum? Virtutis abortum
Mox dabis : has genitrix non parit una duas.
Pauperiem Loyola, suos cui debeat ortus
Virtus, dignari Matris amore iubet.
Nuda sed hac Virgo Virtus Matre ibit : Honestè
Et tantum nuda hac viuere Virgo potest.*

ELOGIUM XCII.

Orbari ne vnquam possit Genitrice Societas,
Matrem illi decreuit Ignatius, Paupertatem.
Nolenti scilicet Opulentiam auferre fors potest :
Inuito vis nulla vnquam eripuit Paupertatem.
Et Opulentia cū priuignos possit habere, nō filios,
Odium exercet nouercae semper in curis.
Germanam hāc vbi prolem enititur,
Amorem genitricis exhibet in securitate.
Quāquam anceps & ipsa est in utrūq; Paupertas,
Tām enim fit nouerca, cum fugitur,
Quām se probat, præbetq; cū quæritur, genitricē.
Porro quām pretiosus thesaurus est Paupertatis,

Qui, nisi venditis omnibus, emi non potest?
 Rursum, quantum hoc est calcar ad Cælum,
 Quod loris omnium abruptis affectuum,
 Dum leuiter incommodando nos pungit,
 Commodè nos, acriterque incitat ad virtutem!

Iam verò plena cum potestate

Omnia nemo sic possidet,

Quàm qui, nihil cum habeat, nihil cupit:

An verò inanis potestas illa non est,

Quæ cum maximè nolit,

Potest tamen amittere quicquid habet?

Amoris interim sine glutine,

Nec Paupertas vlli, nec Diuitiæ

Sic affricantur, vt hæreant.

Proinde quàm olet Cælo malè,

Qui diuitiarum Dominum Plutonem olet,

Tàm ille grauis Erebo est,

Cui, thesaurus Christi, Paupertas est leuis:

Denique nec noctuas Athenas,

Nec è terris quisquam ferat opes in Cælum:

Suo diues fundo Vrbs illa Regum est:

Donari diuitum ciuitate illa qui velit,

Peregrinæ soluat mercis pretium, Paupertatem.

Et enim, nisi quia ipsorum est Cæli Regnum,

Cur aliàs pauperes sunt beati?

INSIGNE XCIII.

CASTITATIS DONVM MODESTIA OCVLORVM
SEVERISSIMA TVETVR IGNATIVS.

TVTVM , QVIA TECTVM lumen claudi-
tur in laternâ . Ne lucem in se purissimam
Castitatis extingueret , oculorum
modestiâ illam regere, tuerique
consuevit Ignatius .

EPIGRAMMA XCIII.

IN IGNATIVM CASTITATIS DONVM OCVLORVM
MODESTIA SEVERIORE TVENTEM.

*Scilicet ex astris ne cor, Loyola, refigas,
Prona tuæ frontis lumina figis humi.
Alloqueris castam, tamen illa est fœmina, dicis:
Nullaque tuta Viro est fœmina, fœmina si est.
Visa semel, semper quandoque excecat: & illam
Qui nimium, nemo se satis inde videt.
Quæ spectati igitur spectanda modestia casti est?
Ne benè non videat, non habet ille oculos.*

ELOGIVM XCIII.

*Quàm periculofum est cuicumque casto, videre,
Cui nec videri sit tutum!
Sordes nimirum vtrique munditia,
Aut spectata patitur,
Aut spectans facit.
Vivere diù cum integritate quæ velit,
Per quas mors intrat
Oculorum claudat mens casta fenestras:
Suo docta hieroglyphico,
Demulsi cum capite oculis
Lilium imitetur celsa Virginitas:
Quos cum in usum verterit lacrymarum,
Hoc*

Hoc purius femine illibatè fœcunda,
Cogitationū sobolem poterit eniti mundissimā.

Suos Ignatius oculos

Ne piarum quidem attollit in ora mulierum.

An quia prauo illarum à genere
In tantum imminet Castitati discrimen,

Vt vel à sanctimonia singularium

Vix vlla possit subire securitas?

Dalila, Bethsabæa,

Cladium nomina sunt:

Et ne calorum aggestus reputes, aut lixarum,

Samsones strati, Dauides.

Alteri fœmina impotens fortitudinem,

Alteri excussit licentior sanctitatem.

Quàm verò nullum habeant salem mulieres,

Sapientissimus docuit mortalium Salomon,

Illarum nempe amoribus infatuatus.

Porrò tutum in corde Castitatis est regnum;

Si in ipsa finium fronte

Arx & præcipua oculorum, & prima,

Occluso per modestiam aditu,

Viam hostibus interuertat.

Disce lector:

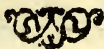
Cogi nihil potest, qui cedit nihil.

I N S I G N E X C I V .

ANIMVM AB HVMANIS AD DIVINA EVEHERE FACILLIME CONSVKIT IGNATIVS:

Vt versa in Cælum ballista intentam illuc fagittam immittat , EST TETIGISSE SATIS. Facillimè ad diuina animus erigebatur Ignatij , ad quæ votis omnibus semper erat intentus .

EPIGRAMMA XCIV.

IGNATIO ANIMVM AB HVMANIS AD DIVINA FACIL-
LIME ATTOLLENTI.

*Tàm faciles, Loyola, tibi quis sufficit alas,
Tàm celer è terris ut super astra uoles?
Quò libet impellant animum mortalia, at illa
Impulsu quouis undique in astra redit.
Vota tui cordis sic omnia mittis ab arcu,
Ut semper, quò tu miseris, illa uolent.
Cur breue qui terræ punctum petit, errat: in orbes
Tu Cali ingentes dirigis, inde feris.*

ELOGIVM XCIV.

Naturam seruat intimam fidium,
Quicumque fidelis ex intimo
Domino seruus integram seruat fidem,
Vnus manu neruus in chely percutitur,
Et, illi vnisonè qui consonet,
Vltrò alter excitatur ad sonitum.
Tantus Musices amor est, vel inanimis.
Dei nomen vix aures pulsat Ignatij,
Neruusque cordis consonus modulatur Deum.
Et hanc verus Musicam docet Amor.
Quàm verò suis res humanæ tumultibus
Nihil eius obstrepebant ad aures,
Qui-

Quas inter, Dei tenue poterat audire vel sibilum!

Incircumcisæ licet humanorum curæ

Subiecta membra vincirent ,

Immuni semper capite

Liber assurgebat in Deum .

Vsq̃ue adeò Sampson hic fortior quia potens sui,

Amore nullo amens , nulli affectionis Dalilæ

Mentis robur Nazarææ credebat .

Hic verò , ceteros ne potius hominum ,

An vnum mirer Ignatium ?

Quòd in tantum illi naturæ vim inferant ,

Hic sequatur ?

Indecora sibi vincula satis est ,

Aut non induat animus , aut exsoluat:

Cum celsum , ac sublime illi sit centrum,

Alieno ad Cælum non eget impulsu:

Toto statim pondere fursum fertur .

Sed vt miremur Ignatium ,

Hoc homines cœteri fecerunt ostentum :

Quorum nempe impotentiâ fit ,

Vt miraculo iam sit omnibus ,

Naturæ esse omnibus quod deberet :

Quantam verò Gratia in illo vim habuit , (la

Cuius vires tâta nequijt naturæ frâgere corrupte-

IN SIGNAE XCV!

PROPHETIAE SPIRITV FVTVRA, ET ANIMORVM
ARCANA VIDET IGNATIVS.

Pinea nux , quamquam viridis, prodentibus se-
nucleis , PATET AD FLAMMAM. Pro-
fundè licet animorum , & futurorum arcana ,
lateant , illa tamen ad ignem sanctitatis Igna-
tij, sacro vaticinij spiritu pandebantur .

EPI-

EPIGRAMMA XCV.

IN IGNATIVM SACRO VATICINII SPIRITU ANIMO-
RVM ARCANAE, ET RES FUTURAS VATICINANTEM.

Pectoris humani caueis arcana profundis,

Venturi aut cui nocte sepulta iacent?

Peruidet illa tamen Loyola, & praeuidet; inde

Diuinum Vates saepe quid ore sonat.

Obtutu Caeli figi, Caelique tueri

Per rimas solitus dicitur ille Deum.

Non Caelo fixus fuit ille? remota, profunda,

Hæc tantum, ut posses cernere, vitra iuuant.

ELOGIUM XCV.

Arcana futurorum, & cordium

Ænigmata Dei sunt.

Nullus hæc soluere potest Oedipus;

Nisi qui humanorum contemptu se prius excæcat

Statim verò incipiunt apparere, quæ latent,

Vbi incipiunt despici, quæ apparent.

Et ad præsentium cum hebetatur aspectum;

Tunc mens ad obtutum acuitur futurorum.

Hæc porrò, si minus Naturæ,

Gratiæ certè antiperistasis

Christiano in Lyceo discitur, & probatur:

Voluntariâ spectabilium rerum

Extimè ambiente oculos cœcitate,

Intimam in mentem

Tota se recipit acies oculorum .

An diuinum speculari mente Verbum
Arcana ab eo verba sic audiebat Ignatius,
ut quæ nec viderent oculi, nec aures audirent,

Latentia, futura

Intelligere tamen ipsi liceret, & loqui?

Quanti Præceptoris, quantus Auditor!

De ijs etiam, quæ non sunt

Cum mira detur ab hoc Magistro scientia,

Non sine miraculo,

Ab hoc etiam Auditore percipitur.

An, quæ amicorum tessera est,

Secreta etiam cordis habere communia,

Necessitudinem cum Ignatio Deus ut probet,

Afflatu vaticinij, quæ vnus ipse sciat,

Sua nimirum arcana cum illo communicat?

Sed habet tellus, habet & Cælum,

Natura nimirum, & Gratia Lynceos suos.

Locorum, montiumue

Longinquitas interiecta, vel moles,

Illorum nec fatigat aciem, nec retundit.

Ignatio ad scrutandum

neque cor hominum prauum, & inscrutabile;

neque latentia interiectu temporum oblitescere.

Latere quid illum possit, cui patet Deus?

I N S I G N E X C V I .

S. PHILIPPVS NERIVS, ET ALII PROBITATE ILLV-
STRES IGNATHI VVLTVM RADIANTEM AS-
PICIVNT.

Lunę discus cum altera obscurus parte à rebus
Lunę subiectis aspicitur; astra tūc superioribus
ex orbibus partē alteram **CLARA VIDENT
CLARAM**. Fulgentes sanctitate viri, Chri-
stiani Cæli sidera, vultum aspexere Ignatii
radiante m.

EPI-

EPIGRAMMA XCVI.

IN IGNATII VULTUM, QVEM S. PHILIPPVS NERIVS, ET ALII RADIANTEM VIDERE.

*Quantus obit Vultum Loyole fulgor ! in illo
Loyolam quantum lumine Numen obit !
Candidus hec olim testatus Nerius ille est,
Cuius erat simili candor in ore, Deus.
Magnum est, irradias viso quòd lumine Vultum ?
Plus, Pater, arcano est corda quòd igne cremas.
Nerius aspexit lucem : non abnuo : & ignem
Gredam ; sub sensus sed cadat ille meos.*

ELOGIVM XCVI.

Tam benè cum agerer ,
An odisse lucem posset Ignatius ?
Christiana tamen humilitas
Cum illi tenebras fecisset amabiles ,
Nihil inuisum magis erat Ignatio, quàm videri .
Sordium proinde grauis sarcinâ
Cum viuens non semel optasset incedere ,
Adhuc extinctum se tumulari iussit in sordibus .
Sed inoccidui Solis
Vestigia sequutus Christi tam propè ,
In tenebris ambulare non potuit ,
Vultu propterea visus est radiante non semel .

Factusque ità suis est lucerna pedibus ,
 Ut gradi per errores illi non possent,
 Qui capitis tanto cum lumine, & à lumine
 Ducerentur in semita veritatis :
 Iam verò cum Ignatij sanctitas
 Incedere vellet incognita ,
 Ut illà palà Deus ostendens, omnibus publicaret,
 Personam iniecit ori, sed lucis.
 Ingenuum proinde vultum
 Obscurare regendo tunc illa non potuit ,
 Cum tam splendide apparuit personata .
 Tàm bono Ignatiũ Deus collocauit in lumine ,
 Qui se non in alia voluit collocari luce ,
 Quàm Dei .
 Sanctorum admittendus in partem ,
 Viuens adhuc lucis probatus est filius :
 Cuius etiam corpus an non totum lucidum esset,
 Quando non oculus tantum, sed caput totum
 Tanta se in luce simplex ostendit ?
 An qui Ignatio diadema glorię destinasset in Cę-
 Formam illius, & modulum (lo,
 Viuenti adhuc in terris
 In hoc Deus Cæli lumine adumbravit?

INSIGNE XCVII.

MORTIS MEDITATIONE MIRA VOLVPTATE PER-
FVNDI CONSVEVIT IGNATIVS.

Thymo insidenti apiculæ, ad mellis confectu-
ram libatus DVLCE SCIT AMAROR. Mel-
lificæ virtutis Ignatium apem existima, cui
mortem meditati accidebat amaror ille dul-
cissimus.

EPIGRAMMA XCVII.

IN IGNATIVM MORTIS MEDITATIONE VOLVPTA-
TIS SENSU PERFVSVM.

*Vultum pone trucem Libitina, columque Sorores
Ponite, nec tetrica ducite pensa manu.
Est, sua qui gaudet precidi Stamina: fatum
Atque suum in nimias increpat ire moras.
Inde avidus mortis Loyola, colonus arata
Ex illa rugis gaudia fronte metit.
Omnia mors mutat: seuit Loyola labores.
Appropereat messem condere? latitia est.*

ELOGIVM XCVII.

Quisquis Grammaticus nimis es,
In morte, & mortalitate
Exceptionem hanc discce.
Naturam patris non semper deriuata sequuntur.
Mortalitas deriuatur à morte?
Sed mors amarum illi non sapit,
Cui non sapit dulce mortalitas.
Quàm amara mortis memoria est
Homini pacem habenti in substantijs suis!
An quia non suæ?
Diuinæ scilicet veritatis oraculo,
Vbi nimium cor hæret in fluxis,
Non

Non diuitiæ virorum sunt, sed viri diuitiarum.

Sed voluptatis liquidæ

Torrente dulci in immortalitate potandus,
 - Quid ni, dulciùs haurienti potus vt sapiat,
 Amarum aliquid animus prælibet in morte?

Nimirum tota vita amara cui fuerit,
 Illi festinato munere, ipso mortis in calice
 Cum suo immortalitas neâtare propinatur.

Iam verò, bonus licet Astrologus,
 Quia totus in aspectu Cæli erat, & siderum,
 Nihil tamen Mathematicus erat Ignatius,
 Solam scilicet in re nulla superficiem,
 Nec ipsa contemplabatur in morte.

Huic solidam subijci æternitatem videns,
 Bonus Gratia Physicus, non Naturæ,
 Per mortis faciem tenuissimam,
 Hoc est per Naturæ debitum, ad Gratia præmia,
 Mentem mansura semper in gloria trāsmittebat.

Quàm porrò felix ille viuit,

Cui nec terribilium maximum

Incutere potest mors ipsa terrorem?

Verùm debet ille, semper vt victurus, mori,
 Qui semper vixerit, vt moriturus.

I N S I G N E XCVIII.

ROMAE SANCTISSIMA MORTE ANIMAM CAELO
DEOQUE REDDIT IGNATIVS.

Extincto cereo in Cælum flamma dum euolat ,
fluxam materiam , humilesque terras DE-
SERVISSE IVVAT. Cum Ignatius obiit ,
hoc sanctissimus ille Ignis habuit à morte
munus , in Cœlum protinus euolauit .

EPIGRAMMA XCIII

IN IGNATIVM ROMAE KALENDIS AVGVSTI SAN-
CTISSIME' MORIENTEM.

*Non satis ardenti feruebat Iulius astro
Auctus ab Ignati ni foret igne Leo?
Expirante tamen Loyola, expirat & ipse
Iulius & se se hac Viuere morte putat.
Quin tanto augeri gaudens sibi nomine fastos,
Nil, ait, Augusto Iulius inuideo.
Iam mea linque, licet, feruens Leo, tempora: non est
Frigida, si Ignati mors mea morte calet.*

ELOGIVM XCIII

*Frigus time iam tellus,
Quando Ignis in te tantus extinguitur?
Vitalem experta viuente illo calorem,
An non extincto, in mortem penè frigescas?
Immò ardoris expecta incrementa iam tellus
Vt ignem in terras mitteret,
E Cælo Iesus venit olim in terras:
Abiens Socius è terris in Cælum,
An non è Cælo demittat ignem in terras?
Tum etiam, vt ardoris,
Sic & lucis incrementa tellus expecta.
Quæ diù latuit*

Humilitatis posita Christianæ sub modio ,
 Ut luceat posthac omnibus, qui in domo Dei sūt,
 Supra candelabrum

Et ardens , & lucens
 Lucerna altiùs collocatur in Cælo.

Verùm , quid hoc est ?

Dulcissimi Parentis in funere,
 Ipsius hæres , sobolesque Societas
 Doloris amarissimi

In lacrymas non soluitur parentales ?

Sed quæ soluentibus iusta filijs

Iustum parere debuit Parentis iactura dolorem ,
 Iustiore salutis eius , & gloriæ spe
 Iustissimum peperit in omnium corde solatium.

An receptus Cælo , datis veluti ad Socios litteris,
 Gaudiorum, quibus Superi scribunt, notis,

Quo iam felicitatis esset in loco
 Suos facere de se voluit certiores ?

Iam extremas vitæ , mortisque horas
 Solus in lecto , ac nocte duxit Ignatius .

An, ut soli Ignatio Cælites fruerentur in morte,
 Quibus ille frui solis operaret in vita ?

Vsq; adeò currenti ad Cælum, Cælum occurrit.

IN S I G N E XCIX.

DVM SACRA IGNATHI OSSA TRANSFERVNTVR,
FVLGENTES IN LOCULO STELLAE APPARENT.

Denso apes examine dum alueare circumuolant,
fauis ibi conditis, AD SVA FVNDVNTVR.
Cæli totus erat Ignatius, quid mirum, si eius
in loculum, tanquam ad rem suam fidera
confluxere?

EPIGRAMMA XCIX.

IN STELLAS, QVAE IN IGNATII LOCULO AP-
PARVERE.

*Totus, agens terris Loyola, ardebat Olympum :
Aetheris ipse sui totus & ardor erat.
Ergo ubi successit Caelo, succedere ad Urnam
Arserunt grata protinus astra face .
Quæ tamen è populo Celi radiante sepulcro
Astra pares reputem grata referre vices?
In terras Astræa redit : nam, iusta Parenti
Quæ venit ætherio soluere, Iustitia est .*

ELOGIUM XCIX.

*Tantus Ignis totus extingui non potuit .
Latent viuidæ adhuc
In cinere, vel emortuali scintillæ .
Urnâ vix motâ statim emicant in aspectum .
Ignatij nimirum illæ sunt ,
Quæ tantum igniti Parentis
Ardorem accendunt in filiis .
Verum Superis inuidiosus esse quid pergo ?
Quæ agminatim fulgere videntur in loculo ,
Faces , opinor , illæ sunt
Pompam in funere prosequentium Angelorum !
Nisi veriùs, gratijs ab Ignatio tam multis acceptis,
Opti-*

Optimè de se merito gratum Cælum ,

In Ignatij tumulo

Has veluti lampades accendit ,

EX VOTO.

An spectata toties ab Ignatio viuente
Spectare illum fidera , & mortuum ambire ?

Et nunc de ossibus his

Aliquis vaticinetur Ezechiel :

In illa ne ingreditur ,

An ex illis egreditur vitæ spiritus ,

Quando ardentium ab igne fiderum

Verâ tantum calere vitâ cernuntur ,

Vt piorum fiderum , & fidereæ pietatis

Spectantes animent in calorem ?

Iam ex fulgore tanto, quem metit ,

Cui nam posteritati erit obscurum

Quàm clara lucis opera seminarit olim Ignatius?

Illustre , celsumque munus ,

Priscis Heroibus per fiderum galaxiam

Gradi dederit fama vetus ad Superos

Cum ad Ignatium nunc galaxia ipsa descendat ,

Ad illum Superi gradiuntur Heroem ,

Cuius sepulcrû Cæli factum est

Sanctitate tanta compendium.

I N S I G N E C.

SANCTORVM HONORIBVS A QVINTODECIMO GRE-
GORIO LVDOVISIO CONSECRATVR IGNATIVS.

Impositus aræ Ignis dum ad peragenda Sacra
adhibetur, simul ipse SACRATVR, ET SA-
CRAT. Aris admotum Ignatium Gregorius
consecrauit? Mundum omnem Ignatij san-
ctitas perpetuò consecrabit.

EPIGRAMMA C.

IN IGNATIVM SANCTORVM HONORIBVS A XV.
GREGORIO LVDOVISIO CONSECRATVM.

*Si sparsit cum Sole manus Ignatius ; omnes
Terrarum & sparso torruit igne plagas,
Totus in Ignati obsequium nunc ferueat Orbis ,
Et voueat famulas Phoebus & uterque faces .
Marmora, pyramides, gemmas, aurumque & odores
Dent Numidæ , Pharij, Maurus, Iberus, Arabs
Aras Gregorius Pater insuper adiicit: Orbi
Et sacras Igne hoc adiicit excubias .
Nomine Gregorius vigil est: tantum excitat ignem?
Est vigil, et corde, et nomine Gregorius.*

ELOGIUM C.

Ad communem Sanctorum gloriam
An non ille perueniret in terris ,
Qui Sanctorum vitâ , votisque
Ad maiorem Dei gloriam
In terris vnicè gradiebatur ?
Altarium , Templorumque
Nitorem Deo Ignatius cum pietate reddiderat :
Ignatium fulgere Deus in Aris iussit, & Templis.
Asylum Hæresi , lustra sceleribus ,
Superstitioni fana, thura Idolis eripuit,
Huic Religio , huic Pietas ,
Huic & Fides, & Deus , aris imposito

Omnia cōsecrarunt in cultu adorantiū populorū.

Prodigus, sed cum virtute filius,
Qui nimirū nuda cum Paupertate viuēdo castif
Dei causâ suis omnibus se se nudasset, (simè,

Ab optimo Cæli Parente
Accipere debuit gloriæ stolam hanc primam.

Par fuit illum in partem admitti Sanctorum,
Cui cum sanctitate viuenti
Vnus fuerat tota pars Deus.

Felix, cui pars fuit illa, quæ totum!
Et cui, præter hanc, totum aliud nulla pars fuit!

Venite iam & vos in partem Ignatij
Ludouisij fulgoris lumina, Gregori, Ludouice.

Alteri Pontificum Maximo

Toto terrarum in orbe, aras:

Nepoti ex Fratre alteri, & Purpurato,

In Vrbe Orbis capite

Quantum debet Romæ Templum Ignatius!

Vt igitur, & per me vobis ille sit gratus,

Quandiu suum in hisce paginis

Nomen ipse olim legi non abnuet,

Interprete filio voluntatis in Patre,

Et vos cum vestrorum operū corona non vltima,

Mei coronamentum operis,

Cum IGNATIO perennate.

GOSVVINVS NICKEL

Societatis IESV Præpositus Generalis :

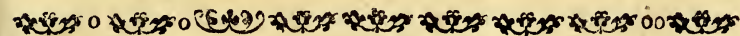
CUm opus, cui titulus *Ignatius, Insignium, Epigram-
matum, & Elogiorum centurijs expressus*, à P. Carolo
Bouio nostræ Societatis Sacerdote conscriptum, tres eiusdem
Societatis Theologi recognouerint, & in lucem edi posse
probauerint, facultatem facimus, vt typis mandetur, si ita
ijs, ad quos pertinet, videbitur. Cuius rei gratia has litte-
ras manu nostra subscriptas, sigilloque nostro munitas da-
mus. Romæ 1. Februarij 1654.

Gosvvinus NicKel.

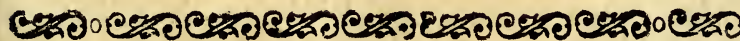
Imprimatur si videbitur Reuerendis Patri Magistro Sac. Pal.
Apostolici.

Marcellus Anania Episc. Sutr. & Nep. Vicesg.

Imprimatur.

F. Raimundus Capisuccus Ord. Præd. Sac. Apostolici Palat.
Magister.

ROMÆ, Typis Ignatij de Lazeris 1655.

Superiorum Permissu.

Huius tibi sum testis Ego fido:
rius Dillingonius

